nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 19. marca 1961

Leto XVII. - Št. 67 (4841)

V okviru dobrih odnosov

Ko smo na tem mestu prejšnjo nedeljo povedali svoje mnenje o rezultatu sedmega zasedanja jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora za izvajanje posebnega statuta, smo obljubili, da se bomo na te rezultate povrnili, ko bomo imeli v rokah uradne izjave predstavnikov odgovornih vlad. Medtem je italijanska polurdna agencija objavila kratko sporočilo o tem zasedanju, prejšnji petek pa je o njem govoril predstavnik jugoslovanske vlade. Omenjena agencija je o zasedanju poročala takole:

«Kot po navadi, je mešani odbor proučil nekatera vprašanja, ki se tičejo položaja obeh manjšin, ki živijo na Tržaškem ozemlju in ozemlju pod jugoslovansko upravo v zvezi s šolsko organizacijo, uporabo obeh jezikov, spremembami občinskih in okrajnih področij. O obravnavanih predmetih so bili izmenjani obveščalni in podrobni podatki, kar bo sporočeno pristojnim oblastem obeh dežel, kot določa pravilnik mešanega odbora.»

Predstavnik jugoslovanske vlade pa je predvčerajšnjim izjavil, da na rimskem zasedanju niso bili sprejeti konkretni vsklajeni sklepi. «To pa še ne pomeni, da zasedanje ni bilo koristno, ker sta obe strani v vzdušju popolne iskrenosti — kakor pove tudi uradno poročilo italijanskega zunanjega ministrstva — imeli priložnost temeljito obrazložiti svoja stališča, ki bodo predložena v proučitev obema vladama. Na zasedanju, pa tudi v okviru rednih diplomatskih stikov o tem vprašanju, je Italija ponovno sporočila, da namerava v skladu z italijansko ustavo in posebnim statutom, ki konkretno določa pravice obeh etničnih manjšin na ustreznih področjih obeh držav v celoti izpolniti svoje obveznosti do jugoslovanske manjšine. Rad bi poudaril, da smo po pravici pričakovali, da bodo vsekakor teh obljub že tokrat uresničene, kot n. pr. nekonkretnejše pravice uporabe slovenščine v občevanju z upravnimi in sodnimi oblastmi. Ta pravica je že uzakonjena za ostale manjšine, ki živijo v Italiji. Končno je predstavnik zunanjega ministrstva poudaril, da je spričo udobrega razvoja medsebojnih odnosov in trdne odločnosti obeh vlad, da nadaljujeta v tej smeri, prizadevanja v tej smeri, prepričan in da bodo vse neizpolnjene obveznosti do jugoslovanske manjšine čimprej uresničene.

Ne more biti dobro mislečega človeka, ki ne bi pri tem objektivni ugotovitvi, da si moramo predvsem slovenci vzdolž vzhodne meje države, v kateri živimo, bolj kot kdor koli drug želeti ne le normalnih, temveč celo dobrih, dobrih odnosov med obema sosedama. Zato med nami tudi nikoli ni bilo ljudi, ki bi nekritično porajanje takih odnosov ovirali. In ravno naš dnevnik je prav gotovo bil kot kateri drugi v teh zlasti v teh šestih mesecih morda največ, ko je dneva v dan spremljal prve začetke pogajanj odgovornih državnikov obeh držav ter nato spodbujal s potrpežljivost in vztrajnost, ko so nastopile objektivne ali pa tudi umetne ovire. Moramo reči, da jih je bilo moč z dobro voljo premagati, vedno odpraviti, tako da se je marsikateri šovinistični zagrizeni nevernež, ki ga je tomaž po vsem tem zadnji, ker je očitno toliko med fašizmom in vse eno desetletje po vojni prepričeval sebe in svoje bližnje, kako je prepad med obema nepremostljiv. Očitno pa je zavedal, da je prepričal zomaj sebe samega ker je zapiral oči pred resnicami, ki se mu pravi: da hočejo ljudje živeti v miru in prijateljstvu, da jim je dovolj razgretih glav, ki so povzročile le toliko zla.

Velika dolžnost in pravica pa je bila pri tem hkrati tudi nenehno poudarjati, da smo prav mi Slovenci v Italiji s svojim obstojem, s svojo navzočnostjo tisti, ki predstavljamo bistveni činitelj normalizacije, sodelovanja in prijateljstva; da je rešitev naših nerešenih vprašanj prav tako važen pogoj za novo vzdušje, kot je po drugi strani to vzdušje z vsemi ostalimi činitelji pogoj za ureditev našega narodnega obstoja in razvoja. Tako smo vedno mislili in o tem smo prepričani še danes.

Vendar ne more nihče zameriti tistim, ki so v preteklih šestih tednih v tem prepričanju pokolebali ne le zato, ker je po tržaških ulicah zadonel krik smrtnega sovraštva nahujskanih srednješolcev, temveč zato, ker je moral ugotoviti, da oblast njihovega nastopa ni preprečila, predvsem pa zato, ker je nato zvedel, da je rimska vlada to šovinistično protislovensko ofenzivo označila kot izraz volje tržaškega prebivalstva, in končno zato, ker je ugotovil, da je na sedmem zasedanju mešanega odbora delegacija te vlade storila prav tisto, kar so nosilci šovinistične ofenzive zahtevali z grožnjo, da bodo rasistične demonstracije obnovili.

Če sedaj primerjamo tako ravnanje rimske vlade z obema zgoraj navedenima poročiloma, potem moramo ugotoviti predvsem skupno poudarjanje, da je bilo sedmo rimsko zasedanje kljub vsemu vendarle koristno. Takoj pa moramo pokazati tudi na protislovja med ravnanjem italijanske vlade in njenih organov v Trstu ter takimi besedami o koristnosti in o obljubah. Iz te ugotovitve izhaja torej predvsem dolžnost, da se taka protislovja odpravijo, ker vodijo — kot smo bili priča v zadnjih dneh v Trstu — v borbo proti pridobitvam vsega odporniškega gibanja in proti demokratičnim silam sploh. Dolžnost te vlade je, da se otrese vseh mogočih danuncijad in bartolijad, ki so bile v teh šestih tednih pogrete. Ni nobenega dvoma, da odgovorne oblasti prav dobro vedo, kje so tista gnezda, ki jih je treba razdreti, kje je v vrstah vladnih strank šovinistična gniloba, ki jo je treba odstraniti, kje so fašistični vzgojitelji, ki jih mora prevzgojiti. Samo začetek ukrepov v tem smislu nas bo prepričal, da obljube o dobrih namenih ne bodo ostale zgolj obljube.

Sicer pa je najboljši izraz tega protislovja že sam naslov članka, ki ga je napisal vsakodnevni ideolog šovinistične ofenzive preteklih tednov v naslov članka o sedmem zasedanju: *«Nel nulla di fatto un risultato positivo»*.

Pri tem pa ne smemo mimo točne ugotovitve v včerajšnji številki glasila Katoliške akcije: *«Sporno vprašanje glede izvajanja londonskega memorandума ni več politika — je administracija.* Administracija je šola, so sodišča, uporaba jezika v uradih itd.» Prav tako se strinjamo s trditvijo da je *«potrebno določiti* še kako *drugo olajšavo glede prevodov*, javnih napisov, šole.» In tudi mi smo mnenja, da *«za našo najvišjo upravno oblast ne bi smelo biti težavno izdati potrebnih ukrepov in še manj težko bi smelo biti za tržaške nacionalne stranke nuditi takim ukrepom potrebno podporo.»* Kdaj se bo do tega spoznanja dokopala liberalna stranka, katere tržaški voditelj piše dolge članke o tem, kako se morajo Italijani braniti pred memorandumom? In kdaj bo povedala jasno besedo sama vladna stranka, ko se tega izogibajo celo socialni demokrati in republikanci, ki so se doslej najbolj ustrašili očitka omenjenega liberalca, da se še niso dovolj jasno izrekli proti memorandumu in med samim zasedanjem izglasovali resolucijo, ki ne služi na čast Mazziniju?

Kar pa se tiče dolžnosti Slovencev vzdolž meje in demokratičnih Italijanov, smo že prejšnjo nedeljo poudarili nujnost enotnega in odločnega nastopa. Prav tako smo poudarili dolžnost vsega slovenskega ljudstva in njegovih voditeljev ne glede na politično pripadnost. Danes pa poudarjamo še dolžnosti vzgojiteljev naše mladine in izobražencev sploh ter gospodarstvenikov, ki so pri vsem tem morda še prav posebno važni. Položaj, ki je nastal po tem in takem sedmem zasedanju mešanega odbora terja od vseh bolj kot kdaj koli povečano aktivnost, kajti držanje križem rok je že začetek nazadovanja. Pri tem mislimo zlasti na tisto podrobno narodnoobrambno delo iz dneva v dan, ki mora biti vztrajno, dosledno in požrtvovalno.

Da ima pri tem posebno važno vlogo mladina ni treba posebej omenjati. Saj je že sama dokazala, da ve, kje je njeno mesto, katera in kam vodi njena prava in edina pot.

Prejšnjo sredo se je začel v Milanu 34. kongres Italijanske socialistične stranke, ki je bil hkrati ves teden osrednji predmet političnega dogajanja v Italiji. Tajnik stranke, Pietro Nenni (zgoraj), je prebral poročilo sedanjega vodstva stranke, ki je v rokah avtonomistične struje, za njim pa sta podala poročili voditelj levičarske struje, Tullio Vecchietti (levo spodaj), in Lelio Basso (desno spodaj), voditelj struje «demokratična alternativa». Razprava o vseh treh poročilih se je začela v petek in se je nadaljevala včeraj, kot poroča naš posebni dopisnik iz Milana

34. kongres PSI v Milanu se bo zaključil danes z glasovanjem o Nennijevi in levičarski resoluciji

Izmed številnih diskutantov so včeraj De Martino, Pierraccini in Codignola obširno argumentirali teze večinske struje, Lussu pa je obdolžil oportunizma celotno delavsko gibanje Italije in vse Evrope - Najbolj temperamentni govornik levice je bil Gatto, Bassovo strujo pa je zastopal Valdo Magnani - Danes bodo izvolili nov centralni komite

(Od našega dopisnika)

MILAN, 18. — Na današnjem zasedanju so se kongresisti spomnili obletnice upora prebivalstva v Milanu proti avstrijskemu maršalu Radeckemu leta 1848 in obletnice pariške komune, nato pa so nadaljevali diskusijo. Ob skoro prazni dvorani je Labriola govoril o vprašanjih mladinskega socialističnega gibanja in podčrtal potrebo večjega zanimanja stranke za ta vprašanja. Mancini je govoril o reorganizacijskem vprašanju PSI in poudaril nujnost tudi organizacijske okrepitve stranke ter ideološke izgradnje članov v zvezi s politično linijo italijanskih socialistov. Odklonil je komunistično in socialdemokratsko strukturo stranke, predlagal je ustanovitev glavnega odbora PSI tudi na ravni pokrajinske organizacije stranke, da bi tako prispevali h koordinaciji dela centralnega odbora. Zagovarjal je potrebo enotnega vodstva, toda odklonil je proporcionalno zastopstvo struj v vodstvu, ki ga zahtevata obe manjšinski struji.

Lussu, ki ga v avtonomističnih krogih označujejo za «kitajskega komunista», je v imenu levice zatrjeval, da se sedanje vodstvo z avtonomijo ni le ločilo od KPI, ampak je celo prešlo v nasprotni tabor. Zatrjeval je tudi, da politika alternative nima nobene zveze s politiko kongresa v Benetkah in Neaplju in da alternativa pomeni danes politiko levega centra in odprtje v levo. Ta politika ni dosegla svojega namena, je dejal Lussu, ampak je razcepila stranko in jo «saragatizirala». Skliceval se je na resolucijo centralnega odbora stranke med kongresom v Benetkah in onim v Neaplju, v kateri je med drugim rečeno, da v Italiji ni mogoč nikakršen napredek brez sodelovanja socialistov s komunisti. Ob zaključku pa je Lussu zatrjeval, da celotno delavsko gibanje v Italiji in v Evropi boleha na oportunizmu in kompromisarstvu.

Avoglio je prvi predstavnik «demokratične alternative», ki se je danes oglasil v diskusiji. Prispeval ni nobenega novega elementa v že znano tezo te struje, ki se je skoro povsem izenačila s tezo levice, z edino razliko, da skušajo voditelji te struje dati svojemu stališču neko bolj dosledno in sistematično ideološko osnovo.

Preden je dobil besedo glavni urednik glasila PSI «Avanti» Pierraccini, je poslanec Ingrao pozdravil kongres v imenu KPI in s spretnimi besedami utemeljeval nujnost sodelovanja med obema glavnima strankama italijanskega delavskega gibanja, hkrati pa podčrtal, da mora to sodelovanje dobiti nove oblike spričo sprememb, ki so nastale in nastajajo v sodobni italijanski družbi kot tudi v evropskem in svetovnem merilu. Poudaril je avtonomnost PSI tudi kljub naravni solidarnosti, ki KPI veže z ostalimi komunističnimi strankami v svetu.

V imenu PSDI pa je ob nesoglasju kongresistov kongres pozdravil namestnik tajnika stranke poslanec Tanassi, ki je izrazil upanje, da bo kongres prispeval k utrditvi italijanske demokracije in zmagi socializma v demokraciji in svobodi.

Giovanni Pieraccini je proti tezi levice, ki zagovarja nespremenljivost KD kot politične organizacije italijanskih katoličanov pod vplivom cerkvene hierarhije (spričo njihovega verskega prepričanja) in zagovarja zato politiko frontalnega napada na KD in sodelovanja s katoliškimi množicami na terenu konkretne sindikalne in politične borbe, utemeljeval, da je taka karakterizacija KD povsem nerealna, zgrešena in s tem nemarksistična. Tem katoliškim ljudskim množicam znotraj KD, je poudaril Pieracini, je treba nuditi neko konkretno alternativo, kakor jo nudi konkretno platforma avtonomistične večine PSI, kajti prav v tem je bistvena razlika med avtonomisti in levico: stališče levice pomeni ideološko togost in hkrati zanikanje politike, medtem ko avtonomisti zagovarjajo nujnost alternative, ki naj vsakodnevnim borbam ljudskih množic nudi konkreten politični izhod, ki ga stališče levice ne nudi.

Tolloy je govoril v glavnem o stanju v PSI, odklonil proporcionalno sestavo vodstvenih organov stranke ter branil nujnost enotnega vodstva.

Vincenzo Gatto je v zelo temperamentnem tonu in ob pogostem prekinjanju delegatov kritiziral politično linijo večine od kongresa v Turinu do danes. Hkrati pa je analiziral kritike, ki jih avtonomistična struja navaja na račun levice. Toda kljub ostrini njegove polemične argumentacije se je v glavnem obračal na Nennija in razlagal razliko v stališčih ter poudarjal enotnost stranke in potrebo po njeni organizacijski okrepitvi in utrditvi.

Namestnik tajnika stranke, Francesco De Martino, se je v glavnem zadržal na notranji demokraciji v stranki nato pa oporekal, da bi

D. HREŠČAK

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sedem dni v svetu

Novo izdajstvo nad Kongom

Grobarji kongoške neodvisnosti, ki so se bili sestali v Tananarivi, so se pretekli teden vrnili v Kongo. Kasavubu, Ileo, Combe in Kalondži so se na Madagaskarju sporazumeli o razkosanju Konga v prid njegovih kolonialnih gospodarjev. Sporazumeli so se tudi, da bodo v notranjosti vodili reakcionarno politiko, v mednarodnih odnosih pa politiko pokorščine zahodnemu bloku; sklenili so dalje, da si bodo na vse načine prizadevali, da onemogočijo izvajanje zadnje resolucije Varnostnega sveta o Kongu. Ker pa jim je pri vsem tem ovira zakonita vlada v Stanleyvillu, so sklenili tudi vojaški sporazum, «da preprečijo, da bi v Kongo prodrl komunizem», kar v govorici kolonialistov in njihovih hlapcev pomeni borba proti vsem tistim, ki se dejansko borijo za neodvisnost in za politiko v korist ljudstva. Zato so napovedali skupno vojaško akcijo proti zakoniti vladi Konga, če ne bi sprejela sklepov iz Tananarive.

V Tananarivi so secesionisti podpisali sporazum o nezakoniti ustanovitvi «neodvisnih kongoških držav» in njihovo združitev v tako imenovano konfederacijo, katere predsednik naj bi bil Kasavubu. Vse je potekalo po starem preizkušenem receptu kolonialistov, da je treba najprej razdeliti, nakar se laže vlada. Belgijci so pred osemdesetimi leti zavzeli Kongo in ga držali razdeljenega na več sto plemen. Lumumba je uspel doseči enotnost ogromne večine kongoškega ljudstva, ki se je odločno borilo za neodvisnost. Prav zaradi tega so ga hlapci belgijskih kolonialistov ubili. Belgija se vrača v Kongo s staro politiko, ki je najbolj prišla do izraza prav v Tananarivi. Pri tem je izkoristila Combeja, Kasavubuja in Kolondžija, ki niso bili nikoli iskreni, kar se tiče borbe za neodvisnost, temveč so bili takoj po razglasitvi neodvisnosti Konga lutke v belgijskih in ameriških rokah. V Tananarivi so samo potrdili, kar je bilo sklenjeno v Bruslju in v nekaterih drugih zahodnih prestolnicah. Saj je predstavnik ameriške vlade izjavil, da je ta vlada zadovoljna, ker je prišlo do sporazuma, češ, da bo sporazum «lahko podlaga za ureditev kongoškega vprašanja».

Za zahodne kolonialiste je pri vsem tem važno, da bi dosegli odcepitev od enotnega Konga Katange in Južnega Kasaja, ki sta gospodarsko in strateško najvažnejši zanje in za finančne magnate pri družbi «Union minieres». Z vladanjem nad katanškimi rudniki bakra in nad kasajskimi ležišči diamantov (70 odstotkov kongoške proizvodnje in izvoza) menijo, da ne bo težko gospodariti tudi nad ostalimi ozemlji Konga.

Kakor rečeno, pa bodo kolonialisti in njihove lutke imeli še opravka s pravimi kongoškimi rodoljubi, ki jih predstavlja zakonita vlada v Stanleyvillu. Njen predstavnik v OZN je zahteval od ZDA, naj ne priznavajo več Kasavubuja, ker je z odobritvijo sklepov v Tananarivi prenehal biti predsednik Konga; saj je sprejel mesto predsednika tako imenovane konfederacije. Torej ne more več biti predsednik enotnega Konga, Gizenga pa je poudaril, da je rešitev v Kongu mogoča samo z raztegnitvijo oblasti zakonite vlade na vse kongoško ozemlje in z obnovitvijo delovanja parlamenta.

V Leopoldvillu se je tajno sestala skupina nad 40 članov predstavniškega doma in senata. Vsi poslanci so soglasno protestirali proti sklepom v Tananarivi ter so izbrali delegate, ki bodo obiskali Kasavubuja in mu zastavili vprašanje, na podlagi katerega zakona ali na podlagi katerega sklepa parlamenta je dopustil sprejem resolucije, ki je v največjem nasprotju z ustavo Konga, s stališčem in pravico parlamenta in z resolucijo Varnostnega sveta ter drugih organov OZN.

Udeleženci sestanka so ugotovili, da je Kasavubu s svojim ravnanjem sam razveljavil svoj mandat predsednika republike, ker se je strinjal z ukinitvijo republike Kongo, katere predsednik je bil, in je dopustil ustanovitev povsem nezakonitega in ustvaritev skrajno zmedenega državno političnega položaja, katerega ne more nihče priznati.

Sestanek v Tananarivi je predstavljal samo skupino politikantov. S tem da ti uzurpatorji odklanjajo sestanek parlamenta, kažejo, da dobro vedo, kakšna je volja ljudstva, in da se v bojazni pred njo trmasto oprijemljejo svoje politike sile tudi proti parlamentarcem.

V New Yorku so medtem sporočili, da bo skupščina OZN končno začela v ponedeljek razpravljati o Kongu. Ves pretekli teden ni bilo sej skupščine, ker se niso mogli doslej še sporazumeti o dnevnem redu ter se predstavnika ZDA in SZ še dalje pogajata. Na zahtevo sovjetskega predstavnika pa je predsednik vendarle določil za ponedeljek razpravo o Kongu. Ni izključeno, da bodo zahodni kolonialisti in imperialisti na tej razpravi izkoristili sklepe v Tananarivi in jih podprli, ker so bili pač sprejeti ob njihovi podpori in v njihovo korist. Videli bomo, kakšno stališče bodo zavzele sedaj ZDA, ki vedno skušajo skrbno prikriti svojo intervencijo v Kongu.

Hud udarec za rasiste

Na zasedanju ministrskih predsednikov držav Britanske skupnosti (Commonwealtha), ki se je zaključilo v petek, je prišlo do ostre diskusije o politiki rasne diskriminacije v Južnoafriški zvezi, zaradi česar je predsednik tamkajšnje vlade Verwoerd sporočil izstop te države iz skupnosti.

Skupina ministrskih predsednikov, v kateri so bili Mac Millan, avstralski ministrski predsednik Menzies in novozelandski ministrski predsednik Holyoak, je bila mnenja, da je vprašanje članstva Južnoafriške zveze zbolj proceduralno pravno vprašanje, ki je nastalo zaradi spremembe njenega državnega statusa. Konec maja bo to ozemlje namreč postalo republika na podlagi referenduma, pri katerem je glasovala le neznatna manjšina belcev.

Druga skupina, v kateri so bili predsednik Gane Nkrumah, predsednik malajske vlade Rahman, pakistanski predsednik Ajub Kan in kanadski ministrski predsednik Diefenbaker, pa je bila mnenja, da politika Južne Afrike kot članice Commonwealtha ni stvar, ki ne bi se tikala ostalih članic. Diefenbaker je predložil neke vrste ustavno listino o pravicah in dolžnostih vseh članic Commonwealtha. S to listino bi bila Južni Afriki naložena dolžnost, da menja svojo politiko in uvede rasno enakost v duhu ustanovne listine OZN o človeških pravicah.

Po tridnevni debati je Verwoerd priznal poraz in sporočil svoj izstop iz Commonwealtha. Tega koraka se je britanska vlada zelo bala in Mac Millan se je do zadnjega trudil, da bi dosegel kompromis. Sploh ni hotel Mac Millan nikoli jasno obsoditi politike rasne diskriminacije v Južni Afriki. Vzroki so gospodarska povezanost, velike investicije britanskega kapitala v Južni Afriki, številni finančni sporazumi ter skupni vojaški in kolonialni interesi.

Prva posledica, ki se je opazila, je bil velik padec akcij zlata, diamantov in bakra na londonski borzi. Južna Afrika je namreč največji svetovni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Salomonova sodba

Razkosajte ga!

Ljudsko štetje v Avstriji

Slovenski vestnik iz Celovca objavlja v zvezi z ljudskim štetjem, ki bo v Avstriji 21. marca t. l., naslednji članek:

Zvezna vlada je z odredbo z dne 19. decembra 1960 določila kot števni dan za redno ljudsko štetje, ki se ima vršiti na prelomu desetletja 1960-61, 21. mrec 1961, in sicer je merodajno stanje ob enih zjutraj tega dne. Z istim dnem bodo hkrati šteli tudi hiše in stanovanja za leto 1961.

Dne 21. marca 1961 bodo torej ponekod, zlasti po mestih pa tudi po nekaterih podeželskih občinah predstojniki gospodinjstev sami izpolnjevali predpisane listine, drugod bodo hodili števni komisarji od hiše do hiše odnosno od stanovanja do stanovanja in zapisovali izjave predstojnikov gospodinjstev, spet drugod končno bodo morali ta dan predstojniki gospodinjstev na občino, da tam podajo števnim komisarjem svoje odgovore na vprašanja, ki so stavljena v listinah za ljudsko štetje.

Iz 22 splošnih in 6 dodatnih vprašanj za določene osebe razvidimo, da še država zanima skoraj za vse stvari, ki zadevajo osebno, poklicno pa tudi socialno stanje človeka, tako da skoraj ze presega pojem osebne svobode in zlasti osebne sfere človeka. Tako bo po izvedenem štetju državna statistika res zajela skoraj v celoti vse lastnosti in posebnosti setava prebivalstva.

To je povsem razumljivo in na splošno ne obstaja nevarnosti, da bi ljudje ne povedali dejanskega stanja, čeprav zakon predvideva za neresnične podatke celo kazen. Pač pa obstaja nevarnost za navajanje neresničnih podatkov na Koroškem zlasti glede vprašanja v rubriki 14, ki vsebuje «občevalni jezik — jezik, ki se govori v občevanju z družinskimi pripadniki (glej pojasnilo k rubriki 14)». Pojasnilo k rubriki 14 se nanaša le na otroke, ki še ne znajo govoriti, in na mutce ter pravi, da je pri teh treba navesti kot občevalni jezik, jezik, ki se govori v družini, če take ni, pa jezik, ki se govori v njihovi okolici.

Iz rubrike 14 zlasti v zvezi s pojasnilom ni jasno, ali gre tu za dva jezika, po eni strani za občevalni jezik in po drugi strani za družinski jezik, ali pa samo za eno vprašanje in je drugo le komentar, kako je treba občevati jezik pojmovati. Tako so eksperti statističnega centralnega urada na Dunaju, ki so dajali na okrajnih glavarstvih občinskim zastopnikom navodila, bili mnenja, da je mogoče navesti le en sam jezik, deželna vlada pa v svojih navodilih občinam pove, da je mogoče navesti tudi dva in več jezikov. Tako vprašanje po občevalnem jeziku kakor tudi predmetna interpretacija tega pojma nasprotujeta tudi vsem načelom in priporočilom OZN glede metod popisa prebivalstva zlasti glede na jezik in poreklo in ju zaradi tega ne moremo odobravati.

Namen vseh teh nejasnosti je prozoren. S čim večjo zmešnjavo naj bi se čim bolj zameglilo dejansko jezikovno stanje na Koroškem, da bodo lahko po ljudskem štetju kakor po onem iz leta 1951 spet meštarili s številkami po mili volji, kakor jih bodo pač potrebovali. To nam potrjuje tudi veliki hrup okoli tega vprašanja v nacionalističnem in konservativnem avstrijskem tisku, ki se je spotaknil nad tem vprašanjem in ponovno sprožil zahtevo po tako imenovanem ugotavljanju manjšine. Brez kakršnega koli pridržka in brez sramu pa se je v to proti našemu ljudstvu naperjeno akcijo neposredno pred ljudskim štetjem uvrstil še psevdonimi pisun brošure «Minderheit ohne Maske» Hermagoras Schribar, ki jo je natisnila in izdala Carinthia kot odgovor na brošuro dr. J. Tischlerja «Die Sprachenfrage in Kaernten vor 100 Jahren und heute», ki jo je tiskala in izdala Mohorjeva. Psevdonimni pisun, ki se očitno boji povedati svoje pravo ime in je po vsem videzu znan «znanstvenik vindišarstva», jasno pove: «za nas južne Korošce je jezikovno vprašanje čisto politično vprašanje, ki se tudi danes ocenjuje kot čisti politikum». Za to smo seveda krivi Slovenci (ki jih istoveti z iredentisti), nikakor pa niso temu krivi «Nemci ali nemški nacionalisti ali celo nacionalni socialisti, ki so prišli vendar veliko prepozno».

Ob taki mentaliteti je vsaka nadaljnja beseda k temu vprašanju odveč, vse kaže in potrjuje le to, kar je Vladimir Klemenčič ugotovil v svoji temeljiti razpravi «Pretres avstrijskega popisa prebivalstva leta 1951 glede na jezikovno strukturo prebivalstva na Koroškem» že za ljudsko štetje pred desetimi leti, da je proces izpoddrivanja slovenskega prebivalstva nekaterim krogom, ki so se nepoklicno vmešavali v popis prebivalstva, še prepočasen», zaradi česar so poskušali «prekrojiti z neznanstvenimi, nestrokovnimi in politično pogojenimi metodami resnično jezikovno podobo južne Koroške».

Vse to velja iz navedenih vzrokov v še večji meri tudi za to ljudsko štetje, zaradi česar koroški Slovenci že vnaprej odrekamo veljavnost in priznanje vsakršnim iz kakršnekoli izjave pri ljudskem štetju izvirajočim zaključkom o narodnostnem stanju na Koroškem.

Prav zaradi tega bomo koroški Slovenci tudi v smislu zakonitih predpisov, ki pod kaznijo prepovedujejo neresnične ali nepopolne podatke, vsi zapisali ali dali zapisati v rubriko 14 slovensko odnosno slovenisch, hkrati pa tudi budno spremljali vse dogajanje okoli popisa prebivalstva, ker se nacionalistični krogi že tedne pripravljajo, da bi s prevolino igro številk na škodo pravic našega ljudstva ponovno izmaličili dejansko jezikovno stanje na Koroškem.

Prihodnje dni bodo v Švici prvi sestanki za pripravo uradnih pogajanj o Alžiriji

Pogajanja med alžirsko in francosko delegacijo bodo verjetno v mestecu Evian ob Ženevskem jezeru

PARIZ, 18. — V sredo bo politični svetovalec v alžirski vladi Bumendžel odpotoval v Švico, kjer se bo sestal s predstavnikom francoske vlade, da se določijo tehnične podrobnosti o sestanku in delovanju uradnih delegacij alžirske in francoske vlade. Če bo šlo vse v redu, se bosta delegaciji morda sestali že 27. marca ali pa prve dni aprila.

V Parizu prevladuje mnenje, da bodo pogajanja dolga in težavna in verjetno ne bodo trajala manj kakor dva meseca. Prav zaradi tega se bosta omenjena funkcionarja sestala, da se dogovorita o vseh najmanjših podrobnostih, kakor je na primer tudi število članov vsake delegacije. Če ne pride v zadnjem trenutku do sprememb, se bosta delegaciji verjetno sestajali v mestecu Evian ob Ženevskem jezeru. Iz Eviana bi alžirski delegati z lahkoto odhajali v svoje rezidence v Lausani ali v Montreuxu v Švici. V Parizu pričakujejo za konec prihodnjega tedna sporočilo z vsemi temi podatki.

V Parizu vztrajno govorijo tudi, da bodo napovedali ustavitev bojev v Alžiriji, in sicer, da bo o tem govoril de Gaulle po televiziji. V zadnjem času v Parizu vztrajno širijo te govorice in številne druge, ki so se pozneje izkazale za neresnične. Morda je bolj verjetno, da bo prišlo do tihega premirja, t.j. brez kakršne koli obveznosti z ene ali druge strani. Kakor je znano, je pred dnevi predstavnik alžirske vlade izjavil, da se bodo akcije osvobodilne vojske nadaljevale, dokler ne pride do sporazuma o samoodločbi.

Govori se tudi, da je francoska vlada v zadnjih dneh privolila v naslednji dve koncesiji: 1. Član alžirske vlade Ben Bela, ki je sedaj v zaporu v Franciji bo baje izpuščen in se bo udeležil kot opazovalec mirovnih pogajanj. 2. Baje bodo alžirskim predstavnikom dovolili v nekaterih okoliščinah tiskovne konference na francoskem ozemlju

Tunizijski predsednik Burgiba je po radiu izjavil, da ima zaupanje v prihodnost Alžirije. Poudaril je: «Kar se tiče alžirskega vprašanja, gledamo z zaupanjem v prihodnost, ker smo prepričani, da obe strani iskreno želita rešitev. Prepričan sem, da je general de Gaulle enkrat za vselej sklenil iti po tej poti».

Z alžirske strani se pred poredeljkom ne predvideva nobena tiskovna konferenca. Alžirska vlada nadaljuje posvetovanja glede organiziranja sestanka s francoskimi delegati.

V Alžiru in drugih mestih je francosko vojaštvo v stalni pripravljenosti, ker se bojijo, da bi francoski ultrasi organizirali nerede. Nad Alžirom stalno kroži policijski helikopter.

Večja skupina pripadnikov skrajnih desničarskih organizacij je organizirala danes demonstracije v Parizu, ki jih je vodil znani fašistični poslanec Le Pen. Demonstranti so se spopadli s policijo, ki je aretirala okoli 70 od njih.

—«»—

Harriman v Indiji in Pakistanu

WASHINGTON, 18. — Državni departma javlja, da bo potujoči poslanik Harriman obšel v ponedeljek v Pakistan na vabilo predsednika Ajuba Kana, s katerim se bo sestal 21. marca. V torek se bo vrnil v Novi Delhi.

Na tiskovni konferenci je Harriman izjavil, da je glavni smoter njegovega obiska v Indiji in Pakistanu obravnavati zadeve skupnega interesa. Razen tega bo obrazložil Nehruju in Ajubu Kanu politiko nove ameriške vlade.

O vojaški pomoči Pakistanu je Harriman izjavil, da ta država dobiva vojaško pomoč za svojo obrambo kot članica SEATO. Indija pa ni nikoli zahtevala take pomoči od ZDA. Na zadevno vprašanje je Harriman izjavil, da se ne bo sestal s Suvano Fumo, ki pride danes v Novi Delhi.

Na vprašanje, kaj misli o morebitni udeležbi Kitajske pri pogajanjih o razorožitvi, je Harriman odgovoril, da bi bilo zaželeno doseči tudi privolitev Kitajske glede tega. Pripomnil je, da je washingtonska vlada na vsak način odločena nadaljevati razgovore o razorožitvi. Dalje je izjavil, da ni predviden noben sestanek med Nehrujem in Kennedyjem. Na vprašanje nekega časnikarja je Harriman poudaril, da je Stevenson podal v OZN izjavo glede samoodločbe portugalskih prekomorskih ozemelj in da ima ta izjava splošen pomen, torej tudi za portugalsko ozemlje Goa v Južni Indiji.

—«»—

Pet rudarjev ubitih

CATANZARO, 18. — Pet delavcev je zgubilo življenje pri nesreči, ki se je danes popoldne zgodila v rudniku žvepla v Comero di Strongoli. Vagonček poln rude je zavozil na strmini v skupino delavcev ter ubil štiri od njih, enega pa ranil, in ta je pozneje umrl v bolnišnici.

Nedavno je predsednik laoške vlade obiskal področje planote Giare, ki je trdno v rokah zakonite laoške vojske. Na sliki vidimo: na levi kapetan [illegible] dalcev Kong Lee, na sredi ministrski predsednik princ Suvana Fuma, na desni pa voditelj gibanja Patet Lao princ Sufanuvong. Od zadaj s čepico je predsednik vlade Quinin Folscna

Saragat o kongresu PSI Toskanski škofje in šola

Stavka nameščencev «Alitalia», PTT in odvetnikov - V sredo obišče Rim norveški zunanji minister Lange

(Od našega dopisnika)

RIM, 18. — Ves italijanski tisk nadaljuje z obsirnim poročanjem o diskusiji na milanskem kongresu PSI. Posebno je bil danes zapažen članek socialdemokratskega voditelja Saragata, ki je napisal za jutri uvodni članek, v katerem trdi, da je Nenni «nedosleden, ko govori o perspektivah konkretne akcije,» kajti da «nima nobenega smisla trditi, da je PSI pripravljena podpirati vlado sestavljeno od KD, PSDI in PRI, če se hkrati ne nudijo elementarna demokratična jamstva, ki jih zahtevajo socialni demokrati.» In sicer, da se dopusti članom PSI vpis v tako imenovane svobodne sindikate. Saragatov vtis je, da PSI propada, kajti «tako se dogaja vsaki političi sili, ki nima več življenjskega poleta in postane iz sredstva določene politike zgolj stranka, ki išče taktiko, katera naj bi rešila instrument, ki je postal samemu sebi namen.»

Nadaljnja pozornost je tudi danes obrnjena na razne stavke. Kot je znano, bodo stavkali do 22. t. m. nameščenci «Alitalia». O tem so danes objavile vse tri sindikalne organizacije poročilo, v katerem je rečeno, da se bodo odzvale pozivu ministra za delo, naj pridejo na sestanek in so v zvezi s tem sklenile, prekiniti stavko 21. marca od 7. ure zjutraj do 19. ure za nameščence generalnega ravnateljstva, rimske urade in agencije, od 10. do 22. ure pa bo prekinitev veljala za delavce in uradnike na letališču «Fiumicino» in «Ciampino».

Medtem se je zaključila 48-urna stavka pekovskih delavcev. Stavka se bo nadaljevala, če delavci 22. t. m. ne bodo dosegli zahtevane obnove delovne pogodbe.

Nameščenci PTT, ki so organizirani v CGIL, so danes sklenili, da bodo v četrtek 23. t. m. ponovno stavkali zaradi negativnega izida pogajanj, ki je bilo 15. t. m. Prenehala pa se je stavka v tovarni «Borsalino» ker so bila današnja pogajanja zaključena s sporazumom.

Tudi odvetniki in prokuratorji še niso prenehali s stavko, čeprav so v posameznih pokrajinah zavzeli različna stališča. V Palermu so sklenili danes, da bodo s stavko nadaljevali vse do četrtka. V Rimu pa se na podobnem sestanku niso mogli zediniti in bodo nadaljevali z diskusijo jutri.

Na političnem področju je bilo danes več sestankov pri demokristjanskih prvakih zaradi šolskega zakona. V tej zvezi so se oglasili tudi toskanski škofje, ki odločno zahtevajo, naj država določi kredite tudi za tako imenovane «svobodne šole», t. j. v prvi vrsti za katoliške šole, med katerimi bi država smela imeti zgolj nadzorstvo «v skladu s pravičnimi zakoni». Svoj sklep so poslali v vednost vsem katoliškim združenjem. Ni dvoma, da gre za ponovni pritisk cerkvenih hierarhov na vlado, da bi dodelila čimveč sredstev klerikalnim šolam.

Predmet obravnave na raznih sestankih je bilo vprašanje sicilijanske deželne vlade. Tudi osrednje vodstvo Krščanske demokracije na svoji prihodnji seji, ki bo v ponedeljek in se je bo udeležil tudi deželni tajnik KD za Sicilijo, poslanec D'Angelo, bo obravnavalo to vprašanje.

V zvezi z ugibanji, kako bo sestavljena nova deželna vlada na Siciliji, so se v zadnjih dneh razširile govorice, da bi morebitno vlado, ki bi bila sestavljena iz treh demokristjanov, dveh liberalcev in enega socialnega demokrata, podprli od zunaj neodvisneži skupaj z Milazzovimi krščanskimi socialci. Deželni predsednik Majorana je te govorice zanikal ter poudaril, da tisti odgovorni ljudje, ki poznajo položaj na Siciliji, kaj takega ne morejo nikoli trditi.

Danes je bilo ponovno uradno objavljeno, da se bosta v torek ob 11. uri Fanfani in Segni sestala v Comu s kancelerjem Adenauerjem. V sredo pa bo prispel v Rim na uraden obisk norveški zunanji minister Lange.

A. P.

—«»—

Kongres PSI

(Nadaljevanje s 1. strani)

bilo neokapitalizmu življenje šteto, kakor zatrjuje levica in označil to stališče za dogmatično. Tudi kar zadeva odnos levice do KD je De Martino podvrgel ostri in prepričljivi kritiki stališče levice in jo obdolžil pomanjkanja čuta odgovornosti, ker se ne sme pozabiti, da je vprašanje odnosov s katoliškim svetom osnovno vprašanje demokracije in socializma v Italiji in tudi v Evropi. S prepričljivimi argumenti je tudi utemeljeval, zakaj ni v Zapadni Evropi in v Italiji moč misliti na splošno politično zavezništvo med socialisti in komunisti v borbi za prevzem oblasti.

Valdo Magnani, ki je ena vodilnih osebnosti Bassove struje «demokratične alternative», je s ponovno analizo mednarodnega in notranjega položaja poudčrtal nujnost politične linije italijanskih socialistov, ki jo zagovarja ta struja in dokazoval, da ima ta alternativa svoj politični izhod v vsakodnevni enotni sindikalni borbi italijanskega delavskega razreda. Ob zaključku je Magnani napovedal, da bosta obe manjšinski struji predložili skupno resolucijo na kongresu.

Tudi Codignola je utemeljeval pravilnost politične struje avtonomistične večine, hkrati pa je izrazil svoje pridržke glede stališča, ki ga je v diskusiji zagovarjal Magnani in da more tako stališče ohraniti svojo veljavnost le v daljni perspektivi gospodarskega in socialnega razvoja dežele. V nadaljevanju se je dotaknil vprašanja reforme italijanskega šolstva in vprašanja odnosov s katoliškim svetom in njegovo koncepcijo države.

Kongres PSI so danes pozdravili: zastopniki republikanske stranke, francoske Združene socialistične stranke Jules Martinet, pozdravno brzojavko pa je poslala tudi španska socialistična stranka.

Jutri bodo Nenni, Vecchietti in Basso odgovorili na argumente svojih kritikov, nato pa bodo delegati izglasovali zaključno resolucijo in izvolili novi centralni odbor, v katerem bodo proporcionalno zastopani pristaši vseh treh struj.

Nadaljujejo se pogajanja za sestavo enotnega vodstva stranke, v katerem naj bi bile zastopane vse struje. Sedanje vodstvo predlaga naslednji proporc: avtonomisti 15, levica 5, Bassova skupina pa enega predstavnika.

—«»—

PARIZ, 18. — Po trditvah iz poučenih krogov v Parizu je verjetno, da se bosta Kennedy in de Gaulle sestala spomladi. Ameriški predsednik je baje izrazil željo, da bi obiskal de Gaulla. V krogih blizu predsedstva francoske republike menijo, da so se načelno že sporazumeli o sestanku.

Včeraj na Reki

Občni zbor Italijanske unije za Istro in Reko

Govor predsednika Unije Gina Gobba

REKA, 18. — Italijanski kulturni krožki na Reki, v Pulju, Kopru, Izoli, Poreču, Umagu, Piranu, Bujah, Labinu, Vodnjanu, Rovinju in drugih krajih Istre so postali žarišče kulturno-zabavnega življenja pripadnikov italijanske manjšine v Jugoslaviji. Tako so ugotovili na današnji skupščini *«Italijanske unije za Istro in Reko»* na Reki. Ti krožki, v katerih deluje več tisoč pripadnikov italijanske manjšine, imajo bogate knjižnice; poleg tega pa je na področju Istre in Reke več drugih ustanov, ki izpopolnjujejo kulturno življenje Italijanov v Jugoslaviji.

«Medtem ko se pri nas s skrbjo socialistične skupnosti rešujejo vsakodnevna vprašanja, je izjavil predsednik unije Gino Gobbo, v Italiji, kjer živi slovenska manjšina, ni tako. V trenutku, ko so odnosi med Jugoslavijo in Italijo z obiskom državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popoviča v Rimu zabeležili nov, važen uspeh, so v Trstu in Benetkah uprizorili protislovenske demonstracije, in to potem, ko je zunanji minister Italije izjavil, da namerava vlada odločno začeti izvajati londonski memorandum.» Ko je ugotovil, da italijanske oblasti niso ničesar storile, da bi preprečile napade na Slovence, je Gino Gobbo dejal: «Italijanska manjšina v Jugoslaviji zahteva odločne ukrepe, da se prepreči povratek fašizma, posebno na področju med Jugoslavijo in Italijo in da se slovenski manjšini, 15 let po porazu fašizma, priznajo pravice, ki ji pripadajo.»

Tito odpotoval v Gvinejo

Poročilo o razgovorih med Titom in Tubmanom

MONROVIJA, 18. — Predsednik Jugoslavije, maršal Tito je odpotoval danes po petdnevnem uradnem obisku v Liberiji na uraden obisk v Gvinejo. V Monroviji so se od Tita in članov njegovega spremstva poslovili predsednik Liberije Tubman in drugi visoki funkcionarji.

V uradnem poročilu o razgovorih pozdravljata Tito in Tubman ustanovitev novih afriških držav kot važno zmago pravic vseh narodov do svobode in obljubljata, da se bosta Jugoslavija in Liberija trudili za ohranitev miru in za miroljubno reševanje mednarodnih vprašanj. Tito in Tubman sta z zaskrbljenostjo proučila položaj Konga in ugotovila, da se kriza v tej državi lahko reši samo z nevmešavanjem v notranje zadeve ter s spoštovanje neodvisnosti in celovitosti Konga. Tito in Tubman sta obsodila sedanje stanje v Angoli in v Južnoafriški zvezi. V želji, da se poglobi sodelovanje med Jugoslavijo in Liberijo, sta se Tito in Tubman sporazumela o okrepitvi trgovinskega, tehničnega in znanstvenega sodelovanja. V ta namen bodo čimprej storjeni konkretni ukrepi za izvedbo sklenjenih sporazumov glede trgovine, plovbe in gospodarskega sodelovanja. V poročilu se nadalje poudarja, da bo obisk predsednika Tubmana Jugoslaviji prispeval k nadaljnjemu razvoju obojestransko koristnega sodelovanja.

Maršal Tito je sinoči priredil na «Galebu» sprejem v čast predsedniku Tubmanu in njegovi soprogi ter drugim uglednim funkcionarjem Liberije. Po sprejemu je priredil večerjo v čast svojim gostom.

—«»—

Uspel poizkus s kabino «Mercury»

WASHINGTON, 18. — Danes ob 17.48 so z oporišča Wallops Island v Virginiji izstrelili z raketo «Little Joe 6» kabino «Mercury», ki je enaka kabini, s katero bo pozneje ameriški astronavt poletel v vesolje. Kabina je padla v morje ob 18.11. Padalo, ki je zadrževalo kabino, ko se je ločila od rakete, se je bilo redno odprlo. Ob 18.59 je čoln ameriške mornarice potegnil kabino iz morja.

NASA je pozneje sporočila, da se zdi, da bi človek lahko prenesel poizkus potovanja s to kabino v vesolje. Vendar pa so voditelji NASA izjavili, da pri današnjem poizkusu niso dosegli vseh nameravanih smotrov. Kabina je bila namreč med letenjem po atmosferi poškodovana, in prav tako so nastale nerednosti pri preizkušanju reševalnih naprav.

Kakor poroča NASA, je bil današnji glavni namen preizkušati reševalne naprave, ki bi jih eventualno sprožil prihodnji astronavt v primeru slabega delovanja nosilne rakete ob odhodu.

Dolg razgovor Deana Ruska z Gromikom Še prej se je Rusk sestal s Popovićem

Rusk se je z obema razgovarjal predvsem o Kongu

WASHINGTON, 18. — Predsednik Kennedy se je razgovarjal danes v Beli hiši s svojimi vojaškimi svetovalci in s svetovalci za razorožitvena vprašanja. Ameriški stalni predstavnik v OZN Stevenson, ki se je bil tudi udeležil sestanka skupno z državnim tajnikom Deanom Ruskom in s podpredsednikom Johnsonom, je po sestanku izjavil, da sta se stališči ZDA in Sovjetske zveze med njegovimi razgovori z Gromikom zbližali.

Stevenson je dalje izjavil, da bo verjetno v prihodnjih tednih dosežen sporazum s SZ o dnevu obnovitve pogajanj o razorožitvi. Kakor je znano, je ameriška vlada predlagala, naj bi se pogajanja obnovila avgusta.

Ob 18. uri po srednjeevropskem času sta se sestala na razgovor ameriški državni tajnik Dean Rusk in jugoslovanski državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič. Jugoslovanskega ministra je spremljal jugoslovanski poslanik v Washingtonu Marko Nikežič.

Po razgovoru je Koča Popovič izjavil časnikarjem, da je «zelo zadovoljen» z razgovorom. Govorila sta o razorožitvi in o Kongu in razgovor je bil «zelo odkrit in zelo koristen».

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je pozneje potrdil, kar je bil rekel Popovič, in je pripomnil, da je bil razgovor med obema državnikoma «zelo prisrčen in ploden».

Ob 19.10 po srednjeevropskem času pa je Dean Rusk sprejel Gromika na kosilu. Navzoči so bili še sovjetski poslanik v Washingtonu Menšikov, pomočnik zunanjega ministra Soboljev, svetovalec pri poslaništvu v Washingtonu Smirnovski in dva visoka funkcionarja sovjetskega zunanjega ministrstva. Z ameriške strani pa so bili navzoči Stevenson, državni podtajnik Bowles, glavni svetovalec za sovjetske zadeve Bohlen in uradni tolmač državnega departmaja.

Po razgovoru, ki je trajal pet ur, so objavili skupno poročilo, ki pravi, da sta imela oba ministra odkrito diskusijo o številnih vprašanjih medsebojnega interesa. Poročilo izreka upanje, da bo ta diskusija odprla pot boljšemu razumevanju stališč obeh vlad in bo olajšala proučevanje glavnih mednarodnih vprašanj.

V ameriških uradnih krogih so pozneje izjavili, da sta Rusk in Gromiko govorila predvsem o Kongu.

Zahodni opazovalci v Moskvi so mnenja, da je današnji razgovor Gromika z Ruskom druga etapa «tajnih pogajanj» med obema vladama, ki so se bila začela s sestankom med Stevensonom in Gromikom in nato nadaljevala 9. marca v Novosibirsku, ko je ameriški poslanik Thompson obiskal Hruščeva. Ameriški diplomati v Moskvi so zelo rezervirani, odkar je Thompson poslal v Washington poročilo o svojem razgovoru s Hruščevom. Prevladuje pa mnenje, da sta Rusk in Gromiko govorila danes predvsem o Laosu in o pripravah za obnovitev pogajanj o prekinitvi jedrskih poizkusov.

Kakor zatrjujejo v krogih blizu Gromika, je ta baje danes nakazal možnost prihoda Hruščeva v Washington, če bi se ženevska pogajanja o prekinitvi jedrskih poizkusov ugodno rešila. Hruščev bi želel ob tej priložnosti priti v Washington, da podpiše [illegible] sporazum in da se [illegible] Kennedyjem.

—«»—

Suvana Fuma o pogajanjih z [illegible]

RANGUN, 18. — Predsednik laoške vlade Suvana Fuma izjavil danes v Rangunu, da se se ni sporazumel s [illegible] stavniki upornikov [illegible] vrstnega reda posameznih [illegible] dobij «mirovnega [illegible] katerem se je bil sporazumel z generalom Nosavanom.

«Vientian, je izjavil Suvana Fuma, hoče, naj se [illegible] stane komisija treh nevtralcev. Jaz zahtevam, naj [illegible] štirinajstih držav, katere predlagal Sihanuk, [illegible] loči nalogo treh nevtralcev [illegible] soglasja so tudi glede [illegible] te komisije. «Jaz, je dal[illegible] ma ,se ne strinjam z [illegible] Malaje, ki nima nič [illegible] z laoško zadevo, medtem [illegible] Indija že v mednarodni [illegible] zorstveni komisiji in bo [illegible] koristno zavzemala [illegible] laje.» Nocoj je Suvana [illegible] prišel v Novi Delhi.

7 dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

proizvodnik zlata in diamantov.

Sedaj se pričakuje zaostritev politike rasne diskriminacije in težko je reči, kakšna bo usoda desetih milijonov brezpravnih Afričanov. Kakor poroča agencija Reuter iz Nairobija, je predsednik vseafriškega gibanja za svobodo Vzhodne in Srednje Afrike Tom Mboja izjavil, da se bo kampanja Afričanov proti Južnoafriški zvezi zdaj okrepila. Delegacija njegovega gibanja bo na vseafriškem narodnem kongresu v Kairu zahtevala nove ukrepe proti njej.

Britanska javnost je — kakor je mogoče razbrati iz tiska — reagirala z mešanico olajšanja, rahlega obžalovanja in prepričanja, da se bo Commonwealth sedaj okrepil; Južnoafriška zveza pa se bo lahko spet vclanila, ko bo dokončno opustila politiko apartheida.

Ob zaključku konference Commonwealtha so objavili dva glavna dokumenta: «Končno poročilo», ki vsebuje izvleček sklepov in izreka mnenje 13 držav članic o Kongu, o Laosu, o razorožitvi, o jedrskih poizkusih in o reorganizaciji ustroja OZN. Vprašanje Afrike in Južne Afrike ni omenjeno v tem dokumentu, ki omenja samo «nekatera ustavna vprašanja». Razen tega so objavili še važno izjavo o razorožitvi, ki poudarja, da je to vprašanje sedaj najvažnejše vprašanje in da je potrebno takoj začeti pogajanja, da se doseže sporazum bodisi glede prekinitve jedrskih poizkusov kakor tudi glede razorožitve na splošno.

Najnovejši izum moderne tehnike
Superautomatic s 57 rubini

Preko 50 vrst najboljših švicarskih ur Vam jamči:
izredno natančnost
izredno vzdržljivost
izredno nizko ceno

ŠVICARSKA SUPERMARKET

ANDREJ BOLKO mr. ph.
UVOZ - IZVOZ
Farmacevtski proizvodi in kemikalije
TRST - UL. TORREBIANCA 22
Telefon 31-315

INDUSTRIJA POLJEDELSKIH STROJEV
razstavlja na veronskem velesejmu do 20. t. m. - paviljon štev. 27 -
NOVOSTI SVOJIH PROIZVODOV - POBIRALCE ZA KORUZO in drugo

ZMAJ

ZEMUN
JUGOSLAVIJA

OBIŠČITE NAS

OB DRUGI IZDAJI ROMANA „ONKRAJ PEKLA SO LJUDJE“

Razgovor s pisateljem Borisom Pahorjem

Naš urednik je prestregel pisatelja, ko je pregledoval v stavnici strani ponatisa romana «Onkraj pekla so ljudje.»

«Ali bi bili za ‚oklepaj‘ v Vašem delu?»

«Če ne bo predolg.»

«Telegrafski bo.»

«Potem kar.»

«Kaj bi rekli o ti drugi izdaji Vašega romana?»

«Da sem naredil kakor vinogradniki, ki na spomlad obrežejo svoje trte.»

«In ste zadovoljni?»

«Pol leta sem posvetil ti novi redakciji in ni mi žal.»

«Kakšen odmev je vzbudila knjiga med bralci?»

«Kolikor vem, so jo mladi ljudje veliko brali.»

«Bolj bralke ali bolj bralci?»

«Bolj bralke.»

«Bi morebiti povedali, kaj se Vam zdi, zakaj?»

«Rekel bi to, kar pravi niso malenkostni. Čutijo duh časa in živijo z njim. Ni res, da nimajo idealov. Bili se bodo za človeški svet, ko jim preživela generacija ne bo več na poti.»

«Kaj mislite o reviji «Trieste»?»

«Da ne bo odkrila Amerike.»

«A njen poskus za zbližanje s slovenskim življem je vendar upoštevanja vreden, ne?»

«Vsak poskus dialoga je treba pozdraviti. Rekel sem pa, da revija ne bo kdo ve kaj odkrila, ker je takoj od kraja pokazala zanimanje samo za določene «dobre» slovenske ljudi.»

«A nekateri kulturni delavci kakor prof. Rebula in prof. Tavčar so prispevali k anketi. Boste tudi Vi?»

«Sem tudi jaz.»

«O književnosti pa o usodi naših ljudi. Ravno prav, naročili so mi, naj izročim njihov pozdrav naši mladini. Vi mi nudite priliko za to.»

«Zelo rad. A bi lahko še nekaj vprašanj? Kaj berete?»

«Brate Karamazove, sem znova vzel v roke.»

«A nekaj... bolj modernega?»

«Ne vidim, kdo bi bil bolj sodoben od Dostojevskega.»

«Vendar... kateri pisatelj naših dni... No, recimo, da bi morali izbrati samo enega...»

«Camus.»

«Kateri film Vas je v zadnjem času prepričal?»

«*Hirošima mon amour* je najboljše od vsega, kar sem videl v zadnjih dveh letih.»

«Kaj pa slovenski film?»

«*Deveti krog* je solidno delo.»

«Katera filmska igralka Vam je z umetniškega vidika najbolj všeč?»

«Michèle Morgan.»

«In pri nas?»

«Duša Počkajeva.»

«A te nismo še videli na platnu!»

«Poznam jo kot gledališko igralko in ves čas nisem mogel razumeti, kako da noben režiser ne «vidi» kako nezamenljiv tip se mu ponuja v njenih potezah in v vsem, kar te poteze dajo slutiti. No, na srečo je imel Hladnik bistro oko.»

«Pa med igralci?»

«Nespoštено je, če je človek s takšnimi hitrimi odgovori marsikomu krivičen, ker ga ne omenja.»

«A vendar...»

«Stane Sever. Ob njem Skrbinšek. A to je krivično, takšno izbiranje! Tako bi ob Duši Počkajevi prej moral govoriti tudi o Štefki Drolčevi. Trdo delajo vse te naše igralke in vsi ti naši igralci in smo krivični, da tako malo vemo o njih, medtem ko vemo vse o tujih goskah, ki služijo milijone samo zaradi hipertrofije svojih prsi.»

«Še vprašanje za zaključek. Kaj menite o ljubezni?»

«Da smo se zaradi nje rodili in da *smo* zato, da jo živimo.»

Tedaj je prišel stavec s svojimi tiskarskimi zahtevami.

«A zdaj res zadnje vprašanje. Kaj menite o poletih v vesolje?»

«Da bodo res čudoviti človeški uspeh, to menim. A poleg tega si nekako pravim, da so človeku na neki način potrebni zato, da bi v tistih neverjetnih daljavah in samotah spoznal vrednost človeškega tovarištva na stari človeški zemlji.»

i. f.

Srečku Kosovelu

Tih in molčeč veslaš
med bori zlatega čolna
z mrtvo brinovko v dlaneh.

Bori še vedno vršijo nad krasom,
tisti bori s tvojim srcem,
ki je živo v okostju čolna.

Kraške skale so sive;
kot prej molčeče v ognju plamenijo,
nemo v ognju tvojega veslanja.

Tvoje okno je svetlo, nekje med kamenjem
kraških skal in trudno sveti v temo.

Živimo v tvojem upornem čelu?

Bili so, živijo in bodo umrli,
ko boš z bori, z nemimi bori stal,
z drobno brinovko v okrvavljenih dlaneh
in razstiral tišino.

MARIJAN ŠTANCAR

Včeraj je poteklo 57 let, kar se je v Tomaju na Kraju rodil pesnik Srečko Kosovel. Njemu je mladi pesnik Marijan Stancar posvetil pričujočo pesem.

Stendhal o svojem junaku: da je bil premalo prozaičen, da bi imel moške za prijatelje.»

«Kaj pišete zdaj?»

«Nič.»

«Kaj bi radi napisali?»

«Nekaj zelo dobrega.»

«A neki načrt gotovo imate?»

«Načrtov je na pretek.»

«Kaj mislite o nedavnih dogodkih v našem mestu?»

«Mislil sem na tiste, ki jih je uničil ogenj, ker so verovali v novega človeka. In me je bilo sram. In bo neustavljiv tisti gnev, ki ga bodo rodile v poštenih ljudeh takšne nesramnosti, če bi se nadaljevale.»

«Vaše mnenje o prihodnosti?»

«Predvsem: klobuk dol pred mladino. Jaz stavim vse nanjo. Rekel bom bolje: samo nanjo.»

«Ali bi mogoče pojasnili svojo misel?»

«Lahko. Slovenski človek, če je katoličan, potem je bolj katoličan kakor kateri koli. Če je komunist ali internacionalist, potem prekaša vse ruske ali kitajske internacionaliste. Svojo majhnost skuša rešiti s tem, da se razda v ideologiji.»

«In kako se v tem reši mladina majhnega naroda?»

«Današnji mladi ljudje

«Bi nam v nekaj besedah razložili Vaše stališče?»

«Predolgo bi bilo. A saj bo revija v kratkem izšla.»

«Dogodek, ki Vas je v zadnjem času razveselil?»

«O mladini sem že povedal. Da, še to. Prisrčen, občuten sprejem dijakov višje gimnazije v Kranju, ki so me povabili na pogovor z njimi.»

«Pogovor?»

«Da, nekaj med literarno uro in pogovorom. Čez dve sto dijakinj in dijakov, ki so kulturno živi in razgibani, da je veselje!»

«To se pravi, da je bilo predvsem govora o književnosti?»

NOVE KNJIGE

Josip Ribičič:

Mihčev škrat

Založba Obzorja ne pozablja tudi na najmlajše bralce. Njim je namenila zgodbo o Mihčevem škratu, ki je napisal priljubljeni mladinski pisatelj Josip Ribičič. V tej zgodbi, namenjeni najmlajšim bralcem je Ribičič lepo povezal pravljični svet, igrač z resničnim življenjem in močno poudaril vzgojno noto. Zgodba o poredneem Mihcu, o njegovih igračah in sanjah o njih, pa tudi njegovo pobijanje je napisana izredno zanimivo, živo in plastično. Pri tem je tudi nadvse sodobna in z modernimi pripomočki pa vendar polna tiste pravljične bistvenosti, ki je mladim bralcem tako všeč. V šestih poglavjih, od katerih sta prvo in zadnje pripelje realistični, ostala pa popeljejo mladega bralca v svet igrač in njihovih dogodivščin, bodo našli mladi bralci mnogo prijetnega branja in seveda tudi užitka, kakšnega da lahko samo toplo in prisrčno napisana knjiga. Taka knjiga pa je Ribičičev Mihčev škrat prav gotovo.

Knjigi primerne in skladne so ilustracije, ki jih je prispeval Janez Vidic.

Sl. Ru.

„Ples v dežju“ posnet...

Kader iz novega slovenskega filma «Ples v dežju»

V Ljubljani so pred dnevi končali snemanje filma «Ples v dežju». Film je režiral Boštjan Hladnik, ki ga poznamo predvsem po kratkih filmih, za katere je prejel vrsto nagrad doma in v tujini. Scenarij je napisal režiser sam po romanu Dominika Smoleta «Črni dnevi in beli dan». Direktor fotografije je bil Janez Kališnik, scenograf pa ing. arch. Niko Matul.

Film je sodobna psihološka zgodba iz življenja umetnikov. Slikar Peter (Miha Baloh) in ne več mlada gledališka igralka Maruša (Duša Počkajeva) se ne znajdeta v Ljubljani, ki ju ubija. On je še nepriznan slikar, ki se še vedno bori za svoj «prostor na soncu» v umetniškem svetu, ona pa je nežna, čuteča duša, ki je globoko prizadene spoznanje, da nekateri sodijo njeno izpovedno umetnost predvsem po njeni zunanjosti. A tudi Peter ni dosti boljši od drugih in ne ceni njene iskrene vdanosti. V nemirnem hlastanju po uveljavljanju misli predvsem nase. Njegovo živo nasprotnje je gledališki šepetalec (Ali Raner), ki je idealno in nežno zaljubljen v Marušo, Razdvojena igralka omahuje in si ne zna pomagati iz usodnega trikotnika njihovih hrepenenj, želja in vsakdanjih tegob. Zateka se v svet fantazije in sanj o minuli slavi, ko so jo gledalci še ljubili in obožavali. Vendar je to za uspeh v resničnem življenju, v katerem lahko uspevajo samo praktični ljudje, premalo. Brez ljubezni, ki bi dala resničen smisel njenemu ustvarjanju, ne more več živeti. Šele po njeni smrti spozna Peter, kaj je izgubil, šele takrat se zave, kaj je imel. Življenje pa gre svojo pot, novi zaljubljenci bodo poskušali najti srečo, ki ni bila dana Maruši in Petru.

Komaj se je zaključilo snemanje tega filma, pa je podjetje «Triglav-film» že pričelo snemati nov slovenski umetniški film «Balada o trobenti in oblaku», ki ga bo po scenariju Cirila Kosmača režiral France Stiglic.

OB JUTRIŠNJEM GOSTOVANJU VIOLINISTA DEJANA BRAVNIČARJA V AVDITORIJU

Violinist Dejan Bravničar s svojim profesorjem Davidom Ojstrahom v Moskvi l. 1959

Izvrstni učenec velikega mojstra

Kritiki so si edini: zrel umetnik že v zgodnji mladosti

Glasbena Matica nam je za ponedeljek pripravila novo umetniško glasbeno presenečenje. Organizirala je namreč gostovanje mladega slovenskega violinskega virtuoza Dejana Bravničarja iz Ljubljane, katerega bo pri klavirju spremljal Leon Engelman, s svoje strani pa bo prispevala sodelovanje Komornega godalnega orkestra pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjudra in pa nastop pianista Aleksandra Vodopivca.

Spremljevalci glasbenega življenja v Trstu, posebno še življenja v našem slovenskem krogu, se prav gotovo še spominjajo nastopa Dejana Bravničarja v Trstu pred leti, ko mu je bilo komaj — semnajst let. Že takrat nas je očaral s svojim igranjem in nam nakazal še neslutene možnosti razvoja.

No, in poteklo je komaj nekaj kratkih let, ko se nam bo znova predstavil in nam pokazal do kakšne stopnje je v tem svojem razvoju prišel oziroma nam potrdil sloves, ki ga že uživa ne samo v svoji domovini Jugoslaviji, temveč tudi v širšem glasbenem svetu, saj ga je koncertna dejavnost vodila ne samo skozi glavna jugoslovanska kulturna središča (Beograd, Zagreb, Dubrovnik, Skoplje, Reka, Maribor, Ljubljana itd), temveč tudi v Moskvo, Pariz, Ankaro in Trst.

Njegova glasbena pot se je začela s sedmim letom, ko je začel študirati pri profesorju Franu Staniču in pri njem tudi končal srednjo glasbeno šolo v Ljubljani. Na akademiji za glasbo v Ljubljani je študiral pri profesorju Karlu Ruplu in v njegovem razredu diplomiral leta 1957, ko mu je bilo komaj dvajset let. Še istega leta na jesen je dobil štipendijo vlade Sovjetske zveze in je nato dve leti študiral na konservatoriju P. I. Čajkovskega v Moskvi pri slovitem mojstru Davidu Ojstrahu.

Leta 1954 je bil prvi na VI. tekmovanju jugoslovanskih glasbenih umetnikov v Skoplju.

Prve koncerte po povratku s študija v Moskvi je imel v Ljubljani novembra lanskega leta. O njegovem nastopu v ciklusu popularnih simfoničnih koncertov z orkestrom Slovenske filharmonije v Ljubljani je glasbeni kritik *Uroš Prevoršek* zapisal v «Slovenskem poročevalcu» med drugim:

«Prvi koncert v ciklusu popularnih simfoničnih koncertov nam bo ostal v zelo svetlem spominu v zvezi s sijajnim prvim koncertnim nastopom violinista Dejana Bravničarja, potem ko je končal svoje študije pri slavnem violinistu Davidu Ojstrahu. Že takrat, ko je študiral pri prof. Karlu Ruplu, je mladi violinist opozarjal nase zaradi nenavadne lahkote, s katero si je prisvajal tehnične probleme violinske igre. Nekakšen višek v teh njegovih prizadevanjih v tehnični smeri pomeni njegova suverena interpretacija Paganinijevega violinskega koncerta pred letom dni v Kopru. Zdaj pa se nam je Dejan Bravničar predstavil v Hačaturjanovem violinskem koncertu ne samo kot violinist, ki povsem obvlada tehnično plat violinske igre, temveč predvsem kot umetnik, ki je svojemu instrumentu duša in srce. Čudovit ton, mehak in božajoč, pa tudi krepak in odločen, če tako zahteva trenutek, hkrati bogata dinamika in barvitost igre, mladostna svežost in vznesenost, polna čustvena fraza — so odlike Bravničarjeve kreacije Hačaturjanovega violinskega koncerta. Bila je to velika zrela interpretacija, pod katero bi se lahko brez pridržka podpisal vsak umetnik velikega slovesa».

O istem koncertu je *R. Ajlec* v «Ljubljanskem dnevniku» zapisal:

«Ko je Dejan Bravničar odigral Hačaturjanov koncert, je bilo, kot da je odvihrala burja, ki je kakih petindvajset minut pometala po dvorani. Ta glasba je že sama po sebi temperamentna, Dejan Bravničar pa je to še stopnjeval, ko jo je izvajal z mladostno neugnano energijo, tako da se mu je Allegro con fermezza prvega stavka sprevračal kar v Allegro con fretta. Gotovo ni nikjer prekoračil tega, kar Hačaturjanova glasba dovoljuje, vendar je nekaj kot simpatična deška drznost v tem, kako ta mladi umetnik premaguje napetost v stiku z občinstvom. Tako se je čutilo v interpretaciji, da je postavljal lastno osebo še nekoliko preveč v ospredje, toda te mladostne poteze se družijo pri njem s tehnično dozorelostjo, kakršno imajo mojstri; s kar nezaslišano briljanco in preciznostjo je reševal težave svojega deleža, po navadi v toliko bolj napetem tempu, kolikor večje so bile.»

O njegovem koncertu v Kolarčevi univerzi 18. januarja t.l. pa je beograjski kritik *D. Papadopolos* v «Borbi» zapisal med drugim:

«To je prvi solistični koncert mladega ljubljanskega

(Nadaljevanje na 8. strani)

NEKAJ MISLI O DEJAVNOSTI NAJMLAJŠE SLOVENSKE ZALOŽNIŠKE HIŠE

Koprska založba „Lipa“ in sto izdanih knjig...

Dve Bevkovi noveli: «Brez krinke» in «Otrok». 8. aprila - literarni večer založbe ob udeležbi vseh avtorjev

(Uvod brez fanfar — Kaj je novega na knjižnih policah — Osmega aprila: literarni večer založbe ob udeležbi vseh avtorjev).

I.

Nasploh se o založbah v Sloveniji razmeroma malo piše. Deloma zategadelj, ker same založbe ne spodbujajo tistih, ki po navadi o njih pišejo, kar pomeni, da še vedno nimajo razvitega občutka za vrednost propagande, deloma pa zaradi tega, ker je to za pisca precej neprijeten posel.

Vse to velja, in še prav v posebni meri, za koprsko založbo «Lipa». Nimam podatkov, a zdi se mi, da je to najmlajša slovenska izdajateljska hiša. To, da je najmlajša, pa narekuje piscu tudi prenekatero bežno misel: morala bi biti drugačna od tistih s «tradicijo», imeti bi morala svoj pečat, svoj «stil», svojo intonacijo, svoj barvni odtenek v spektru slovenskega založništva. Ali ga ima?

Mislim, da ga ima, dasi je še precej meglen, nedodelan, premalo koncizen. Stil: to naj bi bilo za založbo nekaj, kar jo loči od drugih založb, nekaj, kar je svojstvenega zanjo. Določena smer književnega programa, jasno začrtan enoletni okvir. Predvsem pa to, da založba ve, kaj hoče! Jasno je, da se vse založbe tepejo s problemi, ki nastajajo izven njih, mnenja pa sem, da se prenekateri tak problem da rešiti tudi kako drugače, kot zgolj s kompromisom. Na primer: «Lipa» bi rada izdala prevod katerega od sodobnih ameriških romanov. Njen založniški svet je načrt odobril, založba se je z avtorjem tudi že dogovorila in našla prevajalca. Stvar pa kljub temu ne uspe! Zakaj? Ne vem, a mislim, da je blodnjak založniške dejavnosti vse preveč zapleten in da so kompetence posameznih hiš vse premajhne. Ta ali oni poreče, da je tako tolmačenje več kot naivno. Saj mu nihče ne nasprotuje, treba pa je vendarle dokazati narobnost te miselne fraze.

Če gre beseda o koprski «Lipi» je treba že reči, da ima ta založba pač nekaj, kar bi lahko imenovali svojstvenost. Na primer: aktualna (pomeni: sodobna) prevodna beletristika in določen poudarek na novih domačih (tudi lokalnih) izdajah. Edini «zaviralni moment», ki se mi tokrat neopazno vsiljuje, je za «Lipo» element časa. Mislim, da založba «Lipa» nima pravega ritma! Naj navedem en sam primer: vrgla se je (in to je bila pametno izkoriščena šansa!) na prevode romanov Francoise Saganove in ji je včasih uspelo, da je izpod rotacij potegnila njen prvi jugoslovanski prevod. Potem pa se je stvar ustavila: Saganin zadnji (ki že spet ni več zadnji, ker je medtem napisala dva nova romana in nekaj odrskih del!) roman «Ljubite Brahmsa?», ki ga ima, kolikor mi je znano, v programu za to leto, so že lani izdali Hrvati. Tu vidim pomanjkanje založbinega ritma. Lahko da so težave s prevajalci, pa z ureditvijo avtorskih pravic in s kupom drugih nevšečnosti, ampak — kdo pa danes nima težav? Natihoma si pravim: morda bi pa le... kakšen meter elastike več... malo zdrave zaletavosti... malo manj včasih tako zoprne previdnosti... in tako naprej.

V splošnem pa «Lipa» doslej še ni hudo razočarala, če izvzamem nekaj spodrsljajev, kakšno zbirko novel (da je bilo poplačano avtorjevo samoljubje), kakšno zbirko pesmi («ker je naš človek») itd. Zato pa so knjižne police razkazovale bogatijo knjig, ki predstavljajo razsežnost programskih idej in uglednost tematike, sodobnosti, aktualnosti. Se posebej pa velja omeniti res izvrsten napor v smeri izdajanja del sodobnih slovenskih avtorjev, napor, ki izraža vero v dejavnost in kvaliteto slovenske literature.

II.

Se v okviru minulega leta je založba «Lipa» izdala svojo STOTO knjigo in ni bilo zgolj naključje, da sta bili to dve Bevkovi noveli ob avtorjevi sedemdesetletnici. Prva «Brez krinke», pisana v prvi osebi, zveni kot avtobiografska izpoved, a je v resnici lep primer meščansko - psihološke izpovedi Miklavža Hladnika, ki jo uvajajo te besede: «Te vrstice niso dnevnik. Zapiski so — imenujete pa jih lahko kakorkoli. Morda nastane iz njih roman, a se ne zavedam, da ga pišem Dnevnika nikoli nisem pisal... ker nisem nikoli hotel dajati računov o svojem življenju. Saj bi tudi ne bil znal brati samega sebe. Koliko pa je ljudi, ki to znajo? In tudi toliko poguma nisem imel, da bi bil brezpogojno odkrit. Čemu bi lagal samemu sebi?»

Ta Bevkova novela pa odkriva — kot se to spričo njegove plodne in bogate dejavnosti čudno sliši — novo psihološko dimenzijo. To je dimenzija razmišljajočega pogleda navznoter, psihološkega poglabljanja v tkivo človekove intimne miselnosti in čustvenih kabinetov. Fabula je občečloveška, lahko rečem vsakdanja, a jo je Bevk zagrabil iz nenavadnega zornega kota, presadil jo je vase, jo oplodil z vrednotami lastne čustvene lestvice in jo kot «zapiske» postavil pred bralca.

Isto velja v neki meri tudi za drugo novelo «Otrok»: psihološko še bolj poudarjen odnos otroka do matere-vdove, ki ima ljubimca. Obe noveli, izdani kot stota knjiga koprske založbe «Lipa», predstavljata če že ne «prelom» na premočrtni liniji Bevkove ustvarjalnosti, pa zagotovo znak, da se ta večno mladi avtor še vedno ni odrekel iskanju novih izraznih možnosti in novih ustvarjalnih prijemov.

III.

Pred nedavnim pa nas je založba «Lipa» spet — ne povsem, a vendar — vrgla iz dolgočasnih konceptov vsakdana. V dveh zajetnih knjigah je izdala štiri dele sodobnega francoskega romana «Ljudje v belem» Andreja Soubirana. Če rečem «zajetne», potem to tudi zares mislim: obe knjigi imata nekaj čez dva tisoč strani in je — za današnji čas «digestov» — pač dovolj naporno, preden ju prebereš. Da ne pozabim: menim, da bi bilo bolje, če bi se založba držala originalnega koncepta štirih knjig, kajti dve taki bibliji človeka mimogrede naženeta v strah, da bi se ju lotil. Pa tudi v estetsko-formalnem smislu (vezava) bi bilo boljša možnost štiridelnosti.

Soubiranov roman «Ljudje v belem» je z nepopisnim notranjim žarom in osebno zavzetostjo, pa z neizprosno težo zdravniške etike zasnovana epopeja zdravniškega poklica od trenutka, ko se krog leta 1930 vpiše student Jean Nerac na pariško medicinsko fakulteto pa vse dotlej, ko — še brez diplome — nadomešča prijatelja zdravnika v najbolj zabitem predelu francoskega hribovskega podeželja in ko po vrnitvi v Pariz diplomira. Preobsežen v epski zasnovi je ta roman, da bi bilo možno kaj več o njem napisati, velja pa eno: da je to Soubiranovo v glavnem avtobiografsko delo kljub številnim knjigam z enakim motivom doslej pač najbolj mogočna hvalnica zdravniškega poklica, pa tudi najbolj pozitiven literarni prispevek obravnavanja zdravniške etike. Pa še to: avtor je brezobziren v iskrenosti in z enako vervo obsoja izkoriščevalstvo tega poklica kot zanosno piše o lepotah in notranji preobrazbi človeka v njem. Prve tri knjige tega romana: Ljudje v belem, Plesna noč in Veliki poklic spremljajo Jeana Neraca, mladega študenta medicine, skozi vsa leta študija do končnega cilja. Četrti del pa je samostojno delo, v katerem se avtor preobrazi v pacienta norišnice, da tudi s te plati pokaže «blišč in bedo» sodobne medicine.

Rekel bi, da so izjemne

MiLi

(Nadaljevanje na 8. strani)

NOVE KNJIGE

Zaharia Stancu -

Bosonogo ljudstvo

Romunske književnosti pri nas ne poznamo, čeprav je dežela sorazmeroma blizu in čeprav ima tudi romunska književnost nekaj pesnikov in pisateljev svetovnega slovesa. Zdaj je Cankarjeva založba izdala v svoji knjižni zbirki Sodobni roman delo sodobnega romunskega pisatelja Zaharije Stancuja, «Bosonogo ljudstvo». S tem nam je približala še eno delo književnosti, ki je takorekoč sploh ne poznamo, kot nam je že v svojih zbirkah posredovala dela prej povsem neznanih književnosti Islandije, Peruja, Južne Amerike sploh, Mehike in drugih oddaljenih dežel. Obenem pa nam je s tem delom približala tudi problematiko Jugoslavlji sosednje Romunije v času okrog prve svetovne vojne.

Če povemo nekaj besed o pisatelju, moramo omeniti, da se je rodil v začetku našega stoletja in da sodi danes med največje sodobne romunske književnike. Rodil se je kot bajtarski sin sredi vlaške ravnine in okusil trdo mladost pastirja, delavca, natakarja in delavca v različnih poklicih. Toda neugnana želja po znanju ga je pripravila do tega, da je privatno študiral, opravil maturo in s tridesetimi leti dovršil še univerzo. V času pred zadnjo vojno se je udejstvoval kot urednik literarne revije, ki jo je tudi izdajal. Sicer pa se je kot književnik udejstvoval izključno v poeziji. Zato je toliko bolj zanimivo, da se je po osvoboditvi povsem posvetil prozi. Že šestinštirideset let star je napisal prvi roman Bosonogo ljudstvo in na mah doživel prodoren uspeh. Roman je bil preveden v trideset jezikov in ga pozna danes ves kulturni svet. Stancu, ki je že pred vojno združeval napredne književnike v borbi proti fašizmu je danes ena vodilnih osebnosti sodobne romunske književnosti. Po velikem uspehu s prvim romanom je izdal še tri romane, od katerih sta dva organsko nadaljevanje Bosonogega ljudstva. Z zadnjim romanom «Korenine so grenke» pa je pripravil bralcem novo presenečenje. Obdelal je usodo Romunije v zadnji vojni in po njej s prikazom življenja in dela političnega delavca.

V romanu «Bosonogo ljudstvo» je pisatelj opisal življenje romunske vasi pred prvo svetovno vojno in med njo. Junak romana je pravzaprav kmečki proletariat, ki si išče poti iz zmeraj hujše socialne stiske in se skuša otresti pritiska fevdalne gospode. V ta opis usode kmečkega proletariata pisatelj vpleta opis usode dečka Darija, ki ima seveda močne avtobiografske poteze. Opis njegove življenjske usode v času kmečkega upiranja, v času balkanskih vojn in prve svetovne vojne je pisatelj združil s pripovedjo o usodi kmečkega podeželja vlaške ravnine. V okviru letnih časov raste pred bralcem razgibana podoba življenja preprostih kemčkih ljudi, njihovega dela, običajev, upanja, pa tudi porazov. Ta podoba je zanimiva pa tudi tragična in pretresljiva v usodah ljudi, ki jih pisatelj opisuje.

Tudi zgradba romana je moderna. Roman vključuje več poglavij, ki si navidez niso med seboj v nobeni zvezi in so takorekoč samostojna poglavja. Vendar tvorijo gledano s skupne perspektive široko podobo romunskega podeželja in proletariata v letih revščine in bede okrog prve svetovne vojne. Vse pa skozi oči dečka Darija, ki opisuje svoje spomine.

Zaharia Stancu je realist, iz vsega romana pa veje napredna borbena miselnost pisatelja, pa tudi njegova izrazita socialna nota. Zato je to delo naprednega romunskega pisatelja vredno branja, ne glede na to, da je roman tudi izredno zanimiv.

Iz francoščine je roman prevedel Viktor Jesenik s sodelovanjem Franca Bratkoviča. Okusno opremo je prispeval Grega Košak.

Sl. Ru.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Vojvodinja Windsorska, avtorica najavljene knjige

Maščevalni spomini vojvodinje Windsorske

Spletke in tajne britanskega dvora

Kraljica Elizabeta - skopa, muhasta in domišljava - Njeni letni dohodki znašajo skoraj 3 milijarde lir - Filip ima boljši značaj

Angleški dvor je v alarmu. Kraljica Elizabeta, princ Filip, predvsem pa razni visoki dvorjani, so naravnost teorizirani. Vojvodinja Windsorska je namreč sporočila novinarjem vest, da namerava še v tem letu objaviti novo knjigo o resničnem življenju angleške kraljeve družine.

Na angleškem dvoru, kjer vojvodinja Windsorska ne uživa simpatij, so že mislili, da je z objavo nekaterih knjig in življenjepisov že izpraznila koš svojih informacij v zvezi z angleško kraljevo družino. Sedaj pa kaže, da so bili omenjeni življenjepisi, članki in knjige le uvod k izdaji te nove knjige, ki naj bi obtoževala način življenja, vzgoje in pa miselnost članov angleške kraljeve družine.

Vojvodinja Windsorska bo objavila knjigo za nekega ameriškega založnika. Knjiga bo nosila naslov «Za kulisami angleškega dvora».

Kot je vojvodinja sama izjavila, bo objavila v knjigi dogodke, ki bodo za marsikoga na angleškem dvoru zelo nevšečni. Predvsem bo govorila o skoposti angleške kraljice, katero poznajo na angleškem dvoru baje že vsi, a jo prav zaradi kraljičinega ugleda prikrivajo. Obdolžila jo bo, da je bila izredno skopa do svojega strica vojvode Windsorskega, ki se je iz ljubezni do svoje sedanje žene, odpovedal prestolu. Ko je windsorski vojvoda sprejel sklep, da se odpove prestolu v korist svojega brata Jurija VI., mu je ta nakazal «skromno» penzijo v znesku 47 milijonov lir letno. Se pred smrtjo je kralj Jurij naročil svoji hčerki Elizabeti, da bi tudi po njegovi smrti izplačevala stricu omenjeno podporo.

Elizabeta ni nikoli prikrivala, da bi bila srečna, če bi lahko z dajanjem te podpore prenehala. Toda pod pritiskom raznih kritik in javnega mnenja, je bila primorana, da je to podporo povišala in sicer na 70 milijonov lir letno. Pravijo, da se je odločila za ta povišek v strahu, da bi se sicer Windsorski vojvoda bolj pogosto vračal v domovino. In ker ga Elizabeta noče v svoji bližini, si je mislila, da ga najlaže odpravi, če mu poveča podporo.

Znano je, da ni med kraljico Elizabeto in vojvodo Windsorsko prav nobene simpatije. To sta tako prva kot druga že ob raznih priložnostih javno pokazali. Vojvodinja Windsorska se zdaj maščuje Elizabeti s tem, da objavlja razne tajnosti v zvezi z njenim značajem. Tako jo opisuje kot zelo muhavo žensko, ki hoče v družbi vedno briljirati in ki je večkrat zelo slabo volje, če ima občutek, da ni predmet največje pozornosti.

Razen tega naj bi bila Elizabeta zelo nečimerna ter naj bi razdajala precej denarja za razne toalete, krznene plašče in druge dragocenosti.

Edimburški vojvoda naj bi bil po značaju boljši od svoje žene ter naj bi že večkrat poskušal ublažiti in odpraviti razne ženine muhavosti. «Ne moreš zahtevati, da bi bile vse oči vedno obrnjene le nate, kot če bi bila filmska zvezda», ji je baje nekoč rekel. To njegovo izjavo naj bi slišala dvorjanka, ki bi povedala še, da je bila kraljica zaradi te opazke več dni skregana z možem. Angleška kraljica naj bi bila zelo občutljiva tudi za vsakršno kritiko. Tako se je baje zelo razjezila ter je dobila celo živčni napad, ko je čitala v nekem angleškem časopisu, da izgleda kot domišljava šolarka. Tedaj je baje zahtevala, da se pisec članka kaznuje. In ker to ni bilo mogoče se je tako razjezila, da je niso mogli pomiriti. Prav tako naj bi bila vedno zelo užaljena, če parlament ne bi takoj sprejel njenih predlogov, ali pa če bi njeni podložniki pokazali do nje premalo spoštovanja.

Poznani angleški novinar Malcoln Muggeridge je napisal: «Kadar koli sem imel priložnost govoriti z osebami, ki živijo v bližini kraljeve družine, sem vedno naletel na zelo nepovoljne kritike na račun kraljice. Dvorjani in dvorjanke smatrajo Elizabeto za opravljivo in prav nič originalno žensko. Celo najožji jo radi kritizirajo ter ji očitajo, da vedno obiskuje le šole in zavode za bogate otroke, nikoli pa šol, ki jih obiskujejo revnejši otroci.»

Elizabeto kot tudi njeno sestro Margaret, obtožujejo mnogi, da nočeta popraviti vzgoje, ki sta jo v svoji mladosti dobili. Mnogo preveč se n. pr. brigata za razne konjske dirke in druge tekme ter kažeta pri tem pravo antipatijo do vseh kulturnih prireditev in dogodkov. Prav tako jim očitajo napačno izbiro prijateljev, ki naj bi v veliki meri pripomogli k nepravilnemu zadržanju kraljice ob raznih važnih dogodkih.

In tudi kar se tiče ljubezenskih dogodivščin, povezanih s kraljevo družino, ve vojvodinja Windsorska povedati marsikatero bridko. Tako očita kraljici Elizabeti, da rešuje vsako, še tako človeško vprašanje, vedno skozi prizmo političnih interesov. Elizabeta naj bi n. pr. sprožila celo kampanjo proti svojemu možu in ga obdolžila, da ima razne ljubimke, samo da ga je spravila iz svoje neposredne bližine ter mu onemogočila, da bi se z večjo pravico vtikal v razne kraljeve posle.

Vojvodinja Windsorska očita Elizabeti, da uživa kot kraljica vse preveč pravic, ki jih ne zasluži. Tako se lahko polasti vseh dragocenosti, ki bi jih našli na angleškem ozemlju ter postane dedič vseh tistih nepremičnin, pri katerih dediči niso bili imenovani. Njeni so tudi vsi rudniki zlata in srebra, njeni so kiti in vsi labodi na Temzi. Vsi ti privilegiji vzbujajo po mnenju vojvodinje veliko nezadovoljstvo med angleškim prebivalstvom, ki naj bi že zdavnaj prenehalo gledati v svoji kraljici tisto nadnaravno bitje, ki ima samo pravice in nobenih dolžnosti. Vojvodinja očita kraljici, da prejema od države preveliko plačo, češ da je sama preveč bogata, saj ima letnih dohodkov vsaj za skoraj tri milijarde lir.

In to še ni vse. Vojvodinja obljublja, da bo objavila v svoji knjigi še druge stvari, ki bodo prikazale kraljevo družino v pravi luči. In vse kaže, da se teh novih odkritij kraljeva družina tudi resnično boji.

—«»—

Največje dekle na svetu

NEW ORLEANS — Stirinajstletno črnsko dekle, ki so jo pripeljali zaradi poškodbe kolena pri košarki na neko kliniko v New Orleansu, je menda največja ženska na svetu, saj je visoka 2,46 m. Zdravniki pa so prepričani, da se njena doba rasti še vedno ni končala. Menijo, da je posledica njene nenavadne velikosti tumor na možganih.

HOROSKOP

Veljaven od 19. do 25. marca

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ves teden bo za vas značilen zaradi določene vznemirjenosti in negotovosti. Razpoloženi boste za razprave in diskusije, ki pa ne bodo nikamor privedle. Nič vas ne bo povsem zadovoljilo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Zelo veselo razdobje, pa četudi se boste v prvih trenutkih čutili nekoliko pobite in nerazpoložene. Kar se dela tiče, boste mogli biti povsem zadovoljni.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) Zvezde vam so vsestransko naklonjene. Veliko zadoščenja v poslovnih ali delovnih odnosih. Možno je prijetno potovanje ali vsaj daljši izlet. Neko novo poznanstvo vam bo omogočilo ubrati povsem novo pot. Pazite, da se ne navdušite preveč na prvi namig.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) V prvem trenutku se vam bo zdelo vse gladko, nato se bodo začele pojavljati ovire, ki pa jih boste s svojo mladostno silo z lahkoto odstranili. Zadovoljni boste tako v poslovnem pogledu, kot tudi v čustvu.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Razpoloženje bo ves teden prijetno. Zmotilo ga bo sicer nepričakovano in neprijetno pismo, ki mu bo pa takoj sledilo drugo, ki vas bo potolažilo. V službi boste imeli neprijetnost.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nova simpatija, morda celo nova ljubezen. Če svojega srca še niste oddali, bi bilo vredno tokrat stvar vzeti bolj zares. V službi boste doživeli prijetno presenečenje.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ob koncu tedna boste mogli reči, da sedem dni niste preživeli zaman. V čustvenih zadevah vsestranski uspeh. Morda ga bo celo preveč. V službenih odnosih pa bo veliko dela, hkrati pa tudi veliko zadoščenja. Ne jemljite pa trenutnih uspehov z lahkoto.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Duševno se ne boste najboljše počutili, kar vam bo preprečilo, da bi se v družbi uveljavili. Ne bo tako hudo. Casa imate še veliko in prisluhnite klicu srca, ki bo prihodnje dni dokaj glasen.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Največ zadoščenja boste ta teden imeli v delu. V čustvenih zadevah manjše razdalje zelo občuteno razočaranje. To pa bo le prehodnega značaja, saj se srce v tem času tako radi vname.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Radi bi izvedli veliko sprememb. To vas je dolgo mika in pogosto ste zaradi tega tudi slabe volje. Morda se preveč zavzemate za rešitev, ki niti ni vredna tolikšne pozornosti.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Zaman boste sanjali o velikih podvigih, ker se boste morali zadovoljiti z bolj enostavnimi zaključki in posli. Ob koncu boste vendarle zadovoljni, ker bo materialni uspeh velik. Tudi v ljubezenskih zadevah se ne boste mogli izkazati, prav nič pritoževati.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ta teden vam ne bo ostal v najboljšem spominu. Morda tudi zaradi tega, ker od njega preveč pričakujete. Gmotno se boste nekoliko popravili, v ljubezenskih zadevah pa bo uspeh bolj skop.

Vprašanje, ki še vedno ni popolnoma razjasnjeno

Kdaj je začel nastajati Kras?

Po jamskih izkopaninah ob madžarski meji se zdi, da je jamski sistem začel nastajati v starejšem pliocenu, t. j. pred okrog 10 milijoni let

Slovenci smo tisti srečni narod, kjer je tekla zibelka podzemeljskih raziskav, kjer so kraški pojavi tako čudovito in pestro razviti, da so po pokrajini nad Trstom celo ponesli ime v mednarodno izrazoslovje. Slovenska pokrajina Kras je dala namreč strokovno označbo kras, iz tega pa so v tujih jezikih izpeljali Karst, carso itd. Zato je razumljivo in prav, da smo s krasom tako tesno povezani. Ne zanimajo nas le lepote podzemlja, ampak tudi številni problemi, ki so z njim v zvezi.

Med take probleme sodi vprašanje, kdaj je začel nastajati kras. Navadno najdemo podatke, da so se začele tvoriti jame, rovi, brezna itd. v pliocenski dobi, t. j. v najmlajšem delu terciara. Med strokovnjaki so se vrstila in še vrstijo razpravljanja, ali je začetek zakrasevanja postavljati v zgornji ali v srednji pliocen.

Začetka zakrasevanja ne smemo jemati šablonsko, to se pravi za ves kras enako. Prav gotovo je neka jama začela nastajati prej, druga pozneje. To potrjuje tudi zanimivo poročilo vodje geološko-paleontološkega oddelka Prirodoslovnega muzeja na Dunaju, univerzitetnega profesorja dr. H. Zapfeja in njegovega sodelavca dr. F. Bachmayerja, ki sta pred nekaj leti začela in v letu 1960 nadaljevala z izkopavanji v bolj ali manj zasuti jami v Kochfidischu blizu madžarske meje. V sedimentih, ki so zapolnjevali jamo, so našli številne sledove pojedin roparskih zveri. Kosti so bile strte in odrgnjene. Med bogato tamkajšnjo favno naštevata omenjena avstrijska geologa zlasti številne ostanke hijen in njihovih sorodnikov, kosti in zobe gazel, antilop: manj je bilo ostankov srnjadi, še redkejši je bil konj *(Hipparion)*, nosorog *(Acetatherium)*, divja svinja in različni roparji. Izkopali so tudi ostanke ježa, bobra, nekega še nedoločenega primata (opice), želv, žab, ptic in na tisoče kačjih vretene. Po predhodnih poročilih je ta favna staropliocenska. Iz tega sledi, da datira tudi jamski sistem, v katerem so našli živalske ostanke, vsaj iz starejšega pliocena, z drugimi besedami, da je star okrog 10 milijonov let.

Tako torej vidimo, da so bile jame razvite že v starejšem pliocenu, še bolj seveda v srednjem in mlajšem delu te dobe. Pri vsem tem mislimo na tiste kraške pojave, ki jih lahko sami neposredno opazujemo, torej na kras, ki še živi. Vprašamo pa se, ali ne bi bili ugodni pogoji za zakrasevanje že v starejših geoloških dobah?

Kras je nastajal tudi v davni preteklosti, vedno, kadar so bili dani pogoji za razvoj podzemlja. Na kratko lahko povemo, da so bili zakrasevanju podvrženi apnenci ali dolomiti, redkeje seveda druge kamenine, takoj ko so prišli na kopno. Kraški pojavi so se nato razvijali vse dotlej, dokler ni plasti ponovno zakrilo morje ali so drugi vzroki odstranili za zakrasevanje ugodnih razmer.

Iz literature poznamo mnogo podatkov, ki govore o nekdanjem, «fosilnem» krasu. Takšni stari jamski sistemi, ponikve, polja itd. so bili seveda pozneje prekriti in jih je zato danes težko najti. Zagrebški profesor dr. J. Poljak je leta 1952 poročal o fosilnih ponikvah v diplopornem kasijanskem apnencu na Debeljaku v severnem Velebitu. Te ponikve so se ohranile zato, ker jih je v rabeljski dobi prekrilo morje in vanje odložilo sedimente. V teh rabeljskih plasteh najdemo hematit, ki so ga začeli odkopavati. Pri teh delih so odstranili hematit oziroma rabeljske usedline, pri čemer se je pokazala oblika ponikev oziroma vrtač.

Podobne kraske oblike, napolnjene z mlajšimi usedlinami, so znane tudi iz Francije, kjer so jih našli na več mestih. Po nekod so v krednih apnencih, drugod v zgornjejitonskih jurskih (zgornjetitonskih) apnencih oziroma dolomitih. Kraške oblike so napolnjene z zgornjekrednimi peščenjaki, peski in glinami. Bobovec iz spodnje krede najdejo tudi v fosilnih kraških oblikah pri Gredingu. V Wuppertalu so stari kraški pojavi v srednjedevonskih apnencih. Na severnem obrobju Eifla so vrtače napolnjene s srednjemiocenskimi plastmi. V švicarskem Juri pa so v vrtačah bobovci eocenske starosti.

Razkrajanje apnenca s tem nastajanje kraških oblik je znano tudi iz eocenske dobe v Dalmaciji. Tam so bogata nahajališča boksita, ki je produkt raztapljanja apnenca. Boksit leži na zgornjekrednih ali eocenskih apnencih. Nad boksitom je ponekod paleocenski, drugod mlajši skladi. Ti so pogostne v krovnini boksita so tako imenovane flišne plasti, ki so posebnost dalmatinskih krajev. Sestavljajo jih razni peščenjaki, laporji, kremenjaki in drugo. Prodorne plasti so se usedle v zgornjem eocenu, zaradi takšne sedimentacije pa sega morda še v zgornji del srednjega eocena. Ponekod leži ponekod boksit v srednjeeocenskih alveolnih skonumulitnih apnencih, nad boksitom pa so plasti srednjeeocenski prominski laporji in peščenjaki. Iz tega je jasno, da je bil v tem primeru apnenec razžen razpadanju nekako v zgornjem delu srednjega eocena. Vzporedno s tem lahko sklepamo na kraške pojave iz te dobe. Pojave res najdemo tu in tam pod boksitom apnenčaste plasti močno razpokane podobne nekakšnim kraškim škrapljam.

Pojav dalmatinskega boksita je obenem primer, kako je mogoče sklepati na starost takšnih pojavov.

R. PAVLOVEC

Filmska igralka Belinda Lee, ki je izgubila življenje pri prometni nesreči

GRAFOLOG ODGOVARJA

JEANETTE: — Nedavna preteklost je bila polno dogodkov, katere bi mogli v določenem smislu imenovati

«Kdor hoče ze na Zemlji uš

sentimentalne narave; v vas so zapustili globoke sledi, vendar pa se ja bati, da bo njihova sled glede na sestavo vašega značaja kmalu obledela. Nevšečnosti pa, katere ste pravtako v tem času doživeli, bodo imele globlji vpliv na smer vaše osebnosti v najbližji prihodnosti, saj so predvsem materialnega značaja. V bodoče, vsaj za nekaj časa, pustite sentimentalne pobude ob strani in se posvetite realnejšim zadevam.

NIVES: — Ste precej neodločni. K sreči pa vam ti nesigurni koraki zaenkrat ne bodo prinesli težjih posle-

jokal, potem je pa pravcal

dic, ampak samo nekaj spodrsljajev sentimentalnega značaja. Naj vam ne bo žal za «odlične priložnosti» katere boste v tem obdobju izgubili, kajti sčasoma se vam bo s tem v zvezi marsikaj pokazalo v drugačni luči kakor do sedaj. V najkrajšem času boste namreč prejeli precej negativno vest katera bo pokvarila razpoloženje v katerem ste že nekaj časa. Poslovne težave naj vas ne spravljajo iz ravnotežja.

ALDA: — Premostili ste težave ki so vam precej časa povzročale redno nevolio. Nadaljujte v započeti

Jaz znam računati dobro

smer... Pri tem pa ne pozabite na obveznosti, katere ste dolžni izpolniti do osebe, ki je imela tudi nekaj deleža pri vašem uspehu. Zdrav duh v zdravem telesu, je zelo pameten pregovor, in v vašem primeru je umestno, da se ga često poslužite. Obenem pa preverite vse stvari in besede in to zopet v smislu pregovora: Ni vse zlato kar se sveti.

CVETKA: — Često se navdušujete za načrte, katere bi povprečni ljudje smatrali za drzne, konzervativnejši

Grad je za Sicilijo mal za

pa celo za neizvedljive. Ne poslušajte preveč okolja, saj imate vse vrline, ki so potrebne za dosego nevsakdanjih stvari; kljub temu je trezen premislek vsekakor na mestu. Nedavno je bila prilika, da ste izpovedali vaša čustva, pa se nikakor ne morete pomiriti z mislijo, da morda le niso dosegla tisto kar bi lahko. Pustite času čas in vse bo postalo jasnejše; z neučakanostjo ne boste uspeli dobiti prave slike položaja.

BELI JORGOVAN: — V najkrajšem času se vam bodo nudile možnosti osebnega napredka in možnost izkoriščenja novih priložnosti, če boste za doseganje postavljenih si ciljev uporabljali načrtnost in vztrajnost, o čemer zaenkrat v veliki meri še ne more biti govora. Pazite pa, da bi vztrajnost ne zamenjali s trmo. Enake škode kot pravkar omenjeno; vam more prinesti tudi neodločnost, ki je bila gotovo pogostokrat vzrok v primerih, ko je bilo potrebno hitro odločanje.

Tistega dne je nenado porvom

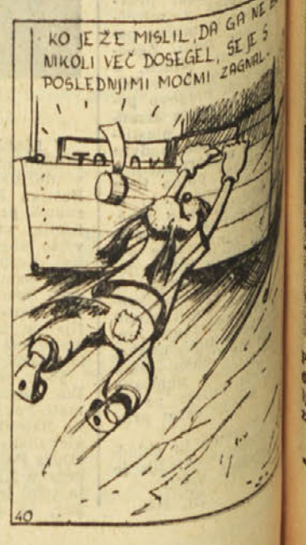

iz naših krajev

Po rednem občnem zboru Kmečke zveze

Našemu vinogradništvu grozi huda nevarnost

Zaščititi je treba kvalitetna vina - Od zmanjšanja trošarine na vino niso imeli vingradniki nobene koristi

V svojem poročilu na občnem zboru Kmečke zveze se je tajnik inž. Pečenko dotaknil tudi vprašanja trošarinskega davka na vino in ukinitve davka na živino. Predvsem je omenil, da je bil s 1. januarjem lanskega leta znižan trošarinski davek na vino od 22,50 lir na 8 lir od litra. Prvega januarja prihodnjega leta pa bo ta davek popolnoma odpravljen. Do tega znižanja je prišlo zato, da bi se poživil vinski trg in potrošnja vina. Največjo korist bi pri tem morali imeti potrošniki in proizvajalci. Če so imeli kakšno korist potrošniki, lahko trdimo, da proizvajalec ni od tega imel ničesar. Prav nasprotno. To je povzročilo nadaljnji padec cene tukajšnjemu vinu. Zaradi tega vidimo večje število osmic po vseh vaseh.

Za tako stanje pa so tudi drugi vzroki. Po vsej državi se opaža, da se širijo vinogradi tudi na takih ravninskih tleh, ki ne odgovarjajo pogojem, ki jih vinska trta zahteva. Zaradi tega narašča proizvodnja vin, ki pa po buketu in drugih lastnosti ne odgovarjajo in se ne morejo kosati z vini iz vinogradniških leg. Ta vina pa sploh ne moremo primerjati z vini, ki nam jih dajejo naši vinorodni kraji.

Spričo tega je nujno, da se zaščitijo kvalitetna vina in da se določi cena vina po njegovi kvaliteti. S tem problemom se že ukvarjajo strokovnjaki, ki se zavedajo ogromne škode, ki jo trpi kvalitetno vinogradništvo zaradi neresne vinske konkurence. Če se ne bo uredilo vprašanje zaščite kvalitetnih vin, ne bo daleč dan, ko bo masovna proizvodnja izrinila kvalitetno proizvodnjo vin. To bi pomenilo propast ne samo vinogradništva našega področja, ampak tudi vinogradništva v vsej državi.

Iz tega sledi, da bi se morale vladne oblasti bolj zanimati za to vprašanje in določiti cene za razna tipična vina, upoštevajoč seveda njihova lastnosti in izvor.

S 1. januarjem tega leta je bil ukinjen davek na živino. S tem ukrepom se ne bo kdovekaj pomagalo malim živinorejcem in bi bili naivni, če bi mislili, da je ta ukrep nekakšen rešitelj kmetovalcev. Ukrep je važen iz davčnega stališča, ker se ukine nepravični davek, ki je že zajet v drugih oblikah dajatev, ki jih kmet plačuje. Podeželske občine so od tega davka črpale del sredstev za kritje svojih proračunov. Bolj revna je bila občina, in večji je bil delež, ki ga je črpala iz davka na živino. Zanimivo bo zdaj vedeti, od kod bodo te občine dobivale sredstva za kritje svojih primanjkljajev.

Na svidenje v Ricmanjih

V Ricmanjih so se ves ta teden pripravljali, da bodo danes kot vsako leto, sprejeli in pogostili vse, ki radi prihajajo na ricmanjski praznik. Prišli bodo Pepeti, Jožkoti, Pepce in Jožice, ki imajo danes svoj god, še več pa bo drugih, ki danes ne godujejo imajo pa radi izlete v naravo, prišli, pristno domačo kapljico in veselo zabavo. — Vrdljak čaka, da se bo zavrtelo staro in mlado. Lavra, Mara, Rozana, Mauro, Jurček in Patricija so si ga te dni dobro ogledali, ko ni bilo še take gneče kot danes

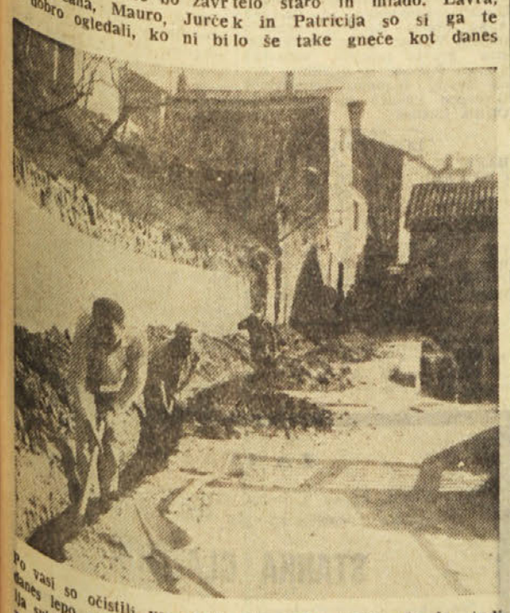

Po vasi so očistili vse poti. Ricmanjci upajo, da bo tudi danes lepo vreme. Potem pa naj kar dežuje, ker je zemlja suha. — Proti Koritam bo nerodno, ker kopljejo jarek za podaljšanje vodovoda do tamkajšnjih hiš. No, nič hudega, saj bodo osmice drugje

Nedeljski izletniki

Nedelje letošnjega nenavadno lepega in toplega svečana do prve tretjine sušca so meščani izkoristili za izlete na Kras, ki je bil v svoji vedrini res privlačen. Teh nedeljskih obiskovalcev se razen gostilničarjev veselijo tudi ostali Kraševci. Lepe dneve morejo v naši prirodi uživati bolj sproščeno in v miru kot v zaduhlem mestu in po kolovozih in stezah čez naše ograde napolniti pljuča z dobrim zrakom. Kot so nam všeč dostojni, uvidevni in obzirni izletniki, tako imamo drugačno mnenje o skupinah, ki mislijo, da je tržaški Kras samo za njih in moramo biti srečni, če jih vidimo in lahko občudujemo njihovo vedenje: ljubimske «plese» na javnih mestih, tuležu slične popevke i. p. Mi ljubimo cvetje, a ločimo rastlino od rastlin ter vemo, čemu je ta ali ona rastlina namenjena, ločimo sadno od gozdnega drevja. Te gizdalinske izletniške skupine pa se za to ne zmenijo in pustošijo karkoli jim pride pod roke. Če jih kdo na njih početje opozori, se še smejejo in se ne zavedajo, da zaslužijo kaj več kot samo opozorilo.

Odslej dalje bodo izpostavljena poškodovanju obcestna zemljišča, ki so primerna za kampiranje. Naši kmetje niso temu nasprotni, če jim to ne povzroči škode. Dosedanje izkušnje pa povedo, da se nekatere izletniške skupine zaustavijo na najboljših senožetih, kjer se z največjo previdnostjo ne morejo izogniti škodi. Kmetje želijo, da bi izletniki njihovo lastnino in trud čimbolj upoštevali in se na izletih manj zadržali na vrednih parcelah.

ŠEMPOLAJ

Prejšnja nedelja je pomenila za naše župljane, še posebej za našo vas, izreden dogodek: slavolok ob vhodu v vas, pritrkovanje, prizadevanje za to in ono — vse za čimbolj dostojen sprejem novega dušnega pastirja g. Mazoro, ki naj za stalno zasede mesto lani umrlega župnika g. Stante. Ob slavoloku, kjer se je zbralo polno župljanov, je novega župnika ob 9.30 sprejel in pozdravil devinski dekan, nakar mu je neka deklica podarila šopek belega cvetja. Prijetno iznenaden je novi dušni pastir v lepi besedi nagovoril svoje župljane, se jim zahvalil za lep sprejem in med drugim obljubil, da hoče z njimi deliti dobro in slabo, prijetno in neprijetno. Iz njegovih besed smemo sklepati, da smo dobili lirično, rekli bi gregorčičevsko navdahnjenega in narodno ter socialno čutečega dušnega pastirja. Kot takšen bo toliko laže razumel naše razmere, se vanje poglobil in nam v borbi za naše pravice, naš obstoj in napredek, tudi pomagal.

Gospod Mazora prihaja s službenega mesta v Gorici, kjer se je, kolikor vemo, s svojimi farani dobro razumel. Ker so tudi šempolajski farani iz našega skupnega testa in še čvrsto hranijo mnoge moralne vrline, ki jih je on že doslej in predvsem na dan sprejema nedvomno nekaj že opazil, smo prepričani, da bo mogel biti tudi s tukajšnjim ljudstvom v dobrih odnosih in se med njimi dobro počutiti. V tem je želja in dobrodošlica vseh faranov.

TRNOVICA

Kakor hitro so predzadnjo soboto odstranili bršljanovo vejo v Praprotu, se je ta pojavila v naši vasici na portonu že stare kmečke hiše. Sicer pa so vsi naši prvotni domovi starega kmečkega porekla. Nimamo dosti njivske površine, a kar je je, je dobra in ima dobro lego. Nekdanji vinogradi so se močno skrčili in močno se je zmanjšala predvsem količina znanega «trnovskega» terana. (Našo vas smatrajo poznavalci kraške črnine za nekakšen njen mejnik).

Občina nam je za silo popravila pot od glavne ceste v vas in dalje proti Samotorci, pravimo za silo ali do prvega močnega naliva. Upamo, da bo v doglednem času sledila bolj solidna ureditev te poti. Kar pa se tiče pokrajinske ceste Prosek - Sempolaj-drž. meja, so se izletniki in gosti naše osmice v nedeljo proti večeru lahko prepričali, kaj pomeni neasfaltiran trak te ceste od odcepka ceste proti Križu v smeri proti Sempolaju: gosti oblaki prahu so pokrivali vso to planoto.

IZ PEVME

Umestni predlogi

Prejšnji teden se je zopet začelo govoriti o razparceliranju bivšega Fogarjevega posestva v Pevmi, ki ga sedaj upravlja Ustanova Tre Venezie. Goriški prefekt je namreč sporočil goriškemu županu, da je pristojno ministrstvo že pripravilo vse potrebno za izvedbo tega načrta.

Kot so že povedali na eni izmed sej goriškega občinskega sveta, nameravajo na ravninskem delu posestva, med Pevmo in Sočo, urediti 6 ali 8 zaokroženih posestev s stanovanjskimi hišami in potrebnimi gospodarskimi poslopji ter inventarjem. Ta posestva bi potem dodelili kmečkim interesentom in bi imele prednost številnejše družine.

Domači kmetje gledajo z nezaupanjem vse te priprave, saj pomenijo, da bodo po vsej verjetnosti zopet opeharili domačine in naselili na tej zemlji tuje prišleke. Že ko so prvič odvzeli zemljo domačim najemnikom, ki so jo imeli več let v najemu, smo predlagali, naj bi to zemljo odprodali domačim kmetom, da bi zaokrožili svojo posest, ki sedaj v večini primerov ne zadošča za preživljanje večje kmečke družine in si morajo njeni člani iskati zaslužka drugod. Seveda pa bi morala država v ta namen nuditi tudi dolgoročno odplačevanje z nizkimi obrestmi, da bi tako breme ne obtežilo preveč tistih, ki bi zemljo odkupili.

To bi bil način za pravično rešitev tega vprašanja, ki se vleče že vsa povojna leta, ne pa da bi vozili v vas še nove kmečke družine, ko pa bi bilo vse zemlje komaj dovolj za tiste, ki že tukaj živijo. Pri vsaki drugačni rešitvi se ne moremo otresti vtisa, da gre za več ali manj prikrit poskus denacionalizacije.

IZ LONJERJA

Jožef Blaškič ima že 86 let

Danes praznuje v Lonjerju svoj 86. rojstni dan in obenem tudi god Jožef Blaškič. Ključ visoki starosti je naš Pepi še krepak in čil, tako da gre marsikateremu domačinu še «na žernado» za razna lažja dela v vinogradih. Po rodu je iz Motovuna v Istri, med prvo svetovno vojno pa se je poročil z vdovo Antonijo Lovrenčič in se naselil v Lonjerju. Dobro se razumeta in že dolgo vrsto let skupno srečno živita.

Te dni smo ju obiskali in malo pokramljali. Med drugim nam je žena povedala, kaj ji je mož odgovoril, ko ga je vprašala, kam bosta šla za njegov god in rojstni dan. Odgovoril ji je: «Veš kaj, Tona? Sla bova na katinarsko pokopališče pogledat najino novo hišico.»

Hišico na pokopališču? Ta je pa lepa, smo si mislili. In res. Pepi in Tona sta si že kupila zemljišče na pokopališču, si uredila grobnico in že naročila lep nagrobni spomenik. Celo sliki sta si že nabavila in pripravila denar za pogreb, da sinova ne bosta imela stroškov. Mi in vsi vaščani pa jima želimo, da bi bila še dolgo let zadovoljna in zdrava med nami.

Pritožbe vinogradnikov

Zdaj se širijo govorice, da je tržaška občina kupila zemljišče za zgraditev javne pralnice in kopalnice. Obljubili so celo, da ju bodo dogradili v teku letošnjega leta. To nas je precej razveselilo; pričakujemo pa, da ne bo ostalo le pri obljubah, kakor do sedaj.

Zaradi lepega vremena so lonjerski kmetje opravili že precej pomladanskega dela na njivah in v vinogradih. Ko že govorimo o vinogradih naj navedemo pritožbe nekaterih gospodarjev zaradi trtnih sadik. Neki gospodar si je zaželel, da bi imel pred hišo latnik belega grozdja, ker je imel do sedaj črno fragolo, ki za vino ni primerna. Izkopal je stare trte ter posadil nove, ki mu jih je trgovec svetoval in jih prepričljivo hvalil, da bodo imele zelo okusno in lepo rumeno grozdje, kot nalašč za latnik. Gospodar je mlade trte skrbno negoval, pa je bil zelo razočaran in jezen, ko je zapazil, da ima spet črno fragolo.

Drug vaščan si je nabavil več trtnih sadik in jih posadil, nobena pa ni pognala. Vse so usahnile, verjetno so se posušile še preden jih je posadil, ker niso v trgovini pravilno ravnali z njimi. Tudi drugi so si mislili, da so kupili trte za belo vino, ob prvi trgatvi pa so se razočarali. Kdo je tega kriv? Trgovci pravijo, da pač prodajo kar kupijo.

Vsekakor pa se to ne bi smelo več dogajati. Ko so naši predniki kupovali trtne sadike na Krasu, je držala beseda in kraški kmetje so tudi jamčili, da plačajo odškodnino.

Med kmeti nasega področja, ki so bili nagrajeni v nedeljo 5. t. m., je bila tudi Zofija Grgič vd. Ražem iz Bazovice, ki je dobila diplomo in 50.000 lir nagrade, ker je v težkih razmerah izboljšala svojo kmetijo in povečala proizvodnjo

DOBERDOB

Dela za napeljavo kraškega vodovoda dobro napredujejo, ker smo v februarju in marcu imeli tudi ugodno vreme za zanje. Predsednik konzorcija za furlanski vodovod, cav. Bressan je na nedavni seji odbora tega konzorcija povedal, da bo že v aprilu ali vsaj v maju stekla voda po prvem delu kraškega vodovoda, to je na področju Doberdoba in Vrha. Nekaj pozneje bodo dobili vodo v Jamlje in Dol.

Preskrbo Poljan z vodo so rešili na ta način, da so navezali tamkajšnjo vodovodno mrežo na rezervoar v Petovljah, ki je dovolj močan, da vode ne bo zmanjkalo tudi v sušnih mesecih, kot se je to dogajalo s starim vodovodom iz Doberdoba.

Veliko število Križanov je v nedeljo spremilo na zadnji poti 59-letnega Karla Magajno iz Križa 225, ki si je zlomil tilnik in je močno krvavel, ker je padel po stopnicah navzdol ko je šel spat. Dobro uro po sprejemu v bolnišnico je podlegel hudi poškodbi. Naj mu bo lahka domača zemlja

KRIŽANKA

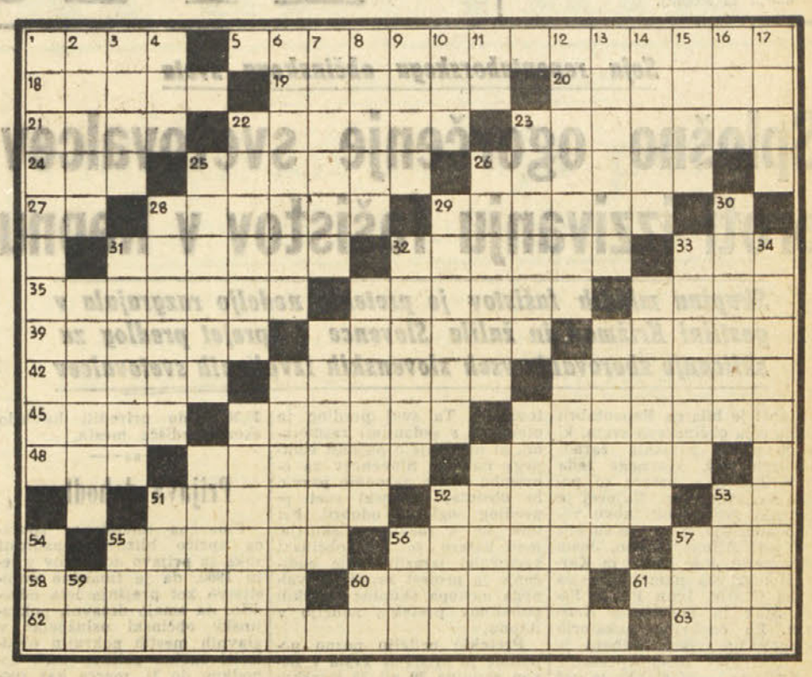

VODORAVNO: 1. ostanek drevesa v gozdu, 5. razdeljivost, ločljivost, 18. kemična prvina (plin), 19. ljudska sodišča, 20. ljubitelj, 21. javni vrt, 22. prvi korak v ženitev, 23. močkana, obdelovana, 24. hoditi, 25. sodarsko, kletarsko orodje, 26. zvezda premičnica, 27. znak za radij, 28. vrsta vrbe, 29. preveč čil, 31. ovinki, paketi, 32. okusa po cukru, 33. domača žival, 35. površina, nivo, 37. vas med Ilirsko Bistrico in Pivko, 38. žensko ime, 39. rdeti, 43. premikam se v vodi, 41. gladen, 42. južna rastlina (ljudska oblika), 43. sestavljen, 44. javno zborovanje, 45. mehki, nežni, 46. dobro, živo osvetljen, 47. nasprotje negativa, 48. pogosta končnica samostalnikov ženskega spola, 49. neurejen, križem-kražem, 50. majhne doline, 51. slovenski diplomat, 52. veliki zaboji, 53. osebni zaimek, 55. svetnik, 56. naglo se premikati, 57. število, 58. tečajen, 60. pevaje, 61. gorashajališče čarovnic, 62. veda o starinah, 63. veznik.

NAVPIČNO: 1. razmnoževalni stroji, 2. gojen travnik, 3. Madžari, 4. termin, 6. otopelost, brezbrižnost, 7. postajati zrel, 8. surovina za pripravljanje zdravil, 9. del telesa, 10. vrtna lopa, 11. časovni prislov, 12. skladatelj opere «Jenufa», 13. seznam naslovov, 14. stara merska enota, 15. rešen, 16. spanje, 17. vrsta konjskega teka, 22. državni predpisi, 23. zrem, opazujem, 25. namotana, 26. prebivalec glavnega mesta neke evropske države, 28. premeri, 29. nekoristna zel, 30. zemljišča, 31. spenjalka, povezovalka, 32. čist, 33. razleteti se, razgnati, 34. živahni, vročekrvni ljudje, 36. cvetlica z belim cvetom, 37. tuje moško ime, 38. zamaški, 40. človek, ki nima na glavi več las, 41. last Lize, 43. strokovnjaško, 44. nekdanji sovjetski zunanji minister, 46. nasmeten, nesnažen, 47. lastnina, imetje, 49. divje, krvoločne živali, 50. švicarsko zimskošportno letovišče, 51. škoda, rana, 52. neraven, 53. planinska ptica, 54. kratica za Komunistična partija Slovenije, 56. dobro (po koroško), 57. trdna so pod nogami najbolj prijetna, 59. tretja in druga črka v besedi pod 1. vod., 60. znak za aluminij.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: *1. strup, 6. svarilo, 12. dlani, 16. torek, 18. vsota, 19. svila, 21. žaket, 23. Ivi, 24. iveri, 26. An., 28. lemež, 30. arara, 31. to, 32. lej, 34. tipografski, 37. ZAR, 38. okop, 40. Kelt, 41. reki, 42. vaba, 43. pokop, 45. cc, 47. Ra, 48. detel, 49. Davos, 51. Agata, 54. Delos, 56. morem, 58. grm, 59. reden, 61. as, 63. danes, 65. sadež, 66. Marx Karel, 67. nov, 69. zastrašenci, 72. gor, 73. Ilok, 75. tara, 76. vsak, 77. pori, 78. Milos, 80. ro, 82. tr, 83. ponev, 84. enojen, 86. kipar, 89. Medina, 90. desetinar, 91. rahitičen.*

NAVPIČNO: *2. TT, 3. Rog, 4. Ural, 5. peket, 7. vv, 8. asi, 9. rovar, 10. iti, 11. la, 12. dveri, 13. lira, 14. ali, 15. Na, 17. kemik, 19. svaki, 20. galop, 22. tepec, 24. Irska, 25. koral, 27. nekod, 29. žolca, 30. afera, 31. tabes, 33. jokam, 35. G(ozd) T(rnovski), 36. ar, 37. zaton, 39. povod, 42. Velež, 44. poraz, 46. paria, 48. dedec, 50. senat, 52. gg., 53. tm., 54. dedek, 55. Ganimed, 57. mesar, 59. ranar, 60. skrivan, 62. soline, 64. stroka, 65. sestra, 66. morene, 68. Volos, 70. Ra, 71. šv, 72. gonič, 74. koje, 77. podi, 79. set, 81. up, 83. pet, 85. ni, 87. Ir, 88. ar, 89. mi.*

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Želel bi, da mi strokovnjak odgovori, na kakšen način ugotovimo, kako so čebele prezimile in katera spomladanska opravila so najbolj nujna.

Ob toplih dneh, ko kaže toplomer v senci 10 do 12 stopinj C, ugotovimo kako so čebelje družine prezimile.

Brezmatičnost družin. Ko ob izletnih dneh čebele iz panjev z matico popoldne že ponehavajo izletavati, tekajo čebele v brezmatičarjih nekaj časa še vedno sem in tja okrog žrela. Ob prvi priložnosti tak panj v toplih opoldanskih urah pregledamo. Če tudi drugi znaki kažejo, da je osirotel, mu dodamo rezervno matico iz prašilca, ali pa panj pridružimo drugemu, če rezervne matice nimamo. Osirotelo družino v nakladnem panju poveznemo na normalnega plemenjaka, ki smo mu odvzeli streho in vmesni pokrov. Med temeljni in poveznjeni panj damo sloj časopisnega papirja, ki smo ga na več mestih prebodli z žveplenso ali podobnim, da bi se čebele iz obeh plodišč hitreje združile.

Če so bili panji pravilno zazimljeni, bodo podnica, morebitni drobir in mrvice suhe. V takem primeru *dno panja z lahkoto očistimo.*

Zaloga hrane. V tem času morajo imeti panji — glede na njihovo živalnost — v satju gnezda 8 do 10 kg hrane. Panjem, ki imajo manj kot 5 kg hrane, vstavimo mednosladkorne pogače ali jih nakrmimo z gosto sladkorno raztopino. Suhi sladkor jim natresemo v pitalnike (pri AZ panjih) ali okrog vehe vmesnega pokrova, če družine izpolnjujejo pri nakladih odprtino vmesnega pokrova.

Po *jakosti izletavanja* presodimo, ali so panji živalni ali šibki. Sibke družine si zapomnimo.

Čistilni izleti nam nudijo priložnost, da ugotavljamo *zdravstveno stanje čebel.* Po madežih na panju in obnašanju čebel lahko ugotovimo grižo, nosemavost in pršičavost.

Odpirajmo panje čimmanj, pri pregledih bodimo nagli. Za dražilno krmljenje je še prezgodaj. Skrbimo, da bodo imele čebele stalno v bližini vodo, ker imajo že zalego. Pripravimo inventar, ki ga bomo potrebovali med letom.

***

Opazil sem, da nekatere kokoši rade kljuvajo jajca in zobajo lupino. Zanima me, zakaj tako počenjajo.

Marsikateri perutninar se je že nemalo jezil, da so njegove kure nesnice požrešno uničevale lastna jajca. Dokazano je, da se kura navadi svoje nenavadne hrane tako, da ne opusti več razvade, zato je ne kaže nadalje rediti. Toda zakaj žival pravzaprav začne kljuvati jajce in «zobati» jajčno lupino? To dela iz nagona kakor tudi nekatere druge živali hlastajo po nenavadni «hranj», po rudninah (zlasti govedo), ko začutijo pomanjkanje rudnin ali vitaminov v krmi. Živalski nagon pa je nezmotljiv...

V novejši dobi se je potrdilo, da so jajčne lupine zdravilne. Tako so na Madžarskem preskusili jajčne lupine kot uspešno zdravilo proti rahitisu in še nekaterim boleznim, ki jih povzroča pomanjkanje apna v telesu. Raziskovalci so dognali, da kalcij kot sestavina jajčne lupine združuje še številne druge snovi in protirahitični vitamin. Mlade živali, ki so jih krmili z dodatkom jajčnih lupin, so hitreje rasle in bile bolj zdrave. Jajčne lupine so pripomogle, da so se bolje razvijale kosti, kar je za rast največjega pomena.

***

Ze 27 let imam v najemu zemljišče, ki je bilo prej popolnoma zapuščeno, polno trnja in plevela. Jaz sem zemljišče obdelal in ga spremenil v vrt. Te dni je gospodar prodal skoraj polovico zemljišča, ne da bi mi dal pismene odpovedi. Rekel mi je, da je zemljišče prodal za zidanje ljudskih hiš.

Ali moram pustiti zemljišče brez odpora in brez nobene odškodnine?

Gospodar je ravnal nezakonito, ker je prodal zemljišče, ne da bi se prej z vami pomenil. Zaradi tega se lahko uprete, ker zakonita odgoditev (proroga legale) se nanaša na vse zemljišče, ki ga imate v najemu. Edina izjema, ki jo predvideva zadevni zakon, je le v primeru, če lastnik namerava sezidati hišo za lastno uporabo, to je zase in za svojo družino. V tem primeru lahko vzame še enkrat toliko površine, kot je potrebna za zidanje hiše. Tudi v tem primeru, če vam ne da pravočasne odpovedi, vam mora plačati odškodnino za izgubljeni pridelek Vsekakor vam svetujemo, da se obrnete na tajništvi KZ in ZMP v Ulici Geppa 9 in prinesete s seboj najemniško pogodbo.

***

Ker so se nekateri kmetje obrnili na nas za pojasnila, kakšne so davčne olajšave za nakup, zamenjavo ali arondacijo malih kmetijskih posestev, smo se obrnili na KZ in ZMP, kjer so nam dali potrebna pojasnila.

Zakon predvideva glede nakupa, razširitve ali zamenjave zemljišča naslednje davčne olajšave za neposredne obdelovalce.

Vsi dokumenti so oprošćeni kolkov, vknjižna taksa je stalna in znaša 500 lir, vpisni davek je znižan na eno desetino.

Te olajšave veljajo za kupno-prodajne pogodbe, za pogodbe o zamenjavi zemljišč (če obe stranki razširita površino svojih posestev), za zakupne pogodbe in soudeležbe pri izboljševanju z delnim odstopom izboljšanega zemljišča, za pridobitev užitninske pravice ali zemljišča s strani zakoncev ali staršev in otrok ter za nakup stanovanjskih stavb, če dejansko in nesporno pripadajo zemljišču, čeprav niso na njem sezidane.

RECEPTI

PINCA

50 dkg moke, 4. rumenjaki, 12 dkg margarine, 12 dkg sladkorja, 2 dkg kvasa, mleko po potrebi, sol.

Margarino ali surovo maslo na toplem penasto umešamo, dodamo sladkor in rumenjake drugega za drugim ter tudi to rahlo umešamo, še vedno na toplem. Kvas zamešamo z žličko sladkorja v žlici mleka in žlici moke ter postavimo, da shaja. V presejano moko zamešamo najprej umešanje in kvas, nato šele po potrebi dodajamo toplo mleko. Iz tega zgnetemo testo, ki ne sme biti mehko. Najbolje je, da ga zamesimo zvečer in pustimo, da shaja čez noč, nato pa ga naslednji dan vsaj 4-krat pregnetemo. Čim večkrat je testo pregneteno, tem gostejša in boljša je pinca. Po zadnjem gnetenju izoblikujemo hlebčke ali štruce, jih večkrat čez sredo prerežemo in pustimo, da vzhajajo. Vzhajano testo namažemo z mlekom in pečemo v srednje vroči pečici 1 do 1 in četrt ure. Pinco režemo šele naslednji, še bolje pa tretji dan.

KROMPIRJEVI HLEBČKI

Dva kilograma krompirja, pet žlic bele moke, sol, mast za pečenje.

Opran in olupljen krompir nastrgamo na strgalniku, odcedimo nekoliko soka, dodamo moko in sol ter vse dobro premešamo.

V ponvi za cvrenje razbelimo dve žlici masti, z veliko žlico zajemamo kupčke testa in polagamo v mast. Z obeh strani hlebčke rumeno zapečemo in damo na mizo s solato.

POSKUSITE DUSENO GOVEDINO

50 dkg govedine brez kosti, 5 dkg prekajene slanine, 1 srednji korenček, pol peteršiljeve korenine, četrt glavice zelene, 1 strok česna, 1 srednja čebula, 1 lovorov list, poper, timijan, 1 paradižnik ali žlička paradižnikove mezge, 3 žlice kisle smetane, 2 žlici moke.

Goveje meso hitro operemo, pretaknemo s slanino, osolimo in damo v kozico. Polijemo ga z vročo mastjo, nato dodamo zrezano zelenjavo in dišave, malo prepražimo, nato zalijemo z vodo in dušimo. Ko vsa voda izpari, vzamemo meso iz kozice, potresemo zelenjavo z moko, zalijemo in naredimo omako. V pasirano omako vložimo zrezano meso.

Jetrni riž. Jetra ali vranico nastrgajte, primešajte jajce, majaron, strok zdrobljenega česna, nekaj sesekljanega peteršilja, ščep soli in popra, malo moke ali drobtin, da bo zmes bolj gosta, in vse skupaj pretlačite skozi strgalnik ali cedilce v vrelo juho.

Enolončnica z jeziki. Goveje, telečje ali svinjske jezike kuhajte v osoljenem kropu. Dodajte še na rezance narezanega korenja in druge zelenjave, začinite s peteršiljem in drugimi zelišči po okusu. Ko je jezik že mehak, zakuhajte v jedi še nekaj na kocke narezanih krompirjev. Jezik pa narežite na rezine in postrezite s kislim hrenom.

Riž z ohrovtom in svinino.

Na masti ali olju prepražite drobno narezano čebulo in na rezance narezan ohrovt, posolite in zaljite z vročo vodo ter dušite. Ko bo ohrovt mehak, primešajte riž in na kocke narezano prekajeno meso, nekaj zdrobljenega česna in peteršilja in dodajte še potrebno količino vode ali juhe ter dušite toliko časa, da bo tudi riž mehak.

Kruhov narastek. Pol kg starega kruha poparite z vročim mlekom (približno 1 liter mleka) in premešajte. Ko se to nekoliko ohladi, primešajte 2 rumenjaka, 4 žlice sladkorja, 2 žlici zmletih orehov, pest rozin, nastrgane limonove lupinice, malo cimeta in nazadnje še sneg iz beljakov. Zmes stresite v dobro pomaščen pekač in specite.

Vreme danes: najvišja temperatura 15.6, najnižja 10, ob 19. uri 14.2, zračni tlak 1012.5 pada, veter 3 km zahodnik, vlage 68 odst., nebo 2/10 pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 12 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 19. marca Jožef
Sonce vzide ob 6.11 in zatone ob 18.15. Dolžina dneva 12.04. Luna vzide ob 7.50 in zatone ob 21.31
Jutri, PONEDELJEK, 20. marca Igor

Seja repentaborskega občinskega sveta

Splošno ogorčenje svetovalcev proti izzivanju fašistov v Repnu

Skupina mladih fašistov je preteklo nedeljo razgrajala v gostilni Križman in žalila Slovence - Sprejet predlog za sklicanje zborovanja vseh slovenskih izvoljenih svetovalcev

Sinoči je bila na Repentabru redna seja občinskega sveta, ki se je precej zavlekla zaradi številnih točk dnevnega reda in diskusije, v katero so posegli vsi svetovalci. Najprej je občinski svet izvolil novo volilno komisijo, v katero so bili izvoljeni Alfonz Guštin, Josip Škamperle, Jože Lazar in Karlo Komar; za namestnike pa Maks Guštin, Ivan Purič, Pavel Stok in Ferdinand Križman. Po odobritvi nekaterih sklepov upravnega odbora je občinski svet začel vprašanje občinskega traktorja, ki že več časa stoji v garaži. Po izčrpni diskusiji o tej zadevi je občinski svet sklenil, da ga bodo prodali na dražbi, ki bo omejena le na prebivalce repentaborske občine. Kupcu bodo nudili tudi olajšave pri izplačevanju. Le v primeru da ne bi bilo nobenega interesenta v občini, bodo traktor prodali na dražbi izven občine. Iz diskusije o občinskem traktorju, o katerem je že nekaj časa dosti govora v repentaborski občini, naj omenimo le pripombo nekega svetovalca, da je občinski traktor odigral važno vlogo v prvih letih, ko ni bilo še nobenega traktorja v občini.

Sledilo je poročilo o konzorcijih, ki jih imata repentaborska in zgoniška občina skupno z občino Devin-Nabrežina. To poročilo je podal odbornik Veljko Guštin, ki je kritiziral na splošno delovanje konzorcijev in dejal, da ni prave discipline, ker ni sposobnega voditelja. Zadovoljivo je po njegovem mnenju le delovanje konzorcija za vodovod, medtem ko veljajo pritožbe zlasti za tehnični urad, zdravniško in živinozdravniško službo ter trošarinski urad. Pri tem se je razvila tudi diskusija o klavnici na Colu in so padale na ta račun hude pritožbe. Na predlog svetovalca Jožefa Lazarja je občinski svet zatem izvolil štiričlansko davčno komisijo, ki bo delovala v okviru občinskega sveta. Izvoljeni so bili Karlo Komar, Maks Guštin, Alfonz Guštin in Ivan Purič. Za predstavnike repentaborske občine v razne občinske konzorcije pa sta bila imenovana Veljko Guštin in Jože Lazar. Na vrsto je prišlo vprašanje urnika za razgovore župana z občani. Po dogovoru z županom so sklenili, da bo župan sprejemal stranke na županstvu ob torkih od 11. do 12. ure.

Odbornik Veljko Guštin je nato predlagal, naj občinski svet pooblasti upravni odbor, da stopi v stik z upravnimi odbori drugih občin, da bi prišlo do enotnega zborovanja vseh slovenskih izvoljenih svetovalcev. Ta svoj predlog je utemeljil s sedanjimi razmerami, ki narekujejo nujnost enotnega nastopa Slovencev za obrambo svojih narodnih pravic in obstoja. Občinski svet je predlog soglasno odobril. Pri tem se je razvila diskusija, med katero so vsi občinski svetovalci izrazili svoje ogorčenje in protest zaradi izzivalnega nastopa skupine tržaških pobalinov preteklo nedeljo v Repnu.

Preteklo nedeljo pozno popoldne je prišla iz Trsta v Repen skupina 20 ali 25 tržaških pobalinov. V gostilni Križman so jedli in pili, nato pa so začeli razsajati in niso hoteli plačati računa. Plačali so šele, ko si je natakar zapisal evidenčno tablico avtomobila, s katerim so se pripeljali nekateri člani te skupine. Ko so plačali račun, so začeli razsajati najprej po dvorišču, kjer so razmetali nekaj stolic, nato pa na vaškem trgu pred omenjeno gostilno. Tu so izzivali domačine. Ko so slišali slovensko govorico, je nekdo izmed pobalinov zavpil: «Moj oče je pretepel Slovence, pa jih bom tudi jaz.» Drugi fašistični nestrpnež je vpil «Fora i ščavi». To razgrajanje je trajalo skoraj dve uri. Drugi gosti iz Trsta, ki so bili v gostilni in na dvorišču pred gosilno, so pobaline nagovarjali, naj mirujejo in naj odidejo domov. Domačinov ni bilo takrat dosti pri omenjeni gostilni, sicer bi pobalinom slaba predla. Vest se je razširila po vasi in vsej občini šele ko so se izzivači odpeljali v Trst.

Fašistična drhal se torej ne zadovoljuje s svojimi podlimi dejanji po mestu, ampak se drzne že na podeželje, da sramoti in izziva Slovence.

—«»—

Spored proslav 100-letnice zedinjenja Italije

Pred kratkim se je sestal pod predsedstvom dr. Palamare odbor za proslavo 100-letnice zedinjenja Italije, ki je določil spored proslav za ponedeljek 27. marca.

Od 8,30 do 9.15 se bo vršila vojaška slovesnost v vojašnici v Ul. Rossetti. Ob 10,30 sprejem pri vladnem komisariju predstavnikov občin in pokrajine. Ob 10,45 govor ministra Tiziana Tessitorija v gledališču Verdi. Takoj nato se bo razvila povorka z vojaškimi in civilnimi oblastmi na čelu, ki bo šla k Sv. Justu. Od 19 do 20.30 bo igrala na Trgu Unità karabinjerska godba. Ob 20,30 bodo priredili baklado skozi središče mesta.

—«»—

Prijava dohodkov

Finančna intendanca sporača spričo bližnje zapadlosti roka za prijavo dohodkov v letu 1960, da je finančno ministrstvo kot prejšnja leta odredilo, da smejo državni, pokrajinski občinski uslužbenci v glavnih mestih pokrajin predložiti enotno prijavo vseh dohodkov do 31. marca kar svojim načelnikom uradov. Načelniki uradov morajo pritisniti na prijave žig z datumom predložitve ter jih po 31. marcu, najkasneje pa do 10. aprila poslati okrajnemu davčnemu uradu skupno s seznamom v dveh izvodih vseh uslužbencev, ki predložijo prijavo. Okrajni davčni urad bo nato vrnil en izvod seznama.

Važni zasedanji pomorskih združenj

V aprilu bo prvič v Trstu letno zasedanje «Far Eastern Passanger Conference», ki skrbi za povezavo med raznimi plovnimi družbami, katere prevažajo potnike med Evropo in Daljnim vzhodom. Pobudo zasedanja je dal Tržaški Lloyd, ki je maja lani ponovno postal član združenja. Tako se bo zbralo v Trstu mnogo odličnih predstavnikov brodarstva, saj je v omenjenem združenju včlanjenih 19 plovnih družb iz 10 držav. «Conference» bo zasedala 11. aprila na ladji «Africa» med vožnjo iz Trsta v Benetke in med njenim postankom v Benetkah.

10. aprila pa bo v palači Tržaškega Lloyda tudi skupščina združenja «Interchange Lines», ki se je ustanovilo po vojni, da bi nudilo potnikom razne ugodnosti in s tem pospeševalo turizem. Tako je združenju uspelo doseči, da lahko turist prekine vožnjo na ladji, si ogleda kako mesto ter z isto vozovnico nadaljuje potovanje z ladjo druge družbe. Združenje šteje v svoji sredi evropske, kanadske in avstralske plovne družbe in se poteguje tudi za to, da bi se olajšal zelo zapleteni postopek pri vkrcavanju in izkrcavanju potnikov na ladje, kar je na letališčih in na suhozemskih mejah mnogo bolj preprosto. Tudi za to skupščino je dal pobudo Tržaški Lloyd, ki je član združenja.

Peta premiera SG v letošnji sezoni

Nušičev «Dr.» v Avditoriju je izzval priznanje in smeh

Uprizoritev, ki bo našim ljudem gotovo ugajala

Sinoči se je v Avditoriju petič v letošnji sezoni odprl zastor Slovenskega gledališča za premiersko predstavo. Na vrsti je bila komedija srbskega dramatika in komediografa Branislava Nušiča «Dr.», ki je bila gost domala že vseh večjih in manjših jugoslovanskih gledaliških hiš.

O komediji sami in o njenem avtorju smo v teh dneh pred premiero že marsikaj povedali in ne bi kazalo tega ponavljati v tem kronističnem zapisu, čeprav se človeku ob neposrednem podoživljanju dela in igre kot take pojavljajo nove misli, nove ugotovitve in neposrednejši občutki, ki se morda nekje le razlikujejo od tega kar smo že brali in vedeli. Ugotoviti moramo pa vendarle, da Nušič ne bi bil to za kar velja, če ne bi vsako njegovo delo iz enega ali drugega razloga bilo vedno dobrodošlo za gledalca, ki se hoče od časa do časa pošteno zabavati in tudi do solz nasmejati hibam oz. lastnostim Nušičevih junakov, ki so kljub svoji časovni in lokalni srbski pogojenosti v svojem bistvu vendarle občečloveške in zato ne samo razumljive temveč tudi v svojem bistvu še vedno aktualne. Če pa se k sami zgodbi dogajanja pridruži še dobra in temperamentna igra, s kakršno so nam še enkrat postregli naši gledališčniki, potem je Nušičeva folklorna komičnost še dvakrat bolj simpatična, ne glede na to, da v svoji slovenski presaditvi izgubi marsikaj na svojem edinstvenem srbskem žargonu. Pa tudi temu so naši igralci hoteli odpomoči s tem, da so se skušali temu žargonu čimbolj približati, kar so navsezadnje zahtevale tudi vloge same. Na tem mestu ne bi hotel ocenjevati posameznih kreacij in režije, ker bo to naloga našega kritika. Povem naj le, da je bil pri izvedbi angažiran skoraj ves ansambel, povrhu še pomnožen z nekaterimi gosti. Vsi so se dobro potrudili in če lahko sodimo po reagiranju gledalcev tudi med scenami samimi, potem so v svojem trudu tudi uspeli in dosedanjim pridružili še eno lepo uprizoritev, ki bo med našimi obiskovalci gledališča žele ob reprizah še mnogo uspeha in priznanja.

j. k.

—«»—

Prošnje za službo v počitniških kolonijah

Vladni komisariat poziva vse osebe, ki bi se hotele zaposliti na vodilnih, pomožnih in drugih položajih v počitniških kolonijah v prihodnjem poletju, da vložijo prošnje na prefekturni urad za kolonije v Ul. Teatro Romano 1, in sicer od 1. do 29. aprila. V prošnjah je treba navesti vse interesentove kvalifikacije. Priložiti je treba tudi potrdilo o italijanskem državljanstvu. Učno osebje in tisti, ki so ga že predložili lanskega leta, so izvzeti. V prošnji je treba označiti tudi ustanovo, pri kateri interesent želi biti zaposlen. Za vsako ustanovo je treba predložiti posebno prošnjo. Med raznimi ustanovami, ki prirejajo počitniške kolonije so tudi tri slovenska dobrodelna društva.

—«»—

8 dni počitnic za veliko noč

Kot smo že poročali, je ministrstvo za javno vzgojo odredilo, da bodo trajale letošnje velikonočne počitnice 5 dni, in sicer od četrtka 30. t. m. do vštevši ponedeljka 3. aprila. V Trstu pa je sedaj šolsko skrbništvo sklenilo, da podaljša počitnice za 3 dni, tako da se bodo pričele v sredo 29. t. m. in bodo trajale do 5. aprila; zato se vrnejo učenci in dijaki v šolo šele v četrtek 6. aprila.

Šolsko skrbništvo je lahko sprejelo ta sklep, ker je ministrstvo za javno vzgojo svoj čas od določitvi počitnic za vso državo določilo, da lahko vsak šolski skrbnik doda še štiri dni počitnic ter določi njihov datum, kakor se mu zdi najbolj primerno. Šolski skrbnik v Trstu je najprej dodelil en dan počitnic 21. novembra, ko se tu praznuje Mati božja zdravja, ostale tri dni pa sedaj ob veliki noči.

Reden pouk pa bo 27. marca, ko se praznuje 100-letnica proglasitve zedinjenja Italije v turinskem parlamentu.

—«»—

Barkovljanske žene poslancu Erminiju

Dovoljujemo si Vas opozoriti, da je bila sprejeta na proslavi mednarodnega ženskega dne, ki je bila 12. marca 1961 v Barkovljah pri Trstu, sledeča resolucija:

Demokratične žene v Barkovljah, zbrane na krajevni proslavi 8. marca, odločno obsojajo dejstvo, da je bila razprava o pravni ureditvi slovenskih šol v Trstu, Gorici in Vidmu ponovno odložena.

Menijo, da je vsako zavlačevanje v škodo slovenskemu šolstvu in škoduje narodnim koristim Slovencev.

Zato zahtevajo, naj se nemudoma razprava zopet nadaljuje in zaključi, da bodo dokončno rešena vsa vprašanja slovenske šole v Italiji, ki že toliko let čaka pravilno ureditev.

—«»—

Občinski predpisi za praznik v Ricmanjih

Dolinsko županstvo sporoča, da bodo danes, ob priliki praznika sv. Jožefa, zaprte v Ricmanjih za avtomobilski promet nekatere ceste. Ukrep zaceva naslednje ceste: 1. Od železniške postaje v Ricmanjih do Domja, in sicer do križišča s glinško pokrajinsko cesto. 2. Spodnja občinska cesta pri Ricmanjih na odseku od odcepa na pokrajinski cesti Ricmanje-Prebeneg (Barde) do spojitve z zgoraj omenjeno občinsko cesto.

Županstvo sporoča nadalje, da je prepovedano postavljanje stojnic, miz in tako dalje v današnjem dnevu vzdolž notranje glavne ceste v Ricmanjih, in sicer od poslopja št. 112 do konca vasi v smeri proti Logu in stranskih cest proti Borštu, razen na niže navedenih krajih: 1. Prostor pred poslopjem št. 112 do vhodnih vrat; 2. vogal pred poslopjem št. 6 do vhodnih vrat; 3. prostor pred vodnjakom na cesti za Barde; 4. prostor pred poslopjem 142; 5. prostor pred poslopjem 102; 6. vogal in nasip v bližini poslopja 100; 7. stranska cesta ob poslopju 9; 8. stranska cesta ob poslopju 101 z izjemo vogalov; 9. prostor nasproti poslopju 24; 10. prostor ob poslopju 22; 11. stranska cesta začensi od poslopja 55; 12. vogal poslopja 151; 13. stranska cesta od poslopja 63; 14. trg pred poslopjem 56.

V vsakem primeru mora biti cestišče prosto za prehod.

—«»—

O Županstvo sporoča, da od 30. aprila dalje bodo morali imeti vsi psi napisni ščitek za letošnje leto, kot to določa zakon o krajevnih financah.

Napisni ščitki se dobijo na IV. oddelku županstva v Ulici Rettori 2, III. nad., soba 272.

Izpred kazenskega sodišča

Z varilnim aparatom so hoteli odpreti blagajno

Tatinska trojica je kradla vsevprek - Dva mladoletnika skupine pomiloščena - Starejši član obsojen na 26 mesecev zapora

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Boschini, so se morali zagovarjati včeraj trije mladeniči zaradi raznih tatvin in neka starejša oseba zaradi odkupa ukradenega blaga.

Na zatožni klopi so se znašli: 21-letni Aldo Conti od Spodnje Magdalene 318, Emilio Stopar, star 18 let od Sv. Sobote, 17-letni Albino Furlan iz Ul. Rachelli 12 ter 40-letni Michele Rutigliano, ki tabori na področju Sv. Pantalejmuna, v bližini čistilnice Shell. Prvi trije obtoženci so bili v priporu od 16. januarja letošnjega leta.

Furlana so obdolžili raznih tatvin avtomobilov, lambret, ali pa predmetov, ki so bili shranjeni v motornih vozilih. Te tatvine je mladenič zagrešil v razdobju od junija lanskega leta, do dneva aretacije. Predvsem se je posvetil kraji v javnih lokalih: okradel je gostilno «Velocipede» v okolišu Sv. Pantalejmuna, neko prodajalno časopisov pri Spod-Magdaleni, kjer je odnesel razne revije, policijske romane in drugo čtivo. Kradel je še nadalje v gostilnah De Zan v Ul. dei Macelli.

Furlana in Contija so dolžili, da sta v noči med 18. in 19. decembrom lanskega leta ukradla 37.800 lir v mlinu Valentina Brusola v Ul. Follatoio št. 8. Oba sta nadalje sodelovala v noči med 3. in 4. novembrom 1960 pri tatvini v gostilni Giarizzole na istoimenskem trgu, kjer sta odnesla 18.000 lir in več steklenic pijače. Tudi gostilna ex Biasi pri Sv. Soboti ni ušla njunemu budnemu očesu: v njej sta si prilastila 8.000 lir ter več steklenic pijače.

Stopar in Conti sta bila obdolžena kar petih tatvin. Najprej sta vdrla v skladišče družbe «Carbonafta» pri Sv. Soboti, kjer sta ukradla 13.000 lir in eno uro. Nadalje sta kradla v gostilni «Kačun», kjer sta si prisvojila določene količine kave in jestvin. Skoraj 12.000 lir sta ukradla tudi nekemu mlinarskemu podjetniku v Ulici Follatoio. 13.000 lir je izginilo iz blagajne bencinske črpalke v Ul. Rio Primario, a 3.000 lir in pol pršuta iz gostilne Nardin De Nadal.

Vse tri mladeniče so končno dolžili, da so v noči med 16. in 17. decembrom lanskega leta ukradli 1 revolver kal. 7,65 neke nemške znamke, 15 nabojev, razno pecivo in nekaj steklenic penečega vina Herbertu Schneiderju, in sicer iz blagajne Tovarne baterij in elektrokemijskih proizvodov, ki ima svoj sedež v industrijskem pristaništu. Pri tem tatinskem podvigu so mladoletni tatovi preplezali zunanji zid, razbili šipe na oknih ter vdrli skozi vrata v urade. Blagajno so najprej poskušali odpreti z varilnim aparatom. Končno so napravili luknjo na zadnji strani ter odnesli iz blagajne zgoraj omenjene predmete.

Poleg teh zločinov so bili obdolženi tudi prekrška nedovoljene posesti in nošenja strelnega orožja.

Rutigliana so končno obtožili nakupa ukradenega blaga, in sicer zato, ker je kupil od Contija revolver in naboje. Poleg tega so ga obtožili tudi nedovoljene posesti in nošenja strelnega orožja.

V svojem obtožilnem govoru je javni tožilec pripomnil, da so omenjeni mladeniči začeli svojo zločinsko dejavnost s tem, da so kradli slaščice in kak pršut. Potem so se spravili na avtomobile, ki so jih resno poškodovali. Kasneje so prešli na področje pravcatega kriminala, dokler se niso lotili visokokvalificirane tatvine (primer blagajne). Vsled tega je javni tožilec zahteval, da sodišče obsodi Contija na 6 let zapora ter 60.000 lir globe in 1 mesec zaporne kazni. Za Stoparja in Furlana pa je zahteval 4 leta in 6 mesecev zapora, 46.000 lir globe ter 1 mesec zaporne kazni. Za Rutigliana pa je menil, da bi ga moralo sodišče oprostiti glede obtožbe nakupa ukradenega blaga, toda ga obsoditi na 2 meseca zaporne kazni zaradi nedovoljene posesti in nošnje strelnega orožja.

Na včerajšnji razpravi so trije mladeniči priznali svojo krivdo. Pripominjajo, da je policija prišla na sled tatinski dejavnosti trojice, ker je oče enega izmed obtožencev nekega dne našel v kleti določeno količino cigaret ter prijavil zadevo policiji. Rutigliano se je s svoje strani branil češ da je nameravaj zaprositi za policijsko dovoljenje za posest in nošnjo orožja še pred dokončnim nakupom samokresa.

Sodišče je obsodilo Contija na 2 leti in 2 meseca zapora, na 14.000 lir globe ter na 20 dni zaporne kazni. Stoparja in Furlana je pomilostilo zaradi njune mladosti, medtem ko je razsodilo, da nista zagrešila inkriminiranega dejanja glede samokresa. Končno je oprostilo Rutigliana obtožbe nakupa ukradenega blaga, ker inkriminirano dejanje ni kaznivo. Z druge strani pa ni zagrešil prestopka, ki zadeva posest in nošnjo strelnega orožja.

—«»—

«Vsemirska raketa» je dečku poškodovala oko

Včeraj popoldne okoli 13. ure se je zgodila v Ul. Commerciale na dvorišču poslopja št. 75 precej huda nesreča, ki bi lahko stala življenje 6-letnega dečka Franca Zugno, stanujočega v omenjenem poslopju. Mali Franco se je igral na dvorišču in kot je danes v navadi tudi že med najmlajšimi, je hotel pognati v «vsemirje» svojo «raketo». Na delce železa je pritrdil naboje otroške pištole ter jih hotel pognati v zrak. Po nesreči mu je eksplozija vrgla v desno oko drobec železa, ki mu je prebil roženico ter povzročil krvavitev v sprednji očesni duplini.

Dečka so prepeljali v bolnišnico na okulistični oddelek, kjer so ga zdravniki sprejeli s pridržano prognozo.

—«»—

Pri prečkanju ga je podrl motor

Sinoči ob 21. uri so prepeljali z rešilnim avtom RK v splošno bolnišnico 53-letnega Enea Pullinija iz Ul. Rossini 10, ki ga je bil podrl neki motorist v Ul. Udine v bližini poslopja št. 32. Zdravniki so ugotovili, da ima ponesrečenec hude poškodbe na levem sencu in možganski pretres. Pullinija so sprejeli na 1. kirurški oddelek s pridržano prognozo.

Nekaj pred omenjeno uro je Pullini hotel prečkati z negotovim korakom ulico. V tistem trenutku je privozil mimo z motorjem 20-letni Mario Sardo iz Ul. S. Michele, ki je Pullinija vrgel na tla.

Dejstva so dejstva

Zaman sedaj «Unità» (številka od srede), «Il Lavoratore» (včeraj) in Vidali in Padovan in Sema (v nedeljo in ponedeljek v Križu, Boljuncu in pri Sv. Jakobu) pišejo in govorijo, da je pisanje našega dnevnika «čudaško» («cervelloticо»), da zatajujemo njihovo delo, da deformiramo stališča tržaške federacije KPI itd. Dejstvo je in ostane, da je vest o obisku delegacije te federacije pri Palamari dala reakciji v vladi in izven nje osnovo za podkrepitev njenih trditev, da se v bivši coni B posebni statut ne izvaja. Iz tiste vesti je namreč sledila možnost, da tudi vodstvo tržaške KPI ugotavlja neizvajanje posebnega statuta v bivši coni B. S tem je tržaška federacija nudila reakciji lažni argument, katerega se je njena propaganda poslužila za podkrepitev svoje «argumentacije» v borbi proti izvajanju posebnega statuta na Tržaškem ozemlju. Naj si voditelji tržaške KPI ogledalo pisanje šovinističnega tiska od «Messaggero Veneto» do «Arena di Pola» in naj odgovorijo na vprašanje: Ali se tako krepi in podpira borba Slovencev proti šovinistični ofenzivi?

V odgovoru na to vprašanje bodo našli njihovi pristaši hkrati ugotovitev, da zatrjevanje tržaške federacije KPI, da ni za recipročnost — «barbarsko in nesprejemljivo» — ostane zgolj na papirju, medtem ko dopuščanje možnosti, da se statut v bivši coni B ne izvaja, lahko reakcija še nadalje izkorišča tudi po vseh najnovejših izjavah v tisku federacije in na njenih zborovanjih. Z omenjenim odgovorom bo vsakomur še bolj jasno, zakaj smo morali na tisto vest takoj pokazati s prstom in zakaj so bili našega mnenja tudi tako številni pristaši KPI same, saj — kot smo že večkrat omenili — s svojimi lastnimi očmi vidijo, kaj se v bivši coni B dogaja.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Štritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT. Trst

Občni zbor SAK Jadran

Pretekli teden se je v Ul. Machiavelli 22 vršil redni občni zbor SAK Jadran. Občni zbor je otvoril dosedanji predsednik kluba F. Furlan, ki je prisotne najprej pozdravil, nato pa predlagal predsedstvo občnega zbora, ki je pod vodstvom Saše Rudolfa začel z delom.

Po kratkem blagajniškem poročilu, je sledilo tajniško poročilo, ki ga je podal Igor Kosmina. Najprej je orisal delovanje kluba v preteklem obdobju, nato pa nadaljeval z analizo položaja med slovenskimi akademiki v Trstu. Ti pripadajo različnim strujam in idejam, kar znatno ovira delovanje kluba. Poudaril je, da bi bilo treba za boljše razumevanje in uspešnejše delovanje narediti konec dosedanjim razprtijam in nesporazumom, ki hromijo slovensko akademsko skupnost, sklicujoč se na medsebojno kolegialnost in dolgoletno poznavanje. Da je povezanost med slovenskimi akademiki na Tržaškem potrebna, naj bodo v svarilo nedavna divjaštva desničarskih elementov na našem ozemlju, ki niso bila naperjena specifično zoper posamezne skupine, temveč so bila masovna manifestacija nasprotovanja in sovraštva slovenski skupnosti kot taki.

«Predpogoj za uspešno delovanje kluba bi bili primerni društveni prostori, kjer bi se delovanje plodneje razvijalo in to ne samo v korist slovenskih akademikov, ampak tudi vse slovenske študirajoče mladine. Dasi ta želja v sedanjem času meji skoro na utopijo, bi bil to vendarle prvi korak za resno medsebojno sodelovanje, odpravo sumničenj in pretiranega nezaupanja, ki na žalost označujejo slovenske tržaške visokošolce,» je končal svoj govor Igor Kosmina.

Sledile so volitve novega odbora, ki so dale naslednje rezultate: Za novega predsednika kluba je bil z veliko večino izvoljen dosedanji tajnik Igor Kosmina, s pravne fakultete, podpredsednik je Sergij Delak, tajnik Samo Pahor, blagajnica pa Živka Marc. V odboru so še Sonja Stolfa, Učka Sčuka in Ivan Sancin, nadzorni odbor pa sestavljajo: Saša Rudolf, Lojze Abram in Vida Košuta.

Nato se je razvila diskusija o bodočem delovanju kluba ter bližnjih volitvah na univerzi. Če je prevladalo gle. de prve točke popolno soglasje, so se glede volitev pokazale razne težave. Pokazala pa se je želja, da bi glede tega prišlo do širšega sestanka, kjer naj bi prišlo do končne razjasnitve.

Mnenja sem, da bi ne bilo napačno ustaviti se nekoliko ob klubu kot instituciji in njegovem delovanju. Kot je bilo razvidno iz tajniškega poročila, ni bila klubova dosedanja dejavnost posebno bogata in učinkovita, saj je jasno, da za akademski klub ne more zadostovati, da je vsa teža njegovega delovanja na piesih, izletih in podobnih družabnih prireditvah. To bi pomenilo, da se klub v ničemer ne razlikuje od drugih prosvetnih društev. In ravno to pomanjkanje neke druge oblike delovanja je, kot se zdi, glavna ovira, da je večji del slovenskih akademikov izven njega. Ti gledajo na klub, kot na papirnato organizacijo s svojim statutom, ki sicer vsebuje mnogo dobrega in pozitivnega, vendar se je v tem smislu poskušalo malo narediti.

Druga in morda glavna hiba kluba pa je njegova svečana poudarjena apolitičnost. A če je res, da je v sedanjih razmerah, posebno po znanih dogodkih ob preteklih volitvah na univerzi, to edino možna podlaga za neko obliko sodelovanja, ni nič manj res, da je tako zasnovana apolitičnost močna rušilna sila z vidika ciljev, ki naj bi se jih doseglo — enotnost. Zakaj, da smo si na jasnem, apolitični klub je čisto navadno prosvetno društvo, kot jih je toliko, ki životarijo na našem področju; politično obarvan klub, ki bi združeval heterogene elemente pa se zdi za sedaj utopija. In to je žalostno. Mimo tega ni mogoče iti, če naj se zahteva razjasnitev položaja. Eno je premalo, drugo nemogoče, tako se vsaj zdi.

Bilo bi nerealistično in morda celo napačno zahtevati, da ena izmed skrajnosti popusti in preide na pozicije druge. Pot je treba iskati nekje v sredi in ta pot resnično obstoji, vprašanje je le oblika. Eno je namreč gotovo: z dosedanjo razkosanostjo ne bo mogoče živeti v nedogled, saj enotnost terja potrebe nacionalne skupnosti, zlasti, ker je prisiljena živeti izven meja matične domovine.

Zavedati se je namreč treba, da bodo slovenski akademiki jutri prisiljeni v taki ali drugačni obliki prevzeti vodilne vloge. In kako naj se vodi slovenska narodna skupnost strnjeno v svoji borbi za obstoj, ko pa akademiki sami tavajo v temi kot slepci in nimajo tiste volje in ne kažejo vitalnosti, ki bi jo morali imeti, da se doseže tista trana oblika sodelovanja, ki je potrebna v času, ko sovražni elementi vstajajo zoper nas in kažejo, da ne mislijo odnehati. Slovenska javnost prav to pričakuje od mladine in menda ima pravico pričakovati. A treba bo mnogo dobre volje in poguma, da se izločijo škodljivi elementi, ki jim je partikularna korist nad skupno. Sedaj je še čas vprašanje je le, do kdaj.

godnič

GLASBENA MATICA TRST

V ponedeljek, 20. marca 1961 ob 20.30 uri v AVDITORIJU

koncert komorne glasbe

Sodelujejo Komorni godalni orkester Glasbene Matice, dirigent Oskar Kjuder, solista Dejan Bravničar (violina), Aleksander Vodopivec (klavir), pri klavirju spremlja Leon Engelman.

Spored:

J. S. Bach: Koncert za violino in godalni orkester v E-duru allegro, adagio, allegro assai

B. Ipavec: Serenada za godalni orkester

S. Mihelčič: Pentaton za klavir in godalni orkester

E. Ysaye: Sonata za violino solo

C. Saint-Saëns: Introdukcija in rondo capriccioso za violino in klavir

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob petdesetletnici Roberta Birse darujejo prijatelji 6500 lir za Glasbeno Matico.

Namesto cvetja na grob pokojne Stefanije Petkovšek daruje učiteljstvo svetoivanskega didaktičnega ravnateljstva 2800 lir za Dijaško Matico.

Ob šestnajsti obletnici smrti Danila Pregarca daruje družina 1000 lir za Dijaško Matico.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 19. t. m. ob 17. uri v AVDITORIJU ponovitev

«Dr.»

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave v baru Moscolin (nasproti Avditorija)

—o—

V sredo 22. t. m. ob 20.30 uri na OPČINAH BRANISLAV NUŠIČ

«Dr.»

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 16. uri bo za dnevni abonma za vse rede druga predstava Zandonajeve opere «Francesca da Rimini». Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

TEATRO NUOVO

Drevi ob 21. uri bo predstava goldonijevske skupine Cesca Baseggia s komedijo v treh dejanjih «Sior Todaro brontolon» Carla Goldonija. Jutri ponovitev ob 17. uri.

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

Jutri ob 21. uri bo za koncertno društvo nastopil kvartet Borodin s skladbami Šostakoviča in Beethowna.

KINO

Fenice 14.30 «Dečki iz obličja», technicolor, Tony Curtis, Debbie Reynolds.
Excelsior 14.00 «Sola vzame vse».
Filodrammatico 14.00 «Alla fine di tutti». Zverstva SS-overe pod vodstvom zloglasnega Eichmanna.
Grattacielo 14.30 «Bitke na morju». Gorje na morju od 1940 do 1945.
Arcobaleno 14.00 «Sosedova žena je vedno bolj sočna», technicolor, Gary Grant, Robert Mitchum, Jean Simmons.
Supercinema 14.00 «Sabinke z Rima». Rossana Podesta, Gordon Madison.
Alabarda 15.00 «Francoinja in ljubezen». Prepovedano mladini.
Aurora 14.30 «Watussi».
Cristallo 14.00 «Veliki polh». Tony Curtis.
Garibaldi 15.00 «Il magliaro». Belinda Lee, Alberto Sordi. Mladini prepovedano.
Capitol 15.00 «Sladke prevare». Katherine Spaak. Prepovedano mladini.
Impero 14.30 «Lov na moža».
Italia 14.00 «Domov po smrti», technicolor, Eleonor Parker, Robert Mitchum.
Massimo 14.00 «Revak, sužnji iz Kartagine», technicolor, Jean Palance.
Moderno 14.00 Glasbena revija «Plavi balončki». Na sporedu «Nevesta». Zadnji dan. Cena 300 in 400 lir.
Astra 15.00 «Marsovec na Dunaju».
Astoria 15.00 «Pohujšanje pod soncem», technicolor, Richard Egan, Sandra Dee. Prepovedano mladini.
Vittorio Veneto 14.30 «Upornik z Kansasa», Jeff Chandler.
Marconi 14.00 «Nevihta nad Kitajsko», James Stewart, Lu Lu.
Ideale 15.00 «Ljubiva sen», technicolor, Marilyn Monroe.
Savona 14.30 «Portret v temi», technicolor, Lana Turner, Sandra Dee, Anthony Quinn.
Odeon 14.00 «Mumija», Christopher Lee.

Kino na Opčinah

predvaja danes 19. in jutri 20. t. m. Metro Cinemascope Metrocolor film

«Doma po neurju»

(A casa dopo l'uragano)

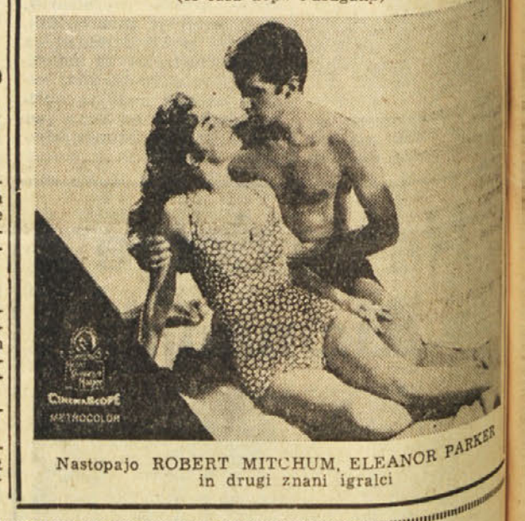

Nastopajo ROBERT MITCHUM, ELEANOR PARKER in drugi znani igralci

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 18. marca se je rodilo v Trstu 13 otrok, umrlo je 11 oseb. V tednu od 13. do 18. marca je bilo 18 porok.

RODILI SO SE: Luisa Fungone, Claudia Vassila, Fabio Siega-Brusatin, Loredana Trobez, Lucia Mazzella, Fabrizio Gambale, Chiara Simon, Glauco Stazedonig, Giovanna De Bonis, Patrizia Racar, Renata Zanstelli, Paolo Tofful in Clara Pitich.

UMRLI SO: 62-letni Angelo Bertoni, 67-letni Angelo D'Andria, 49-letni Giordano Primozič, 75-letna Adela Farpan vd. Morpurgo, 82-letna Caterina Angeli por. Salvadori, 72-letni Comandino Ugolini, 69-letni Rodolfo Della Santa, 69-letni Emilio Sacchi, 74-letna Maria Caterina Petronio, 5 dni star Corrado Lorenzi in 2 dni star Glauco Stazedonih.

OKLICI: učitelj Gaetano Manco in gospodinja Mariagrazia Uderzo, mizar Giuseppe Ieva in krznarka Maria Pia Naeglain, železničar Mario Todaro in gospodinja Lidia Codiglia, uradnik Stelio Cecchi in uradnica Laura Rossut, šofer Salvatore Leonardi in šivilja Liliana Bisiani, urar Ricciotti Battaglia in uradnica Nerina Devide, bolničar Carlo Smaldino in gospodinja Annita Colecchia, mehanik Giorgio Sentieri in frizerka Rosanna Sapla, uradnik Gastone Kervin in uradnica Maria Luisa Bandini, uradnik Arturo Galuppo in uradnica Itala Famulari, delavec Vittorio Starri in frizerka Liliana Bisciani, težak Eugenio Zlatich in šivilja Luciana Finotti, prodajalec Mario Tiziani in šivilja Adriana Simonini, prodajalec Romano Pitacco in prodajalka Luciana Bubnič, barist Giorgio Suzzi in gospodinja Anna Maria Zago, uradnik Graziano Zorzet in prodajalka Graziella Raciti, kolmač Sergio Papo in gospodinja Norina Rieppi, uradnik Enzio Allandi in gospodinja Isabella Tregnaghi, električar Aurelio Rotta

Vprašanje poslanca Vidalija

Nesmiselna obtožitev bivših vojakov posebnih bataljonov

Kličejo jih pred sodišče zaradi vojaškega pobega, čeprav niso bili vojni obvezniki

Vojaško sodišče iz Padove je poslalo nekaterim moškim s podeželja poziv, naj se zglasijo zaradi obravnave, češ da so obtoženi vojaškega pobega. Gre ga obtožbo, ki v resnici presega vsako mero. 9. marca ob zori leta 1943 so vojaški oddelki obkolili Prosek in Zgonik ter odgnali z doma okrog 40 mladeničev med 17. in 19. letom. Ti mladeniči še niso bili vojaški obvezniki in so jih pobrali podobno kot po drugih krajih na Primorskem, ker so hoteli s tem preprečiti, da ne bi šli v partizane. Po kratkem postanku na karabinjerskem poveljstvu na Proseku so odpeljali mladeniče v vojašnico v Rojanu, naslednji dan pa na vojaško okrožje pri Sv. Justu. Tu so jim dodelili krušnjak in porcijo, nato pa so jih poslali z vlakom v Aquilo in Potenzo.

Mladeničem v Aquili so šele po mesecu dni dali vojaško uniformo z zvezdicami ter so jih uvrstili v delavsko četo, kjer so jih vežbali neoborožene. Imeli so jih namreč kot Slovence (takrat so jim rekli «sllogeni» — drugorodci) za sumljive. Po dveh mesecih so jih dodelili letališču v Foggi, kjer so morali popravljati vzletišča za nacistična letala, katera so Američani ponoči bombardirali. Kasneje so morali preseliti fante iz barak na letališču pod šotore na mestnem robu, medtem ko se je njihovo poveljstvo preselilo v San Severo. Toda kmalu je prišlo do pravega razsula poveljstva in mladeniči so ostali brez vsake dobave, brez hrane in vsi razcapani. Okrog 70 se jih je tedaj odločilo, da gredo v Aquilo na poveljstvo svojega polka. Ko pa so prišli tjakaj, je bilo ravno napovedano premirje in poveljniki so jim rekli, naj se razidejo in si pomagajo, kakor vedo in znajo (pač običajni «squagliarsela»).

Tako so se tisti mladeniči, ki so ostali živi — marsikdo je namreč pod bombami umrl — vrnili domov in mislili, da se je s tem končalo njihovo romanje. Toda preli nekaj meseci so bivše vojake posebnih bataljonov zopet poklicali na karabinjerske postaje (čeprav pravijo, da se zgodovina ne ponavlja), kjer so prizadeti podrobno pojasnili vso zadevo.

V zvezi s to zadevo je poslanec Vittorio Vidali vprašal obrambno ministrstvo, ali ne misli intervenirati, da bi preklicali poziv pred vojaško sodišče, kar je pravi nesmisel. Mladeniče so takrat zajeli in jih vtaknili (pravzaprav dobesedno šele mesec dni kasneje) v vojaško suknjo, čeprav niso imeli še nobenih vojaških obveznosti.

LJUDSKA PROSVETA

PROSVETNO DRUŠTVO V SKEDNJU sporoča, da bo v torek 21. marca ob 20.30 v društvenih prostorih v Skedenjski ulici 124-I. VEČER KRATKOMETRAŽNIH DIAFILMOV v barvah o različnih zanimivih temah.

Obenem sporočamo članstvu, da deluje spet bogato založena knjižnica in to vsak četrtek od 20.30 do 22.

RAZNA OBVESTILA

PLEZALNI TECAJ SPDT

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi letos večtedenski plezalni tečaj pod dobrim strokovnim vodstvom v Glinščici. Začetek v nedeljo 26. t.m. Prijave in obvestila na sestanku SPDT v Ulici R. Manna 29-II. v torek 21. t.m. od 21. do 22.30, za zamudnike pa najkasneje do vključno petka 24. t.m. v Ulici Geppa 9-II.

Tečajniki morajo imeti najmanj 17 let.

Filatelistični klub «L. Košira. V sredo 22. t.m. ob 20.30 obiralni sestanek.

IZLETI

Turistični izlet SPDT na Dolenjsko

SPDT priredi na navečer 1. maja, v nedeljo dne 30. aprila, izlet skozi Postojno mimo Cerkniškega jezera v Otočec pri Novem mestu. Po avtocesti Zagreb-Ljubljana na povratku obisk Polhovega Gradca in zvečer Ljubljane. Obveščita in vpisovanje v Ul. Geppa 9-II. v dnevnih urah.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 19. t. m. z začetkom ob 16. uri Cinemascope barvni film

Gospodar železarn

(Il padrone delle ferriere)

V glavnih vlogah nastopata VIRNA LISI in ANTONIO VILAR

KERŽE

TRST,

Trg S. Giovanni št. 1

- PORCELAN
- KRISTAL
- PRIBOR
- LESTENCI NAVADNI in KLASICNI
- HLADILNIKI
- ELEKTRICNI GOSPODINJSKI STROJI
- STEDILNIKI
- VSE ZA DOM

PISANICE ali PIRHI

so v Beli krajini barvana, okrašena velikonočna jajca, s katerimi razveselite naše malčke.

TRZASKA KNJIGARNA Ul. sv. Frančiška št. 20 vam nudi pirhe po zelo ugodni ceni.

MALI OGLASI

ISCEM VAJENKO in polkvalificirano delavko. Krojačnica Grilanc Roman, Kontovel 98.

OBISCITE VELETRGOVINO FELICE - Trst, Ulica Carducci 41. Kupili boste: bunde dežne plašče, hlače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najboljših vrst po res konkurenčnih cenah.

URADNIK s perfektnim znanjem nemščine, italijanščine in slovenščine išče primerno zaposlitev. Naslov v upravi Primorskega dnevnika, Trst, Ulica sv. Frančiška 20.

POUCUJEM MATEMATIKO, latinščino in slovenščino za nižjo gimnazijo in strokovne šole. Naslov v upravi Primorskega dnevnika, Trst, Ulica sv. Frančiška 20.

14—16-LETNI PEKOVSKI VAJENEC dobi takoj zaposlitev. Trst, Ulica Galileo 8.

ISCEMO VAJENCA — Agricola Istriana — Trst, Ul. S. Giacomo in Monte št. 13, tel. 96-648.

15—16-LETNEGA FANTA praktičnega za trgovino jestvin išče Klun, Ul. Istria 2.

KLAVIR «PARTART» prodam po nižji ceni. Telefon 51-779.

ISCEMO mizarskega delavca in vajenca. Mizarska delavnica Počkaj, Ul. Ghirlandaio 7, tel. 41809

VISOKOSOLKA poučuje srednješolce v vseh predmetih. Telefonirati na št. 71-693 od 13.30 do 15.30.

BIFE' v mestu išče vajenca od 16 do 17 let. Obrnite se na Slovensko gospodarsko združenje v Ul. Filzi 8, tel. 37-808.

Goriško-beneški dnevnik

Na poziv vseh treh sindikalnih organizacij

Popoln uspeh 24-urne protestne stavke tekstilnih delavcev

V Podgori je stavkalo 96 odst., v Ronkah pa 100 odst. delavcev

Na poziv vseh treh sindikalnih organizacij je bila včeraj v Podgori in v Ronkah enodnevna protestna stavka tekstilnih delavk in delavcev, ki je potekala v znaku ogromne udeležbe in velikega navdušenja stavkajočih. V podgorski tekstilni tovarni je stavkalo 96 odst., v Ronkah pa 100 odst. delavcev. Stavka je bila proglašena v znak protesta proti ravnateljstvu tekstilnih tovarn, ki noče sprejeti zahtev sindikalnih organizacij po izplačilu proizvodne nagrade, povečanju minimalnih tarif za akordno delo in plačilo nagrade za pomožna dela, zmanjšanju razlik v mezdah mlajših in starejših delavcev, izplačilo doklade za menzo itd. Če bi delodajalec ne hotel sprejeti zahtev sindikalnih organizacij se bo akcija poostrila.

Pred vhodom v podgorsko tekstilno tovarno se je že v zgodnjih jutranjih urah zbralo kakih 300 stavkajočih delavcev, ki so skrbeli, da je bila stavka popolna. Stavka ni razširjena samo na goriški podjetji, ampak na vse tekstilne tovarne Tonielle, ki so v Piemontu in Lombardiji in v katerih je zaposlenih blizu deset tisoč delavcev. Toniellova skupina je po moči tretja v Italiji, medtem ko je podgorska tekstilna tovarna največji obrat.

—«»—

Menični protesti na Goriškem

V drugi polovici februarja je bilo na Goriškem 440 meničnih protestov in sicer 186 v Gorici, 94 v Tržiču, 35 v Gradiški, 23 v Krminu, 21 v Ronkah, 14 v Gradežu, 8 v S. Canzianu, 7 v Fari, 5 v Staranganu, 3 v Doberdobu, 6 v Zagraju itd.

—«»—

OBVESTILO UDELEŽENCEM IZLETA V DALMACIJO

Vse tiste osebe, ki so se prijavile za naš izlet v Dalmacijo, pozivamo, naj v tem tednu sporočijo v našem uredništvu svoje osebne podatke, če tega še niso storile, obenem naj prinesejo nekaj denarja na račun, ker moramo v roku izpolniti pogodbene obveznosti finančnega značaja.

—«»—

Desetletnica smrti Andreja Paglavca

Jutri bo deset let, odkar je umrl v Podgori znani prosvetni in politični delavec in duša slovenskega kulturnega življenja v Podgori, Andrej Paglavec. Deset let že počiva na podgorskem pokopališču in prav gotovo bodo njegovi številni prijatelji in znanci jutri okrasili njegov grob s cvetjem.

Pravijo, da na svetu nihče ni nenadomestljiv. In vendar je za Andrejem Paglavcem v Podgori po desetih letih še vedno praznina. Vsi se še spominjajo velikega poštenjaka in dobrega človeka, ki pa je bil obenem tudi odločen borec za pravice svojega naroda ter so ga v tem svojstvu spoštovali ne samo prijatelji in somišljeniki, ampak tudi pošteni nasprotniki. Leta 1948 je bil med štirimi izvoljenimi občinskimi svetovalci DFS v Gorici in na prvem zgodovinskem zasedanju tega sveta v dvorani deželnih stanov na goriškem gradu je naš Paglavec pozdravil v slovenščini, kljub ostremu reagiranju šovinistične reakcije. Tudi poznneje je dosledno zastopal koristi in pravice tistih, ki so ga izvolili. Obenem pa je bil, kot rečeno, duša prosvetnega življenja v Podgori, ki je takrat najbolje uspevalo predvsem po njegovi zaslugi.

Podgorci in vsi goriški Slovenci se ga v tem svojstvu še najbolj spominjamo in prav bi bilo, če bi se ob njegovem vzgledu učila tudi naša mladina, saj ima dandanes takih zgledov vedno manj.

Z občnega zbora prosvetnega društva «Briški grič» v Števerjanu

Občni zbor posojilnice v Sovodnjah

V nedeljo 26. t.m. bo v dvorani občinskega doma v Sovodnjah, z začetkom ob 11. uri, redni letni občni zbor Kmečko-delavske posojilnice v Sovodnjah.

Na občnem zboru bo upravni odbor predložil obračun svojega delovanja in delovanja posojilnice v preteklem poslovnem letu, pogovorili pa se bodo s člani tudi o bodočem poslovanju in o sklepih, ki bi se izkazali potrebni za nadaljnje napredovanje tega domačega denarnega zavoda.

Kot znano, je posojilnica v Sovodnjah med najboljšimi ustanovami te vrste in se je domačini pridno poslužujejo ne samo za najemanje posojil, ampak tudi za vlaganje svojih prihrankov, saj imajo za to pri njej najboljše pogoje.

Za boljše medsebojno spoznavanje

Videmska revija poroča o jugoslovanskem kulturnem življenju

Tudi v Gorici se pripravljajo slikarji na skupno razstavo v Novi Gorici

V Vidmu izhaja že drugo leto mesečna revija «Politica e cultura», ki je namenjena čitateljem treh pokrajin bodoče deželne ureditve Furlanija-Julijska krajina.

Posebnost te revije je, da si je znala pridobiti sodelovanje številnih kulturnih delavcev v inozemstvu in prinaša zato zanimive članke iz kulturnega in političnega življenja raznih evropskih dežel in držav. Med njimi je tudi vrsta jugoslovanskih kulturnih delavcev in revija ima celo podružnico svojega uredništva v Ljubljani, ki jo vodi Ciril Zlobec.

Tako prinaša v št. 4 članek Maksa Snuderla «O reformi jugoslovanske ustave», ljubljansko uredništvo pa je pod naslovom «Festivali in kultura» prispevalo vrsto krajših člankov o jugoslovanskem kulturnem življenju. Ciril Zlobec in Luciano Morandini pa v članku «Mlada jugoslovanska poezija» poročata o devetih sodobnih jugoslovanskih pesnikih, med katerimi so Ivan Minatti, Gregor Strniša in Slavko Mihalič.

Številko krasi tudi več zanimivih posnetkov del kiparja Draga Tršarja, ki ga je v posebnem članku predstavil italijanskim čitateljem Zoran Kržišnik.

Zelo potrebno in tudi koristno je, da se kot neposredni sosedi bolje spoznamo med seboj, zlasti pa na kulturnem področju, saj je za večino naših sodržavljanov italijanskega jezika naše slovstvo in kultura prava španska vas. Prizadevanje revije «Politika e cultura» v tem smislu so hvalevredna in pomenijo nov doprinos Vidma na tem področju. Prav bi bilo, če bi jih tudi v Gorici bolj posnemali v teh in drugih podobnih zadevah. Prvi korak v tem smislu nameravajo napraviti pri nas slikarski umetniki, ki so združeni v APAI in ki pripravljajo skupno slikarsko razstavo v Novi Gorici, do katere bi menda že prišlo, če bi ne zaprli meje za tri tedne zaradi slinavke.

—«»—

Sovodenjski župan in tajnik pri prefektu

V četrtek opoldne sta bila sovodenjski župan Jožef Češčut in občinski tajnik Primo Cresta na razgovoru pri goriškem prefektu dr. Nitriju zaradi upravnih zadev, ki se tičejo občinske uprave.

Staro, toda vedno pereče vprašanje

Kako si občina zamišlja ureditev potoka Korena

Potrebovali bi še kakšnih 300 milijonov, če bi hoteli položiti železobetonski obok še na preostalih 1.900 metrih

Pred časom so slovenski občinski svetovalci v Gorici poslali županu dr. Bernardisu vprašanje, kaj namerava občinska uprava ukreniti, da bi se preprečilo širjenje smrada in ustvarjanje nehigienskih razmer med Ul. sv. Gabrijela in Catterini, ki jih povzroča potok Koren.

Na pismeno vprašanje svetovalcev je župan nekaj dni kasneje poslal pismeni odgovor, v katerem pravi, da se je vprašanje, kdaj se bo pokril potok Koren, pravzaprav pojavilo z nastankom samega mesta in je v tesni zvezi z njegovim širjenjem. Po županovih izjavah se bo reševalo postopoma, kakor v prejšnjem stoletju, ko so regulirali precej kanalov. Od teh jih je do danes ostalo še nekaj in še ti so zelo kratki. Nahajamo jih vzdolž nove meje med občinskim parkom in bivšim Lenassijevim zemljiščem, v Ul. Rabatta in drugje. Večidel teh kanalov so že pokrili.

Vsa ta bonifikacijska dela, ki so bila izvršena z namenom, da bi se zboljšali higienski pogoji in javno zdravstveno stanje, so stala občinsko upravo precej finančnih sredstev. Še sedaj se pripravljajo razni načrti, da bi se odpravile pomanjkljivosti na tem področju, precej pa bo treba še napraviti, ker proučevanje in načrtovanje ni niti v začetni fazi. Dosežki na tem področju so bili po županovih izjavah precejšnji, zlasti po drugi svetovni vojni.

V to vrsto vprašanj spada tudi potok Koren in njegova ureditev, to se pravi pokritje, ki mu uprava posveča veliko pozornost. Prvič je županstvo pokrilo del Korna pred 100 leti, in sicer na odseku, ki sedaj nosi ime Largo Pacassi. Potok so pokrili med zgradbo Perinčiča v Ul. Balilla in Donattijevim zemljiščem, kjer je bil v tistih letih eden izmed dohodov v mesto.

Drugi del potoka, in sicer od mosta v Ul. Silvio Pellico do Perinčičeve hiše, so pokrili leta 1923. Za izvedbo tega dela je prispevala sredstva država. Najdaljši del potoka so pokrili pod zavezniško vojaško upravo v letih 1946 in 1947; za to delo je prispevala sredstva ZVU in pa magistrat za vode v Benetkah. Če upoštevamo, da je bilo ob tej priliki potrošenih 200 milijonov lir, tedaj si lahko ustvarimo vsaj približno sliko obsežnosti tega pomembnega javnega dela. Od 2.900 m, kolikor znaša dolžina potoka Korena od državne meje pa do izliva v Sočo pri Stražicah, so napravili železobetonski obok čez potok v dolžini 650 m, in sicer od kraja Largo Pacassi pri pokrajinskem vojnem muzeju na Kornu do mosta, čez katerega pelje Ul. S. Chiara. Ostalima dvema odsekoma vzdolž Ul. sv. Gabrijela in do mosta Ul. S. Chiara do Drevoreda Oriani, pa so uredili samo strugo. S takšno ureditvijo potoka je bilo omogočeno položiti vzdolž struge kanalizacijsko cev, v kateri se zbirajo odpadne vode številnih hiš. Kanalizacija je v Ul. Brig. Casale speljana v Ul. del Prato in Lungo Isonzo ter se južno od Ulice della Barca izliva v Sočo.

Po vsem tem je mogoče ugotoviti, da bi bilo treba položiti železobetonske oboke čez Koren v dolžini 1900 m, če bi ga hoteli dokončno pokriti, in potrošiti nekaj nad 300 milijonov.

Zadeva s Kornom ne bo urejena toliko časa, dokler se ne bo uredila zadeva z jugoslovanskimi oblastmi, ker spuščajo onkraj meje v potok odpadne vode, ki povzročajo širjenje smrdljivih plinov zaradi razkrajanja organskih odpadkov. Po županovem mnenju bi bila najboljša takšna ureditev, da bi regulirali samo strugo in pustili potok odprt, ker bi se s pomočjo zraka in sonca razkrajevalni postopek neprimerno pospešil. Spuščanje odpadkov v Koren je pri nas precej poslabšalo higiensko in zdravstveno stanje, ki bi se samo še poslabšalo, če bi podvzeli katerikoli enostranski ukrep. Vprašanje ne bo mogoče rešiti samo s finančnimi sredstvi, ampak z mednarodnim sporazumom. Seveda bo preteklo precej časa, preden bodo vsi ti podatki zbrani, kar pomeni, da sedanja občinska uprava zaradi bližnje zapadlosti mandata tega vprašanja ne more jemati v poštev.

V PROSVETNI DVORANI V GORICI

Korzo Verdi št. 13

danes 19. t. m. ob 16. uri

Proslava praznika žena

Po govoru o pomenu tega mednarodnega praznika naprednih žena za našo narodno manjšino v Italiji, predvsem pa za naše žene in matere, bo sledil kulturni program, pri katerem sodelujejo:

1. **Tamburaši s Proseka-Kontovela**
2. **Folklorna skupina z Opčin**
3. **vmes deklamacije in recitacije**

Napredne goriške žene vabijo tudi može in fante k čim večji udeležbi.

Incident med kmetom in financarji iz Škrljevega

Zaradi prerekanja s financarji je bil obsojen na 28 tednov zapora

Zakaj so Ovidonija aretirali po 22. uri na domačem dvorišču brez pismenega dovoljenja pristojnih oblasti?

Pred okrožnim sodiščem v Gorici so v petek med drugim razpravljali tudi o zadevi 34-letnega kmeta iz Škrljevega, Erminija Ovidonija, ki se je moral zagovarjati zaradi razžalitve tamkajšnjih finančnih stražnikov. Po izpovedi Ovidonija in financarjev se je zadeva razvijala takole:

Iz zapisnika pri financarjih v Škrljevem izhaja, da je Ovidoni dne 9. novembra okrog poldne obrezoval trte v svojem vinogradu blizu financarske vojašnice. V tem se je pojavil tam brigadir Manlio Ciotti, katerega je Ovidoni začel z besedami žaliti. Brigadir se je kmalu vrnil še z dvema drugima financarjema in skupaj so odvzeli Ovidoniju nož, s katerim je obrezoval trte ter ga, ker se je prvotno upiral, s silo odvedli v vojašnico. Tu so ga zaslišali in nato odvedli v zapore v Krminu, ter prijavili sodnim oblastem.

Pri sodnem zaslišavanju pa je Ovidoni izjavil, da se je nekaj dni prej, in sicer 1. novembra 1959 okrog 22. ure, razgovarjal pred svojo hišo z občinskim svetovalcem Guidom Perigojem in Ivanom Valentinčičem o občinskih davkih. V tem sta prišla mimo dva finančna stražnika in ga pozvala, naj gre z njima v kakih 100 m oddaljeno vojašnico. Ovidoni sprva ni hotel iti češ, da nimata nobenega razloga zahtevati od njega kaj takega, ker pa sta onadva vztrajala, je šel z njima.

Tam pa ga je brigadir Manlio Ciotti tako močno oklofutal, da se mu je ulila kri iz nosa. Tudi so ga vklenili, ko pa so videli, da je ves krvav, so ga razvezali in poslali domov, kamor se je vrnil okrog dveh ponoči. Dne 9. novembra, ko je zagledal brigadirja Ciottija priti iz vojašnice, mu je Ovidoni dejal v šali: «Kako naj napravim, da bi lahko vrnil dobljene klofute?».

Ne da bi kaj odvrnil, se je brigadir obrnil nazaj v vojašnico in se kmalu vrnil z dvema financarjema ter aretiral Ovidonija, ki so ga najprej zaslišali in nato odpeljali v krminske zapore, kjer je bil zaprt več dni ter pozneje izpuščen na začasno svobodo.

Sodišče je pretekli petek spoznalo Ovidonija za krivega in ga obsodilo na šest mesecev in 15 dni zapora ter na plačilo sodnik stroškov. Branil ga je odv. Pascoli.

Obsojeni Ovidoni je vložil proti razsodbi priziv, ker še vedno ni dobil odgovora na vprašanje, zakaj so ga finančni stražniki pravzaprav aretirali po 22. uri zvečer na njegovem domačem dvorišču, ne da bi imeli za to pismeno dovoljenje višje oblasti, ki je v takih primerih po določilih ustave potrebno. Ne glede na njegovo krivdo ali nekrivdo po obtožnici in ne glede na njegove izjave o tem, kar se je dogajalo pri njegovem zaslišavanju v financarski vojašnici, bi bilo potrebno razčistiti prav to vprašanje, saj gre za eno temeljnih določil državljanskih pravic, ki smo jih pridobili z novo demokratično ustavo po zrušenju fašizma.

—«»—

Fluorografiranje otrok v Sovodnjah

Županstvo iz Sovodenj opozarja vse prizadete, da bodo jutri, v ponedeljek, z začetkom ob 9. uri dopoldne pregledali in fluorografirali v prostorih osnovne šole v Sovodnjah otroke s področja te občine. S tem v zvezi vabi županstvo starše, da poskrbijo, da bodo ob navedeni uri zbrani tam tisti njihovi otroci, ki pridejo za to v poštev.

—«»—

Propaganda za varčevanje po šolah

Tudi letos so organizirali propagando za varčevanje po šolah na Goriškem, ki se bo zaključila v torek 28. t. m. in katere glavni pobudnik je mestna hranilnica v Gorici. V zadnjih dneh se je izpraznilo precej hranilnikov in njihovo vsebino so prenesli na hranilne knjižice malih vlagateljev.

S tem v zvezi naj omenimo, da ima tudi Kmečka hranilnica, ki ima svoj sedež v Ul. Morelli, na razpolago lične hranilnike, ki se jih lahko poslužijo otroci za svoje prihranke.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V obdobju od 12. do 18. marca se je v goriški občini rodilo 18 otrok, umrlo je 11 oseb, poroki sta bili dve, oklici pa 4.

ROJSTVA: Mario Pini (rojen mrtev), Alessandro Brussi, Cristina Cicuta, Rita Petarin, Nadia Storari, Marco Simoniti, Paolo Interbartolo, Miranda Bertossi, Patrizia Giovinazzo, Lorella Crivellaro, Dorina Visintin, Monica Miot, Marialuisa Pacifico, Lea Vizzini, Alfredo Gabbana, Laura Bassani, Claudio Sussi, Massimo Bozzini.

SMRTI: gospodinja 86-letna Elisabetta Bressan, vd. Hvala, gospodinja 76-letna Francesca Kaltnekar, vd. Schleiner, uradnik 34-letni Aldo Marcon, gospodinja 79-letna Cristina Bisiach, vd. Zottar, upokojenka 77-letna Elisabetta Calligaro, vd. Sossich, občinski obhodnik 65-letni Amadio Cuffolo, gospodinja 68-letna Emilia Chitarro, vd. Driussi, šofer 58-letni Giuseppe Sgubin, upokojeni svetnik višjega prizivnega sodišča 76-letni dr. Alfonz Rakušček, upokojenec 69-letni Antonio Iseppon.

POROKE: karosir Franco Di Dio in otroška vrtnarica Gioiella Venica, kmetovalec Bogomir Gravner in gospodinja Ludmilla Zbogar.

OKLICI: Albertin Krascek in Ida Blasco, oficir italijanske vojske Carlo Lomauro in učiteljica Liliana Buonassisi, soboslikar Walter Foschian in tkalka Luigia Visintin, trgovski zastopnik Enzo Pellegrino in uradnica Lilia Brumatti.

KINO

v GORICI

CORSO. 14.00: «Venera v vizonu», Elizabeth Taylor, Eddie Fisher. Cinemascope v barvah; ameriški film.

VERDI. 15.00: «Ester in kralj», J. Collins in R. Egan. Cinemascope v barvah, ameriški film.

VITTORIA. 15.00: «Smeh radosti», A. Magnani in Totò. Italijanski film.

CENTRALE. 15.00: «Živi in mrtvi», V. Price in M. Damon. Technicolor. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

MODERNO. 15.00: «Svet brez konca», H. Marlowe in N. Gates. Cinemascope v barvah.

v TRŽIČU

AZZURRO. 14.00: «Resnica», Brigitte Bardot in režija Clauzot.

PRINCIPE. 14.00: «Francozinje in ljubezen», Jean Paul Belmondo, Martine Carol in Anne Girardot. Francoski film.

EXCELSIOR. 16.00: «Neapeljski zaliv», Clark Gable in Sofia Loren.

NAZIONALE. 14.00: «Londonska pošast», Dawm Adams in Christopher Lee; Tehnicolor.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 19 stopinj nad ničlo ob 13. uri in najnižjo 2,4 stopinje nad ničlo ob 6.50. Povprečno dnevno vlago smo imel 76-odstotno.

—«»—

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna D'Udine, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

—«»—

DEZURNE TRAFIKE

Danes so v Gorici dežurne naslednje trafike:

Ul. Sauro 11, Crispi 8, Pellico 6, Veniero 2, Brigata Pavia 27, Orzoni 44, Brigata Casale 4, Livada 16, Korzo Italia 129, Travnik 18, Trg Cavour 2, Ul. G. Cesare 6, S. Chiara 4 in Cotonificio 18 (v Podgori).

Vse druge tobakarne so za prodajo tobačnih izdelkov danes ves dan zaprte in smejo prodajati le časopise in revije.

Volilna shoda goriškega PSI in KPI

Italijanska komunistična partija in Socialistična stranka Italije sta te dni uradno pričeli volilno kampanjo na Goriškem za obnovitev občinskih in pokrajinskega sveta v nedeljo 28. maja.

Včeraj ob 19.30 je bil v Ljudskem domu v Gradiški shod KPI, na katerem je član centralnega komiteja D'Onofrio govoril občinskim in pokrajinskim svetovalcem stranke ter pokrajinskim in sekcijskim voditeljem.

Socialistična stranka Italije bo imela svoj shod istotam v nedeljo 26. marca ob 9.30, na katerem bo govoril Lucio Luzzatto. Tudi na tem sestanku bodo prisotni strankini voditelji in pokrajinski ter občinski svetovalci.

S tema dvema shodoma se bo v goriški pokrajini uradno pričela volilna kampanja dveh največjih opozicijskih strank.

Korak naprej v premagovanju stihije

V Gorici so ustanovili «Šahovski klub kavarna Bratoš»

Izvolili so odbor in nadzorni odbor - Klub bodo vpisali v federacijo

Po dveh uspelih šahovskih srečanjih med igralci kavarn Bratuš in Pošta, so se številni in dobri slovenski šahisti kavarne Bratuš odločili ustanoviti svoj klub. Pred dnevi so imeli ustanovni občni zbor, na katerem so se dogovorili, da se bo novi klub imenoval «Šahovski klub kavarna Bratuš».

Ob tej priliki so izvolili odbor, ki ga sestavljajo naslednji člani:

Predsednik Peter Lutman, tajnik Slavko Bednarik, blagajnik Milan Pavlin, gospodarji Albin Suligoj, Jan Zakel in Elo Merkuža.

Določili so že članarino in prispevke, ki jih bodo plačevali podporni člani, katerih število je že kar precejšnje. Sklep o ustanovitvi so že poslali federaciji, od katere bodo v kratkem prejeli izkaznice. Izvršili bodo tudi notranji turnir za kvalifikacije.

Medtem ko pozdravljamo ustanovitev tega kluba, da bi koordiniral vse slovenske šahovske sile, ki so bile doslej prepuščene stihiji, in mu želimo veliko uspehov, pozivamo vse ljubitelje te igre, zlasti mladino, da se vanj vpiše in se prične učiti te igre ob pomoči izkušenih starejših članov.

Radio Televizija

Nedelja, 19. marca 1961

Radio Trst A

8.30: Poslušali boste; 9.00: Kmetijska oddaja; 9.30: Slovenski motivi; 11.30: Oddaja za najmlajše: «Mojca», pravljica; 12.30: Glasba po željah; 13.00: Kdo, kdaj, zakaj... Kronika tedna v Trstu; 13.30: Nadaljevanje glasbe po željah; 15.40: «Jam-Session», razmotrivanja o jazzu; 16.00: Popoldanski koncert; 17.00: Za smeh in dobro voljo, nato Plesna čajanka; 18.30: Iz italijanskega glasbenega sveta; 19.15: Motivi iz filmov in revij; 20.00: Šport; 20.30: Bud Shank in Toods Mondello z orkestroma Lenom Mercerjem in Jackiejem Gleasonom; 21.00: Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi; 21.25: Brahms: Trio v H-duru, opus 8 za violino, čelo in klavir; 22.00: Nedelja v športu; 22.10: Večerni ples; 23.00: Glasba iz davnih časov.

Trst

7.15: Kmečko življenje v pokrajini; 9.30: Danes na stadionih; 14.30: «El Campanon» za Trst in «El fogolar» za Videm in Benečijo; 20.00: Kronike in športni rezultati.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 8.05: Kmetijska oddaja; 8.30: Za dobro jutro vam bodo zapeli in zaigrali; 9.15: Zabavni zvoki; 9.45: Poje Joe Sentieri; 10.00: Prenos RL; 10.30: Odlomki iz oper; 11.15: Jugoslovanski ljudski plesi in pesmi; 12.10: Glasba za vas; 12.35: Tedenski zunanjepolitični pregled; 12.50: Glasba za vas; 13.30: Sosedni kraji in ljudje; 14.00: Glasba po željah; 15.15: Poje kvintet «Kranjčani»; 15.30: Igrajo orkestri Paul Weston, Armando Trovajoli, David Rose, Ciril Stapleton in George Melachrino; 16.00: Prenos RL; 19.00: Sportna nedelja; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 7.15: Jutranja glasba; 11.15: Hugo Winterhalter in njegov orkester; 12.20: Glasbeni album; 14.15: Vesele botre iz Pinerola; 14.30: Poje Gino Bechi; 15.00: Ray Conniff in njegov orkester; 15.15: Iz varietejskega sveta; 16.00: Van Wood in njegov orkester; 16.15: Nogomet minuto za minuto; 17.45: Simfonični koncert za mladino; 21.00: Srečanje s Totojem; 22.35: Koncert pianista Paula Badure Skode; 23.00: Napolitanske slike.

II. program

8.30: Preludij z vašimi priljubljenimi: 10.00: Glasba za prazični dan; 11.00: Nedeljski orkestri; 11.45: Sportni tiskovni urad; 13.30: «Divertentissimo»; 14.05: Avtorji pojejo svoje pesmi; 15.35: Album pesmi; 17.00: Glasba in šport; 18.30: Plešite z nami; 20.30: Pesmi in ritmi pol stoletja; 21.45: Večerna glasba; 22.30: Nedeljski šport.

III. program

16.15: Skladbe Hačaturjana in Mijaskovskega; 18.00: Skladbe Giovannija Battiste Martinija; 19.00: Franz Schubert — sonatina op. 137; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Gian Francesco Malipiero: Nočni turnir; 22.40: «Za don Ciciota» — komorna opera Jeana Pierra Riviera; 23.10: Ottorino Respighi: «Egipčanska Marija».

Slovenija

7.35: Danilo Bučar: Belokranjske pisanice; 8.47: Iz albuma skladb za otroke; 8.57: Z zabavno glasbo v novi teden; 9.50: Ivo Lhotka-Kalinski: Zemlja; 10.00: Se pomnite tovariši; 10.30: Finale tekmovanja za evropsko popevko za Veliko nagrado Evrovizije 1961; 12.00: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.; 13.30: Za našo vas; 13.45: Od tu in tam; 15.15: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.; 15.30: Kar radi poslušate; 16.00: Humoreska tega tedna; 16.20: Pianist Pierre Dorsey s svojim triom; 16.40: Pelj so jih mati moja; 17.00-17.15: Reportaža s skakalnih tekem v Planici; 17.15: Zvoki za nedeljsko popoldne; 18.43: Albert Roussel: Mala suita za orkester; 18.49: Polk in valček poln koš; 19.30: Radijski dnevnik in Športna poročila; 20.05: Izberite melodijo tednal; 20.50: Orkester Larry Sohn; 21.00: Obisk pri skladatelju Ivu Petriču; 23.05: Nočni komorni koncert.

Ital. televizija

9.45: Nikoli ni prepozno; 10.15: TV za kmetovalce; 16.15: Sportni popoldan; 17.30: TV za otroke; 18.30: Dnevnik; 18.45: Mali oder; 19.50: Vittorio De Sica pripoveduje; 20.15: Kinoselekcija; 20.30: Dnevnik; 21.15: «Giallo club» — «Nekdo je izdal»; 22.30: Ozračje 20. stoletja; 22.55: Sportna nedelja in dnevnik.

Ponedeljek, 20. marca 1961

12.45: TV šola; 16.45: Kolesarska dirka Mentone-Rim; 17.00: TV za otroke; 18.00: Tvoja prihodnost; 18.30: Dnevnik; 18.45: Domače ugodje; 19.00: Vodič za emigrante; 19.35: Oddaja za delavce; 20.05: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.15: Film: «Tatova beseda»; 22.45: Potovati; 23.15: TV dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 9.30: Oddaja za kmetovalce; 15.00: Sportno popoldne. Beograd 20.00: Sedem dni. Ljubljana 20.45: Kje je sreča — italijanski celovečerni umetniški film.

Ponedeljek, 20. marca 1961

Beograd 18.00: Medic — serijski film. Zagreb 18.30: Znanost in tehnika; 19.00: TV pregled; 19.30: Glasba in instrumenti baroka. Beograd 20.00: TV dnevnik; 20.15: Tedenski športni pregled. Ljubljana 20.30: Miloš Mikeln: Golobje miru — TV drama.

Imate pokvarjen televizor? TELEFONIRAJTE na 24018

Specializirani tehniki tvrdke

«Radio TREVISAN»

Vam zagotavljajo takojšnjo intervencijo

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Nogometno prvenstvo B lige

Venezia - nov kandidat za napredovanje v A ligo

Triestina bo v Alessandriji reševala krizo in moralno depresijo z znatno spremenjeno formacijo

Cimbolj se prvenstvo približuje zaključni fazi, tembolj se vse zanimanje zanj polarizira na obeh skrajnostih lestvice, to je na vrhu in na dnu, kjer se že bije ostra borba za prva tri mesta oz. za obstanek v B ligi.

Po dosedanjem razvoju in po rezultatih zadnjih kol se zdi, da se je borba za vstop v A ligo že zožila na šest enajstoric in sicer na Mantovo, Messino, Simmenthal, Palermo, Venezio in Reggiano. Kaže, da imajo v tej borbi še največ upanja na uspeh Mantova, Messina in predvsem Venezia, ki je s serijo zaporednih zmag, predvsem pa z vidnima uspehoma proti Genoi in Triestini potrdila, da je v pravem času dosegla vrhunsko formo. V jutrišnjem kolu bo igrala na domačih tleh in proti nasprotniku, ki ima samo še to ambicijo, da si utrdi položaj na sredini lestvice. Zmaga nad Pro Patrio bi ji zaradi tega nikakor ne smela uiti, z njo pa bi napravila še en krepek korak naprej, posebno še, ce bi kateri od enajstoric, ki so trenutno pred njo, spodrsnilo.

Kaj takega bi se utegnilo zgoditi v prvi vrsti Simmenthalu iz Monze, ki bo gostoval v Parmi, kjer se domača enajstorica praktično že bori za rešitev, čeprav ima eno ali dve točki naskoka pred svojimi sovrstniki. Prav tako ni mogoče predvidevati kako se bo izvlekla Messina v Catanzaru, ker je njen nasprotnik preteklo nedeljo v Palermu dokazal, da se zna odlično braniti tudi pred boljšimi nasprotniki.

V precej boljšem položaju je Palermo, ki bo sprejel v goste poslednjega z lestvice Marzotta za katerega se zdi, da je razen s tehniko na tleh tudi z moralo. Njegov zaostanek za predzadnjim je namreč že tako velik, da mu preostaja le še res samo trohica upanja na rešitev.

Drugače je seveda z OZO Mantovo, ki je že včeraj opravila z Genoo z rezultatom, ki ne dopušča nobenega dvoma o tem, da je genovsko moštvo zašlo v hudo krizo. Mantova je slej ko prej čvrsto v vodstvu.

Na dnu pa je položaj glede na prognoze za današnje kolo naslednji:

Ce računamo z verjetnostjo, da bo Marzotto ostal pri svojih 15 točkah in z veliko verjetnostjo, da tudi Foggi ne bo uspelo doseči v Sambenedettu del Tronto mnogo več kot časten poraz, potem je vsa pozornost osredotočena v prvi vrsti na Verono, Genoo, Triestino in Parmo.

Veroni se na vsak način ne obeta nič dobrega, Brescia ima namreč kljub uspehom v zadnjih srečanjih še vedno veliko potrebo po točkah in kaj lepše priložnosti zanjo, da si izboljša položaj, kot jo lahko nudi zmaga nad enim izmed direktnih kandidatov za izpad. Izrek «Mors tua, vita mea» bo v tem in še v katerem srečanju današnjega kola, igral pomembno vlogo in bo dejansko borbena parola vseh prebivalcev spodnjega doma.

Za Genoo je bilo v znatni meri odločilno včerajšnje anticipirano srečanje z OZO Mantovo.

Poraz z rezultatom 3:0 ji ni samo dokončno prekrižal vse lepe načrte za letos, temveč jo je celo spravil v naravnost kritičen položaj. Ce ne bo v najkrajšem času prebolela svoje tehnične in moralne krize, ji grozi C liga, kar bi bilo za tako slavno moštvo zares tragično.

In tako smo pri naši Triestini. Nemila usoda, delno nespretno tehnično vodstvo in delno skromno kvalitetno povprečje njenih sil, jo je pripeljalo na rob nevarne cone, čeprav so jo v začetku prvenstva šteli v ožji krog favoritov. Interni poraz proti Veneziji je razgalil vse njene hibe, ki so lahko vsakemu še tako zagrizenemu optimistu jasno pokazale, da je slej ko prej edini cilj lahko samo še — rešitev. Prav zaradi tega pa bo njeno gostovanje v Alessandriji, če že ne končno odločilno, pa vsaj izredno važno tako za njen «gmotni» položaj, kot za njeno športno moralo. Upoštevajoč oba ta vidika, bi tudi že neodločen rezultat pomenil uspeh.

Medtedensko srečanje v Padovi je trenutnim tehnikom tržaške enajstorice dalo nekatere ideje glede sestave moštva, katerih vrednost bo mogoče presoditi šele po preizkušnji. Po vesteh iz Alessandrie bodo namreč vključeni v moštvo nekateri elementi, za katere bo nastop v prvem moštvu predstavljal debut ali pa vsaj letošnji debut. To velja predvsem za Cossarja, ki naj bi igral v krilski vrsti namesto poškodovanega Larinija, ter za Mantovanija, ki je po odsluženju vojaškega roka spet začel redno trenirati. Razen tega naj bi se povrnila v moštvo Demenia kot vodja napada in Fortunato na levo krilo, v krilsko vrsto pa Bizai. Poškodovanega Luisona bo zamenjal De Min, branilski par bo ostal isti, kot rezerva pa bo na razpolago še Degrassi, če bi v zadnjem trenutku padla odločitev glede izločitve Cossarja.

Kot vidimo torej gre za obsežne, skoraj revolucionarne spremembe, o katerih neposrednem učinku je težko kaj predvidevati.

Preostali dve srečanji imata tipično sredinski pomen, vendar s to posebnostjo, da bi poraz Reggiane v Comu lahko pomenil njeno izključitev iz sedanjega ožjega kroga favoritov za prva tri mesta, poraz Prata pa poslabšanje njegovega, že itak ne preveč rožnatega, položaja.

Trenutek s sinočnjega zaključnega notranjega prvenstva društva «Bora» v odbojki, ki je bilo v dvorani na stadionu «Prvi maj». Nastopili so Goričani in Tržačani

Anticipirana tekma B lige

OZO Mantova - Genoa 3:0

Položaj Mantove utrjen, Genoa v nevarnih vodah

MANTOVA, 18. — V anticipirani nogometni tekmi B lige je OZO Mantova danes premagala Genco z rezultatom 3:0 (1:0).

STRELCI: v prvem polčasu v 36' Recagni; v drugem polčasu v 1' Uzzecchini, v 5' Simoni.

OZO MANTOVA: Negri; Tarabbia, Cancian; Longhi, Pini, Castellazzi; Simoni, Giagmoni, Uzzecchini, Gianmarinaro, Recagni.

GENOA: Franci; Corradi, Beccattini; Occhetta, Baveni, Beraldo; Bolzoni, Rivara, Pantaleoni, Leoni, Frignani.

SODNIK: Leiza iz Vidma.

KOTI 10:1 za Mantovo. Gledalcev 13.000.

Ceprav je Mantova igrala razmeroma slabo, je vendarle z lahkoto premagala demoralizirano Genoo.

TENIS

Pietrangeli v finalu

ALEKSANDRIJA, 18. — Italijanski tenisar Nicola Pietrangeli se je uvrstil v finale mednarodnega teniškega turnirja v Aleksandriji v Egiptu z zmago nad Brazilijancem Fernandezom z 11:9, 6:4, 6:3.

«Pokal Foemina» v Abetonu

—«»—

Avstrijka Ditfurth zmagovalka v smuku

ABETONE, 18. — Avstrijka Christl Ditfurth je zmagala v smuku na 11. mednarodnem tekmovanju za «Pokal Foemina».

—«»—

Atletika Indoor

Berruti v Tokiu drugi na 50 m

TOKIO, 18. — Livio Berruti je bil v svojem prvem nastopu v Tokiu premagan. V okviru tekmovanja v dvorani «Metropolitan Gymnasium» je bil namreč v teku 50 m šele drugi za Japoncem Masaru Kamato, vendar pa je to pokazala šele fotografija. Obema so izmerili isti čas 5"8.

Berruti je startal z zakasnitvijo, potem pa je prehitel vse tekmovalce razen Kamato.

—«»—

Žensko prvenstvo v odbojki

Danes v Gorici AGI - ŠZ BOR

Danes zjutraj bo v telovadnici na Trgu Medaglie d'oro v Gorici prvo srečanje ženskega deželnega prvenstva v odbojki med domačo ekipo Associazione Giovanile Italiana in gostujočim športnim združenjem Bor iz Trsta.

Borove igralke bodo prvič nastopile v Gorici in prav zato bodo potrebne spodbujanja. Upamo, da bodo Goričani s prisotnostjo moralno podprli tržaška dekleta, ki so si zadate nalogo, da častno zastopajo barve Bora v tem italijanskem turnirju.

Druga tekma prvega kola bo v Trstu in sicer ob 15. uri med ekipama Casa della Lampada in Villaggio Sereno. Tržaška ženska ekipa Julia, ki tudi sodeluje na tem prvenstvu, bo danes počivala.

—«»—

Škamperlovci prvaki «Bora» v odbojki

Sinoči se je na stadionu «Prvi maj» zaključilo notranje prvenstvo «Bora» v odbojki Naslov društvenega prvaka so osvojili odbojkarji Škamperla A, ki so v finalnem srečanju odpravili moštvo Dijaškega doma z 2:0, potem ko so v predtekmovanju premagali z enakim rezultatom tudi Goričane.

Tudi med ženskami so osvojile prvo mesto igralke Škamperla.

K tekmovanju se bomo še povrnili.

Tehnični izidi:

Finalna tekma za prvo mesto: Skamperle A - Dijaški dom 2:0 (16:14, 15:12)

Skamperle A - Gorica 2:0 (15:13, 15:11)

Finalna ženska tekma: Skamperle - Rod modrega vala 2:0 (15:5, 15:6)

Koprska založba «Lipa»

(Nadaljevanje s 3. strani)

značilnosti te velike knjige in prav tako velike literature kot medicinske znanosti v teh bitnih vrednotah: nepopustljiva, brezobzirna iskrenost, epska širina in osebna zanosnost v razvejevanju fabule, vseskozi rastoč optimizem, zlasti pa — skoraj kot nujen rezultat tradicije francoske književnosti od humanistov naprej — neprecenljiva človečnost, človečnost za vsako ceno.

Skratka: knjiga, ki naj bi jo prečital sleherni bralec. Ne le zato, ker je prevedena že skoraj v jezike vseh narodov, ampak zato, ker odkriva «sedmo tenčico» pred obrazom zdravnika, ki je lahko velik, ker je najprej človek, in ki je lahko neznaten, ker je samo zdravnik.

Založba «Lipa» si je z izdajo tega monumentalnega dela zagotovila perspektivne simpatije svojih bralcev in za tokrat utrdila ugled svojega knjižnega programa. Želimo si, da bi v tej smeri delovala še za naprej.

—«»—

Izvrstni učenec

(Nadaljevanje s 3. strani)

violinista Dejana Bravničarja v Beogradu in lahko rečemo, da je osvojil beograjske obiskovalce koncertov. Triindvajsetletni Dejan Bravničar ne obvlada samo v popolnosti vse tehnične in stilsko izrazujoče predpogoje za visok nivo violinskega muziciranja, temveč je tudi umetnik, ki lahko hitro vzpostavi neposreden stik s poslušalci. V tem ne uspeva s koncesijami okusu, temveč z jasnostjo izražanja muzikalnih idej, ki jih interpretira z reliefnim, izčrpnim in izdelanim predstavljanjem vsebine v enotnosti in raznovrstnosti tega pojma: neoporečno čisto gradi arhitekturo skladnih muzikalnih oblik; izredno plastično razdvaja tiste vsebinske sfere, ki jih ni mogoče označiti v notnem tekstu.

Po tem kar smo na tem violinskem koncertu slišali, lahko brez dvoma rečemo, da smo v Dejanu Bravničarju dobili izvrstnega violinista».

52. kolesarska dirka Milan - Sanremo

Francoz Poulidor zmagal Van Looy na čelu skupine

Italijana Benedetti in Bruni na četrtem oz. petem mestu

SAN REMO, 18. — Francoz Raymond Poulidor je zmagal na 52. kolesarski dirki Milan-San Remo, dolgi 288 km. Glavni favorit dirke Belgijec Van Looy je zmagal v finalnem sprintu glavnine in zasedel drugo mesto nekaj sekund za zmagovalcem. Od italijanskih kolesarjev se je najbolje plasiral Benedetti, ki je bil četrti, Bruni pa peti.

Uradni vrstni red: 1. Poulidor (Fr.) 7.41'07" s povprečno hitrostjo 38,196 km na uro. 2. Van Looy (Bel.) 7.41'10", 3. De Cabooter, 4. Benedetti, 5. Bruni, 6. Van Aerde, 7. Liviero, 8. Sartore, 9. Darrigade, 10. Musone, 11. De Haan, 12. Reroo, 13. Groussard, 14. Schoubben, 15. Brugnani, 16. Daems, 17. Garau, 18. Alonar, 19. De Filippis, 20. Sorgeloos, 21. Bobet, 22. Van Est, 23. Nencini, 24. Ruby, 25. Altig, 26. Simpson 27. Hassenforder, 28. Minieri, 29. Gaczyck, 30. Picot, 31. Mahe, 32. Ronchini, 33. Van Geneugden, 34. Kazala, 35. Plankaert, vsi s časom Van Looya.

Ob 9,30 je startalo 214 kolesarjev. Borba se je takoj razvnela, vendar je resnejši pobeg uspel šele v bližini Pavie Sarazinu, ki si je pridobil pol minute naskoka. Kmalu pa se mu je pridružilo še 7 drugih kolesarjev, katerih naskok se je od Voghere povečal na 2 minuti, 70 km po startu pa celo na 3'40" Tedaj pa se je zganila tudi glavnina.

V naslednjih km je prišlo do formiranja dveh vodilnih skupinic, ki sta se končno združili s prednostjo 1' pred glavnino, kmalu po Noliju (200 km) pa je prišlo do splošne združitve.

Potem je ušel Belgijec Janssen, toda glavnina se ni dala ukaniti. Pri Alassiu pa je nenadoma ušlo 23 kolesarjev, med katerimi je bil tudi favorit Van Looy in njihova prednost je v kratkem narastla na 300 m pred drugo skupino, ki jo je vodil Mahe, medtem ko sta glavnino, ki je zaostajala za 10", vodila Altig in Defilippis.

Za njimi sta se spustila Poulidor, Darrigade in še nekateri in jih tudi ujela. Nastalo skupino 29 kolesarjev pa je kmalu ujela tudi glavnina. Nato so skušali uiti Carlesi, Desmet in Forrestier, vendar tudi zaman. Na vzponu Berta je spet potegnil Carlesi, za njim pa Van Looy in vsi ostali, dokler se ni na splošno presenečenje prerinil v ospredje Poulidor, pustil na vzponu Poggio di Sanremo za seboj vse ostale in neposredno pred ciljem vzdržal napad glavnine, v kateri se je uveljavil Van Looy.

Poulidorjeva zmaga je bila tesna, vendar je bila odraz njegove inteligence

Kljub ravnotežju med domačimi in tujimi kolesarji, so se tudi tokrat morali Italijani sprijazniti s tem, da je trofeja odšla v inozemstvo.

Priložnostna misel ob plezalnem tečaju SPD

Planinstvo in plezanje

Ta je pa lepa! — se bo zdolgočasen ali presenečen znesel nad vestjo povprečni tržaški filister.

Kdo pa še danes leze v hribe. Kvečjemu kak norec se gre ubijat v skale, modruje kaka enako razgledana brumna dušica.

Kajpak njegovo obzorje ne sega tako daleč, da bi opazil, da so od vseh sto tisočev in milijonov ljudi res kulturnih narodov, ki lezejo na hribe v vseh letnih časih, — ponesrečeni res bele vrane. Medtem pa ne vidi, da se že itak strašno visok odstotek dnevnih ponesrečencev pod kolesi avtomobilov še vedno grozljivo veča, in da danes sodobna blaznost, pa naj jo imenujemo po Mikula-Letičevsko kakor koli, «motoritis» ali «avtomobilitis» še vedno bolj na široko kuži, nori in kosi mlado in staro, žensko ali moško, filistrsko ali pustolovsko nastrojeno. Učinki te norosti so otipljivi vsak dan bodisi iz črne kronike, ki jasno govori, koliko zrelih ljudi in dozorevajoče mladine dnevno izkrvavi na cestah. Toda kdor ne pozna življenja od blizu, ne ve kakšne so posledice te socialne pijanosti v družinskih financah, v medsebojnem družinskem življenju, v duševni neuravnovešenosti mladine.

In ravno ta socialna pijanost, prava priučena psihoza, ki prevzema mladino po vzgledu ulice, časopisa, radia, celo šole, socialne sredine je najhujše zlo. Ta vrtoglavi vzgled z desne in z leve, jemlje mladini in ljudem nasploh že vsako možnost premisleka, trezne, samostojne pameti. Ljudje postajajo avtomatične lutke, ki jih ta norost vodi v smrt na cesto, enako kot nešteto drugih socialnih pijanosti, ki so danes «moderne».

V tej moderni, vedno večji živčni napetosti teh pijanih norosti, je končno mladina v duši do smrti zdolgočasena v svoji brezciljnosti.

Za vsem tem pa je velika odgovornost staršev, šole, vzgojiteljev...

Značilno je ,da pri velikih, resnično kulturnih narodih — pravim resnično kulturnih narodih, kajti milijonska proizvodnja avtomobilov na tekočem traku in poulično modno poziranje ter plesni ekshibicionizem še zdaleč ne pomenijo kulture — odstotek take živčno uničene mladine še zdaleč ni tako visok kot je pri nas. Jedro mladine ostaja zdravo z vsemi mogočimi kulturnimi, športnimi prizadevanji in tekmovanjem v napredku. In med temi zanimanji, na pol kulturnimi, na pol športnimi razvedrili je planinstvo z vsemi svojimi vrhunskimi panogami, smučanje, plezanje itd. še vedno in bo ostalo na enem prvih mest.

Zdravje in živce blažeči vpliv mogočne gorske narave, blagodejni telesni napor in vedno nov svet z novimi problemi, ki vzgajajo k treznemu premisleku in pogumnemu, res kulturnemu stremljenju. To so velike vzgojne vrednote, ki jih nudi planinstvo in plezanje kot najvišja naponska parabola ter vodijo res kulturne vzgojitelje, da mladino navajajo v svežo in zdravo naravo.

Toda oni tradicionalni bavbav pred plezanjem po skalah... Tudi ta hudič še zdaleč ni tako črn, oz. sploh ni črn kot ga slikajo tisti ki ga ne poznajo.

Kakor povsod se tudi v gorah, posebno pri plezanju zgodijo nesreče le po neprevidnosti neizkušenih, ki planin ne poznajo, ki se spontano, brez premisleka zaletavajo. Zato pa je potrebna šola, izkušnja in trezen premislek, ki zna danes že s tolikšnimi sredstvi tveganje znižati skoro na nič. Le bele vrane so taki plezalci, ki se spuste v tveganje težavnostne šeste stopnje, kjer pa je tudi največja nevarnost nepreračunljivih elementarnih prirodnih nezgod.

Zato je upravičeno pričakovati, da trezni starši in zreli mladeniči tudi pri nas ne bodo oklevali, da se lotijo tega plemenitega udejstvovanja.

Z. J.

SVEN FLEURON

VOLČJA JAMA

Oba volkova, ki sta zdaj z njo vred sedela v jami, je prav gotovo mučil pošten glad, ki sta ga morala potešiti, saj sta zaradi njega tvegala pot preko tankega jezerskega ledu. Toda padec v jamo, občutek, da sta bila na usoden način prevarana, in instinktivna gotovost, da ni več rešitve — vse to jima je pregnalo lakoto in tako uničilo njun pohlep, da je strahopetnost prevladovala. Le renčala sta in kazala zobe, ko se je njuna ječa tako pomnožila še za enega jetnika.

Uboga ženica je obsedela sključena, na pol nezavestna tam, kamor je padla. Tisoč misli in podob ji je šlo skozi možgane. Dogodki, doživljaji — že davno pozabljeni, so zdaj nenadoma oživeli.

Spomnila se je, kako je često neki zajec plezal skozi luknjo v ograji očetove hiše in kako je prežala nanj potem, ko je njena mati postala vdova: legla je poleg ograje in se vrgla na živalico, komaj se je zrinila skozi luknjo jo je prijela za uhlje in se valjala z njo po snegu, medtem ko je zajec z zadnjimi nogami tolkel okrog sebe in spuščal piskajoče glasove. Hotela je zajca ujeti za mater. To bi bila dobra, redka pečenka, odkar ni bilo v hiši nobenega moškega.

«Toda zajec je vendar pobegnil!» je zdaj zaklicala v zmedenosti. To se ji je zdelo kot tolažba v groznem položaju. Zdaj sta jo zveri gotovo enako poželjivo gledali kot ona takrat zajčka.

V jami je vladala popolna tišina, prav tako, kot če jastreb lebdi nad vršički gozda in se skrijejo vse ptice. Tudi ona se je skrila, zlezla vedno bolj sama vase, vendar je bila tako omotična da bi kaj lahko zaspala. Toda sveženj drv, ki se je med padcem pomaknil in jo je ves zbadal okrog ušes in vratu, je pregnal privide in skrbel za to, da je ostala budna. Odvezala si je breme in opazila, da je smrad po zvereh, ki jo je sprva hotel zadušiti, uhajal zdaj skozi luknjo v stropu ki jo je naredila pri svojem padcu.

Zato pa je prodrl k njej v kot, kjer se je stisnila na kamen, ki je pri kopanju jame ostal v njej, tu in tam duh po hladni noči, pomešan z duhom po smrekovih vejah, ki so pokrivale zahrbtno jamo. Ta vonj po smrekah, ki ji je bil znan in ljub ves čas njenega življenja, je globoko vdihovala, kot bi bil pozdrav od starega, zvestega prijatelja. Ta duh je imel takšen vpliv nanjo, da je zopet prišla k sebi in si lahko rekla, da ji bo le malo pomagalo, če se bo predajala okupu, temveč da mora trdno verovati v odrešenje.

Toda najprej — to ji je bilo jasno — si mora sama pomagati in se z lastnimi silami braniti, pri čemer ji bo lahko največ pomagala sekira, če jo bo uporabljala proti zverem s prav takšno vnemo kot prej pri sekanju vej. Gozd ji je vse življenje bil dom, njemu je iztrgala zemljo za krompirjeve njive, v njem sta našli hrane njeni kozi in iz njega je dobivala les, kadarkoli ga je potrebovala. Seveda — sekira! To je bilo najbolje!

Toda tedaj se ji je ustavilo srce: moj bog — sekira! Saj je sploh ni vzela s seboj, ko si je nalagala les. Jasno jo je videla zasajeno na drevesnem panju, da bi pozneje ne zgrešila prostora.

Na drugi strani jame je slišala capljati oba volka, molče, negotovo in vendar tako grozljivo. Odkritje, da je popolnoma brez obrambe, jo je skoro oropalo vsega poguma. Gole pesti — da, ubogega zajca se je z njimi lahko obranila — toda proti volčjim krempljem in čekanom bo morala podleči. Groza se je je polastila, če je le pomislila, da bi morala seči po njima. Oh, ne, ne, ona ni bila otrok gozda tako kot oba volkova, ki se znata posluževati vseh čutov, kože in udov. Znala je samo razmišljati in če je hotela, da popolnoma ne izgubi igre, je to pomenilo, da mora ostati ves čas prisebna.

Z njo je zdrsnil pri padcu v jamo tudi močan kol in zdaj stal poševno pred njo. Zgrabila ga je. Z udarcem ga je prelomila na pol in je tako dobila kij. Neverjetne, kako ji je to okrepilo pogum, čeprav ji je srce trepetalo in so se ji tresla kolena. Prav nobenega pojma ni imela, kako malo teh svojih junaških naporov je potrebovala. Popolnoma na drugem koncu jame sta se namreč stiskala njena dva sojetnika. Divjost svobodnih je padla od njiju in s tem tudi veselje do napada. Medtem ju je komaj še lahko razločevala. Tema ju je požrla. Le njuno premikanje, vlačenje nog in sopihanje, ki je vedno znova prekinjalo tišino, je izdajalo njuno prisotnost.

Hladna, zvezdnata noč: Molčeč, zdaj popolnoma zasnežen gozd! Poznala je razpoloženje takšne noči v gozdu, svetlikanje snega in neresničnih mesečevih senc — vse to je še bolj poglabljalo molčanje zimske pokrajine. Ali se ni pogosto dogajalo, da je takrat, ko je zvečer zapirala vrata svoje hišice, postala za hip in poslušala, kot da bi čakala, da bo kje kakšen glas prekinil tišino... krik sove, pasji lajež, tuljenje volkov? In zdaj, v tej noči... premagana od usode in vrlena volkovom v plen, moj bog, kakšna nesreča!

Ponovno se je zgrudila v svojem kotu, premagana od utrujenosti in trepetajoča v mokrih oblačilih ter za nekaj minut zaspala.

Bil je zimski večer pri starem gozdarju... popolnoma jasno je stala slika pred njo. Mraz, prav pošten zimski mraz je bil. Na snegu, obsijanem z mesečino, je ležala modrikasta megla in les v stenah je na kratko in jasno pokal. Toda v hiši je bilo prijetno toplo. Nenadoma je iz gozda prišlo votlo tuljenje. Molk, in potem kot odgovor še enkrat, tokrat dolgo, zategnjeno. Bilo je ogabno.

Nadgozdar se je dolgo obotavljal. Zapregel je sani, hotela sta gozdu izvabiti nekaj teh muzikantov. Kočijaž — ta je bila takrat ona — je klečal tedaj spredaj na saneh in zadaj sta vlekla na vrvi za seboj velik šop sena. Nanj je pazil njen gospodar. Takoj sta zavila po poti proti jezeru. Cudno volk je na zaledeneli ploskvi najmanj boječ, kajti tam ima dovolj prostora okrog sebe. To je vedel tudi stari lovec na volkove, kateremu je bil sicer lov z goniči ljubši. Lajal je kot pes, krulil kot prašič — in tako vendarle ujel svojega volka.

Tedaj se je z krikom zbudila in zdrznila: šop dlak z volčjega repa ji je šel čez obraz. Ali bosta postali zdaj nasilni, zverini? Udarila je s kijem okrog sebe in zopet slišala drsanje in sopenje na oni strani, tesno drugo ob drugem. Zazdelo se ji je, da se svetlika jutro. Morala je torej dolgo spati. In res! Kmalu je lahko razločevala zobe, če sta volkova tam preko odprla gobca, in odpirala sta ju pogosto, ker sta se očitno pričela kregati. Nenadoma je prijel obe zverini tam preko grozen nemir, tekala sta po jami sem in tja ter skakala po stenah...

Dan je napočil in mladi ljudje na kmetiji so opazili, da Stine ni bilo. Poslali so hlapca s psom k njej. Ko je ta našel njeno kočo prazno, je poskušal najti njene sledove, vendar se je moral zahvaliti predvsem psu, da je pri tem uspel.

Nekaj trenutkov kasneje je prispel do nadgozdarja sam čar, kateremu je od naglega teka skoro razneslo pljuča in sporočil novico, da je dijo v volčji jami blizu Gr nega Volčjega rta dva otro ka in ena stara ženica. Gr zdar se je z vrvjo, lovsk nožem in puško takoj odp vil na pot. V naglem teku smučarske palice so kar le hrale za njim, je dirjal po ko gričkov, močvirij in jas ter povsod, kjer se je kazal, splašil jelene. Bil je naravnost h kraju mo če, vrgel vrv stari Stini jamo in jo poučil, kako naj položi vrv pod roke in po kratki, prhli vejasti st stvici jo je potegnil iz me me.

Bil je čeden, mlad mu in ona stara, mala, nag na ženica z zjokanim ob čim obrazom; toda obje je brez pomisleka in je p ljubil, tako kot je to p sto storil njen gospodar.

Z volkovi pa se ni dal ukvarjal.

(K O N E C)

VIGNA
Trst, Ul. Crispi 73 - tel. 90-027
Specializirana delavnica za popravilo in obnovitev izpuš nih naprav in rezervoarjev

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja
Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379
TOVORNI PREVOZI ZA TU IN INOZEMSTVO
- KONKURENČNE CENE

Intereuropa
Mednarodna spedicija in transport
KOPER
vrši:
— mednarodno spedicijo in transport s svojimi kamioni in skladišči
— posle na mednarodnih velesejmih in izložbah v tuzemstvu s svojo specialno organizacijo
— kvantitativni prevzem blaga
— redni zbirni promet z vsemi evropskimi centri
— najemanje bookling prostora
potom svojih poslovnih enot:
LJUBLJANA, SEŽANA, NOVA GORICA, KOZINA, JESENICE, MARIBOR, PREVALJE, RIJEKA, ZAGREB, SARAJEVO, BEOGRAD, ZRENJANIN, NOVI SAD, SUBOTICA

Gospodarstveniki vsega sveta sodelujejo na prireditvah, ki jih organizira
ZAGREBŠKI VELESEJEM
Mednarodni pomladanski zagrebški velesejem
14.-23. IV. 1961
Proizvodi široke potrošnje — Prehrana — Pohištvo — Tekstil in konfekcija — Revija sodobnega oblačenja — Turizem in gostinstvo — Medicina in tehnika — Tehnika varjenja — Tehnika merjenja in urejanja — Avtomatizacija — Strokovna literatura.
Informacije: Zagrebački velesajam, Zagreb, Aleja Borisa Kidriča, tel. 51-666.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
Expresna potniško-tovorna linija
JADRAN — ZDA — JADRAN
Odhod ladje vsakega 30. v mesecu direktno Trst - New York.
Trajanje potovanja 15 dni
Za vse informacije prosimo obrnite se na našega agenta
AGENZIA MARITTIMA MEDITERRANEA, Via Milano 4-I, Trst — telefon 24-188

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 68 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

Pri MADALOSSO v Trstu, Ul. Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre,
dobite vsakovrstno POHISTVO, otroške VOZIČKE, žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

Zelo važno sporočilo
V NEDELJO 12. MARCA 1961
JE BILA ODPRTA ZA JAVNOST NAJLEPŠA IN NAJBOLJ POPOLNA
RAZSTAVA POHIŠTVA
V VSEJ ITALIJI
RAZSTAVLJENI SO NAJBOLJŠI VZORCI PROIZVODNJE
ZERIAL - DOMAČE - INOZEMSKE
VSTOP JE PROST IN SE OBISKOVALEC LAHKO PO SVOJI VOLJI KRETA, OGLEDUJE IN SODI.
VAŽNO:
OSREDOTOČENJE PROIZVODNJE IN PRODAJE OMOGOČA, DA LAHKO PRODAJAMO PO NAJNIŽJIH CENAH V DEŽELI.
OBIŠČITE NAS:
Našli boste prekrasen kompleks.
Neverjetno izbiro.
5.000 kvadratnih metrov razstave.
1 kilometer poti.
4 dvigala in zagotovljen parkirni prostor.
Filobusi: 11 - 18 - 19 - 20 - 21.
V tednu otvoritve od 12. do 19. t. m. je razstava odprta v sledečih urah:
med tednom: od 8.30 do 12. ure in od 14. do 21. ure
ob nedeljah in praznikih: od 9.30 do 13. ure in od 16. do 22. ure
Nato bo razstava ostala odprta v običajnih urah.
MOBILI ZERIAL
ZERIAL
Ulica Settefontane 62 - 64